

3.1 Consistența cu alte inițiative

Cum se integrează PNRR cu strategiile europene și naționale

În conceperea PNRR s-a urmărit asigurarea efectului de potențare și completare reciprocă între intervențiile incluse în PNRR și măsurile incluse în cadrul strategiilor și planurilor interne, cu scopul de consolidare a acestora din urmă. De asemenea, reformele și investițiile propuse în PNRR urmăresc să asigure continuitatea reformelor începute în perioada anterioară crizei sanitare, cu adăugarea unor angajamente și măsuri noi, care corespund priorităților actuale și au un caracter de sprijin reciproc.

Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC)

În corelare cu obiectivele Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2030, precum și cu Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050, PNRR conține intervenții menite să sprijine implementarea Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) 2021-2030. Versiunea actualizată a PNIESC este în prezent în proces de avizare interministerială în vederea aprobării acestuia. PNIESC conține 5 dimensiuni de intervenție: decarbonizare – emisiile și absorbțiile GES și energie din surse regenerabile; eficiență energetică; securitate energetică; piața internă a energiei și cercetare, inovare și competitivitate. Ordonarea măsurilor și politicilor prioritare pentru atingerea obiectivelor a fost efectuată în principal pe baza mixajului interacțiunilor dintre dimensiuni, având în vedere maximizarea impactului preconizat al respectivelor politici și măsuri. De exemplu, se așteaptă ca investițiile pentru creșterea eficienței energetice vor avea ca impact reducerea emisiilor GES, creșterea ponderii de energie regenerabilă, dar și diminuarea sărăciei energetice. Conform estimărilor ce au fundamentat analiza impactului macroeconomic al PNIESC se așteaptă ca în urma implementării acestuia se vor înregistra și o serie de efecte pozitive la nivel macroeconomic, asigurând crearea de noi locuri de muncă, îmbunătățirea calității vieții, precum și reducerea costurilor sociale. În vederea atingerii obiectivelor referitoare la atingerea țintelor privind energia din surse regenerabile (SRE), în PNIESC sunt prezentate exhaustiv politicile și măsurile menite să diminueze consumul de energie, dar și să încurajeze utilizarea SRE în sectoarele relevante – încălzire și răcire, energie electrică și transporturi, maximizând astfel sinergiile dintre diferitele acțiuni preconizate.

În corelare cu cele 5 dimensiuni de intervenție ale PNIESC, precum și cu obiectivele Strategiei energetice a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050, în procesul de concepere a PNRR au fost luate în considerare următoarele elemente definitorii pentru contribuirea la atingerea țintelor asumate de România prin PNIESC:

- ▶ Adoptarea unei abordări holistice privind înlănțuirea energie, economie, mediu și schimbări climatice, care să se manifeste în strânsă corelare cu realitatea economică a României, astfel încât să nu fie afectat echilibrul macroeconomic și social la nivel teritorial/regional și național;
- ▶ Restructurarea cadrului de piață și de guvernare în termeni de accesibilitate, competitivitate

- și performanță a operatorilor, dar și a consumatorilor de energie;
- ▶ Contribuția la reducerea sărăciei energetice.

Pentru a evidenția potențialitatea de maximizare a impactului PNRR, în sinergie cu PNIESC, în tabelul de mai jos sunt nuanțate incidența componentelor PNRR în raport dimensiunile de intervenție ale PNIESC.

	Dimensiunile PNIESC	Consistența componentelor din PNRR cu dimensiunile PNIESC														
		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15
1.	Decarbonizare – emisiile și absorbțiile GES și energie din surse regenerabile															
2.	Eficiență energetică															
3.	Securitate energetică															
4.	Piața internă a energiei															
5.	Cercetare, inovare și competitivitate															

În acest sens, componentele C2., C3., C4., C5., și C6. sunt concepute astfel încât să sprijine direct îndeplinirea obiectivelor de decarbonizare. De asemenea, componentele C9., C10. conțin o serie de intervenții care vor contribui tangențial la îndeplinirea obiectivelor de decarbonare. Componentele C4., C5. și C6. au ca miză sprijinirea obiectivelor de eficiență energetică. O contribuție tangențială asupra la îndeplinirii obiectivelor de eficiență energetică o vor avea componentele C7., C8., C9., C10., C12. și C15.

De exemplu, pentru atingerea nivelului de ambiție cu privire la ponderea energiei din surse regenerabile, prin PNIESC, România și-a propus să dezvolte capacități adiționale de surse regenerabile de energie de aproximativ 6,9 GW, până în anul 2030. De aceea, pentru realizarea acestei ținte, în componenta C6. *Energie* sunt prevăzute investiții menite să contribuie la creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în mixul total de energie, prin investiții în capacități de producere a energiei electrice din SRE, on-shore sau off-shore, corelat cu eliminarea cărbunelui din mixul energetic până în 2032. În această direcție, în corelare cu abordarea PNIESC, precum și în vederea diminuării sărăciei energetice, în cadrul componentei C6. *Energie* sunt propuse intervenții menite să faciliteze tranziția energetică sustenabilă, prin dezvoltarea de proiecte pilot care să utilizeze tehnologiile viitorului în modele integrate – gaz/hidrogen/ PV, dar și a hidrogenului verde și a soluțiilor inovatoare de stocare. Utilizarea hidrogenului în calitate de combustibil alternativ este de asemenea propus în componenta C4. *Transport sustenabil*, prin investiții demonstrative pe liniile Aeroport Internațional Henri Coandă – București Nord, București Nord-Pitești. Aceste investiții implică achiziția a 12 trenuri de tip H-EMU și realizarea de stații de alimentare cu hidrogen aferente acestora.

În ceea ce privește obiectivul de eficiență energetică, în corelare cu Strategia de renovare pe termen lung, reformele și investițiile din cadrul componentei C3. *Managementul deșeurilor* vor contribui la atingerea acestui obiectiv, dar și la dezvoltarea și promovarea economiei circulare. Astfel, intervențiile cuprinse în această componentă vor potența atingerea țintei de eficiență energetică, prin reducerea consumului de energie utilizată în industrie, în cadrul proceselor de prelucrare a materiilor prime, așa

cum este prevăzută în cadrul PNIESC. Totodată, prin implementarea acestor măsuri aferente economiei circulare, România va contribui la procesul de decarbonizare al UE și la îndeplinirea obiectivelor Agendei 2030.

O contribuție esențială la atingerea țintelor de eficiență energetică asumate de România prin PNIESC o va avea componenta *C5. Valul Renovării*, prin transformarea treptată a parcului imobiliar public și privat, rezidențial și nerezidențial, cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2030. La fel în vederea contribuției la decarbonificare și îmbunătățirea eficienței energetice în cadrul componentei *C6. Energie* este propus un program adresat operatorilor economici din industrie și IMM-uri în vederea implementării măsurilor de eficiență energetică, propuse în urma auditurilor energetice obligatorii, înlocuirea echipamentelor la nivelul operatorilor economici, contorizarea și optimizarea consumului de energie al operatorilor economici; achiziția de platforme digitale de centralizare a datelor de consum/reducerea consumului/monitorizarea indicatorilor pentru fiecare echipament individual la nivelul operatorilor/ramurii de activitate/digitalizare și transfer date la distanță. De asemenea, în cadrul componentei *C9. Sprijin pentru mediul de afaceri și cercetare, dezvoltare, inovare*, în consonanță cu obiectivele PNIESC, în vederea contribuției la îmbunătățirea eficienței energetice, au fost definite un set de intervenții privind implementarea unei politici de creștere sustenabilă pentru mediul de afaceri prin crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor de dezvoltare ale companiilor, cu accent pe contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală. Astfel, este propusă o investiție de tip instrument financiar „Garanția de portofoliu pentru Acțiune Climatică”, acesta fiind o garanție de portofoliu plafonată/neplafonată ca răspuns la provocările actuale ale României în sprijinirea investițiilor în sectorul eficienței energetice și al energiilor regenerabile. Un alt instrument financiar este cel dedicat pentru investiții în eficiență energetică în sectorul rezidențial și al clădirilor, prin care se propune renovarea fondului locativ existent, în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică. De asemenea, implementarea componentei *C10. Fondul local* va contribui în mod direct atât la îndeplinirea obiectivelor PNIESC privind decarbonizarea și eficiența energetică cât și a obiectivelor Strategiei de dezvoltare teritorială a României.

Referitor la restructurarea cadrului de piață și de guvernanță în termeni de accesibilitate, competitivitate și performanță a operatorilor, dar și a consumatorilor de energie, în PNRR această prioritate este tratată atât în cadrul componentei *C6. Energie* prin intermediul reformelor 1 și 2. Astfel, se va asigura creșterea capacității de producere de energie electrică din surse regenerabile, a integrării piețelor naționale de energie la nivelul UE și regional, eliminarea obstacolelor în vederea finalizării pieței interne de energie electrică, adaptarea SEN la producerea viabilă și distribuită de energie din surse regenerabile, stimularea concurenței și facilitarea accesului transfrontalier pentru furnizorii de energie electrică, pentru producători, furnizorii de servicii de stocare a energiei și consumatorii dispecerizabili. De asemenea, se va asigura revizuirea cadrului legislativ și de reglementare necesar stimulării domeniului hidrogenului (gaze regenerabile), respectiv dezvoltarea unei Strategii naționale dedicate hidrogenului, care va sta la baza revizuirii legislației în domeniul energetic, toate acestea pentru a răspunde atât nevoilor actuale, cât și obiectivelor prezente și viitoare la nivel național și european. Totodată, în conformitate cu reformele structurale privind întărirea managementului performant al întreprinderilor de stat din sectorul energetic asumate în cadrul Strategiei energetice a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050, în cadrul componentei *C6. Energie* este propusă reforma privind îmbunătățirea guvernanței corporative a companiilor de stat din sectorul energetic.

Pentru asigurarea contribuției la îndeplinirea obiectivelor operaționale din PNIESC referitoare la dimensiunea de cercetare, dezvoltare și competitivitate, în PNRR este propusă, în cadrul componentei *C9.*, o investiție referitoare la crearea de rețele de sprijin a cooperării dintre mediul de afaceri și organizațiile de cercetare pe 5 domenii de importanță critică și care sunt oarecum tangente cu

obiectivele PNIESC: 1) cancer; 2) adaptarea la schimbările climatice, inclusiv transformarea societală; 3) oceane sănătoase, ape de interior și zona costiera; 4) orașe inteligente, climatic neutre; 5) sănătatea solului și a alimentelor.

Strategia digitală a UE

Planul răspunde obiectivului de transformare digitală a Europei până în 2030 (viziune pentru deceniul digital al UE). În acest sens, Planul valorifică din plin cele patru puncte cardinale ale „busolei pentru dimensiunea digitală” și se aliniază cu prevederile strategiei naționale privind transformarea digitală a României. Astfel, ca o particularitate specifică pentru planul propus de România, toate componentele contribuie la digitalizarea serviciilor publice. De asemenea, intervențiile din PNRR sprijină procesul de transformare a modului în care se poate facilita existența prin integrarea lor în toate sectoarele și domeniile de activitate de către cetățeni, întreprinderi și autorități.

	Dimensiunile Strategiei digitale a UE	Consistența componentelor din PNRR cu dimensiunile Strategiei digitale a UE														
		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15
1.	Digitalizarea serviciilor publice															
2.	Dezvoltarea competențelor															
3.	Infrastructuri digitale sigure și durabile															
4.	Transformarea digitală a întreprinderilor															

Sunt propuse investiții în tehnologii digitale, infrastructură și procese care vor conduce la realizarea, pentru prima dată în România, a interoperabilității tuturor serviciilor publice digitale, sub garanția unui nivel ridicat de securitate cibernetică pentru realizarea unei transformări digitale de succes în beneficiul cetățeanului și respectând cadrul legal privind protecția datelor cu caracter personal.

Investiții precum realizarea cloud-ului guvernamental, migrarea aplicațiilor existente aferente serviciilor publice digitale (în principal în ceea ce privește evenimentele de viață), asigurarea interoperabilității serviciilor publice astfel încât să poată fi atins obiectivul „once-only” sunt câteva dintre tipurile de intervenții care vor contribui ca România să poată deveni o economie bazată pe date atractivă, sigură și dinamică prin:

- stabilirea unor norme clare și echitabile privind accesul la date și reutilizarea acestora;
- investiții în noua generație de instrumente și infrastructuri de stocare și prelucrare a datelor;
- unirea forțelor în favoarea capacității europene din domeniul tehnologiei cloud;
- punerea în comun a datelor europene din sectoarele cheie, utilizând spații de date comune și interoperabile;
- punerea la dispoziția utilizatorilor de drepturi, instrumente și competențe pentru a putea păstra controlul deplin asupra datelor lor.

Astfel, prin intervențiile în domeniul digitalizării, România se aliniază cu direcțiile strategice de acțiune ale UE în ceea ce privește guvernarea datelor.

În ceea ce privește creșterea competențelor digitale, intervențiile din PNRR-ul propus de România tratează sinergic dimensiunile de intervenție menționate în cadrul Agendei pentru competențe în Europa și al Comunicării privind Spațiul european al educației, noul Plan de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027. Astfel, în cadrul componentelor C7., C8., C12., C14. și C15. sunt propuse intervenții care să contribuie la:

- dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici sau diverse categorii de personal bugetar (cadre medicale, profesori ș.a.);
- dezvoltarea competențelor digitale și a competențelor software ale forței de muncă;
- dezvoltarea competențelor digitale ale cetățenilor României în general.

Prin investițiile în dezvoltarea competențelor digitale, atât cele de nivel general, cât și în ceea ce privește competențele digitale avansate, se urmărește creșterea orizontului de posibilități pentru accesarea de noi locuri de muncă atât pentru populația generală, cât și pentru angajații din sectorul public. Creșterea competențelor digitale contribuie la crearea unei piețe interne funcționale, asigurând totodată o bază de recrutare de forță de muncă specializată care poate contribui la dezvoltarea sustenabilă a întreprinderilor din mediul privat și asigurarea competitivității ridicate a acestora. Este prevăzut inclusiv un program de formare a bibliotecarilor care vor avea obligația de a organiza periodic în cadrul bibliotecilor publice cursuri gratuite și adaptate la nevoile specifice populației din categorii vulnerabile din punct de vedere ocupațional (tineri, șomeri, femei etc).

Totodată, prin componenta C7. *Transformare digitală* se contribuie la atingerea obiectivului României în ceea ce privește conectivitatea digitală. Astfel, se asigură alinierea strategiei naționale în domeniul conectivității digitale la atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025, prin facilitarea investițiilor în construirea/modernizarea rețelelor de comunicații de foarte mare capacitate și stimularea investițiilor private în rețelele și serviciile de telecomunicații în zonele albe.

Pentru România, securitatea cibernetică reprezintă o prioritate națională orizontală, acoperind domeniile economice și de apărare și incluzând educația, formarea, exercițiile cibernetice specifice, activitățile de sensibilizare și apărarea cibernetică, urmărindu-se creșterea nivelului de securitate cibernetică a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice.

Acordul de parteneriat

În cazul României, Acordul de parteneriat, care va acoperi ciclul de programare 2021-2027, încadrează prioritățile strategice din fondurile europene specifice politicii de coeziune a UE (FEDR; FSE+; FTJ). Fiind în etapă de actualizare, ca urmare a primei iterații cu serviciile Comisiei Europene, Acordul de Parteneriat, propus de România, creează cadrul necesar pentru susținerea sinergică cu PNRR. Prin Acordul de Parteneriat, România și-a asumat cele 6 obiective majore, 5 reprezentând obiectivele de politică ale UE, iar cel de-al șaselea este unul specific și se axează pe implementarea Fondului pentru Tranziție Justă. În versiunea actualizată, Acordul de Parteneriat va fi ajustat astfel încât să se asigure o coordonare adecvată între Mecanismul de Redresare și Reziliență și programele operaționale stabilite în cadrul Acordului de Parteneriat.

În procesul de concepere a PNRR au fost stabilite mecanisme de coordonare, astfel încât să se evite suprapunerile sau redundanțele de intervenție. În cazul României, monitorizarea implementării Acordului de Parteneriat (AP) și a PNRR va fi întreprinsă de aceeași entitate ministerială, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Acest aranjament funcțional va permite evitarea situațiilor de suprapunere sau dublare a efortului financiar și, de asemenea, se va putea întreține facil cadrul de complementaritate și sinergie dintre PNRR și AP. Complementaritatea între programele operaționale

și componentele din PNRR este descrisă în cadrul următoarei secțiuni. Cu toate acestea, pentru a evidenția potențialitatea de maximizare a impactului PNRR, în sinergie cu politica de coeziune regională, socială și teritorială a UE, în tabelul de mai jos sunt nuanțate elementele referitoare la legătura componentelor planului în raport cu obiectivele de politică ale AP.

	Obiectivul de politică	Consistența componentelor din PNRR cu obiectivele de politică asumate prin Acordul de Parteneriat														
		C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15
1.	O Europă mai inteligentă și mai competitivă															
2.	O Europă mai ecologică, cu emisii scăzute de carbon															
3.	O Europă mai conectată															
4.	O Europă mai socială și incluzivă															
5.	O Europă mai aproape de cetățeni															
6.	Fondul de Tranziție Justă															

În cazul Fondului de Tranziție Justă care, în cazul României, va fi realizat prin diversificarea economică a teritoriilor, cele mai afectate de procesul de tranziție, spre o economie neutră din punct de vedere climatic împreună cu măsuri de recalificare și incluziune active a lucrătorilor și a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă; va sprijini totodată și transformarea proceselor industriale necesare pentru o tranziție spre o economie neutră și pentru menținerea sau creșterea numărului locurilor de muncă din aceste sectoare. În cadrul Raportului de țară pe anul 2020 (Anexa D, secțiunea Orientarea investițiilor pentru fondul de tranziție justă 2021-2027) au fost identificate 6 teritorii afectate în mod semnificativ de tranziția către o economie neutră din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de seră. Acestea sunt: Hunedoara, Gorj, Galați, Mureș, Prahova și Dolj. În prezent, planurile teritoriale pentru o tranziție justă (PTTJ) sunt în proces de definitivare și vor prevedea mecanisme de corelare și coordonare cu componentele din PNRR.

Garanția pentru tineret

În România, Recomandarea Consiliului din 22 aprilie 2013 privind înființarea unei Garanții pentru tineret a fost pusă în aplicare prin Planul de Implementare a Garanției pentru Tineret 2017-2020 (PIGT 2017-2020), documentul strategic în domeniul ocupării tinerilor, ce continuă măsurile și programele din cadrul Planului de Implementare a Garanției pentru Tineret 2014-2015 (PIGT), elaborat ca urmare a recomandării menționate anterior. Astfel, PIGT 2017-2020 a inclus măsuri și programe implementate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale, prin intermediul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), precum și de alte instituții cu atribuții în domeniu.

Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027 (adoptată de Guvernul României la 19 mai 2021), instituie noul cadru programatic privind aplicarea implementării Garanției pentru Tineret

consolidate. Astfel, noua abordare strategică pune accentul pe încorporarea celor patru faze ale Garanției pentru Tineret consolidate, respectiv: cartografierea, informarea, pregătirea și oferta propriu-zisă. În acest sens, direcția de acțiune 2.1. Creșterea ocupării tinerilor și promovarea unei ocupări durabile, inclusiv prin implementarea Garanției pentru Tineret consolidate, conține un set de șapte măsuri. Aceste măsuri urmăresc în special dezvoltarea de sisteme de prevenție; înființarea/ dezvoltarea de centre/cluburi de tineret la nivel comunitar; rețele de lucrători de tineret; acțiuni de cartografiere informare, pregătire și furnizare a măsurilor de activare a tinerilor; îmbunătățirea monitorizării situației tinerilor sprijiniți; dezvoltarea voluntariatului în rândul tinerilor; și asigurarea dobândirii de către tineri a competențelor transversale (cu accent pe competențe digitale de bază, de management al carierei, de comunicare și muncă în echipă, precum și competențe de antreprenariat social și pe prioritățile „verzi”).

Prin intermediul componentelor C13. și C15., PNRR contribuie direct la implementarea Planului de acțiuni al Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027. Astfel, cea mai consistentă contribuție la îndeplinirea obiectivelor Strategiei Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă 2021-2027, din perspectiva implementării Garanției pentru Tineret consolidate, o are componenta C15. *Educație*. În acest sens, reformele și investițiile propuse în cadrul acestei componente pun accentul pe dimensiunile de prevenție și monitorizare (de exemplu, prin aplicarea în cazul învățământului preuniversitar a Mecanismului de Avertizare Timpurie în Educație), dobândirea de competențe și oferirea măsurilor de activare. Astfel, sunt avute în vedere intervenții de reformă structurală a sistemului, dar și de tactici educaționale. Este avută în vedere continuarea demersurilor de reformare a învățământului în sistem dual, ceea ce va oferi o șansă reală la profesie, carieră, educație și dezvoltare personală a adolescenților și tinerilor. De asemenea, constituirea unei rute profesionale complete, facilitată de un bacalaureat profesional, care să ofere elevilor oportunitatea unei rute deschise, cu acces direct la instituții de învățământ superior cu profil tehnic. Se urmărește astfel oferirea avantajului obținerii unei diplome și a unei calificări profesionale pentru tineri, care le va facilita inserția rapidă pe piața muncii, devenind absolvenți operaționali imediat și posesori de competențe necesare pe piața muncii.

Alte strategii naționale relevante

Planul de redresare și reziliență propus de România are o dublă menire. Prima constă în atenuarea efectelor crizei economice și sociale generate de Covid-19. A doua constă în contribuția la atingerea țintelor naționale în concordanță cu principalele strategii ale UE, precum și cu reformele și măsurile asumate de România în Programul Național de Reformă, în contextul Semestrului European. Astfel, planul valorifică fereastra de oportunitate oferită de noul ciclu de înfăptuire a politicilor publice la nivel național, ca urmare a alegerilor parlamentare din 2020, în urma căruia s-au stabilit prioritățile de reformă structurală și sistemică a României. PNRR contribuie astfel la implementarea obiectivelor agendei de reformă, așa cum acestea sunt definite în Programul de Guvernare pentru 2021-2024.

Fereastra de oportunitate pe care o valorifică PNRR se referă și la faptul că anul 2021 este anul de început al unei noi generații de documente strategice sau de planificare. În acest sens, este de așteptat ca PNRR să aibă o contribuție definitorie la atingerea țintelor cuprinse în cadrul acestei noi generații de strategii. În tabelul de mai jos, este prezentată demarcarea contribuției PNRR la implementarea celor mai relevante strategii, cu mențiunea că marea majoritate dintre acestea sunt în proces de avizare în vederea adoptării.

Documentul strategic sau de planificare	Consistența componentelor din PNRR cu documentele strategice sau de planificare														
	C1	C2	C3	C4	C5	C6	C7	C8	C9	C10	C11	C12	C13	C14	C15

1.	Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030																		
2.	Strategia Națională de Management al Riscului la Inundații																		
3.	Strategia Națională de Economie Circulară																		
4.	Strategia privind Cadrul Național de Politică pentru Dezvoltarea Pieței în ceea ce privește Combustibilii Alternativi în Sectorul Transporturilor și pentru Instalarea Infrastructurii Relevante în România																		
5.	Master Plan General de Transport al României																		
6.	Strategia Națională de Siguranță Rutieră pentru perioada 2021-2030																		
7.	Strategia privind transportul naval și integrarea cu alte moduri de transport																		
8.	Planul național integrat în domeniul energiei și schimbărilor climatice 2021-2030 (PNIESC) Strategia energetică a României 2020-2030, cu perspectiva anului 2050 (SER)																		
9.	Strategia națională dedicată hidrogenului																		
10.	Strategia națională a locuirii 2018 - 2030																		

1 1.	Strategia națională de renovare pe termen lung (2020-2050) pentru sprijinirea parcului național de clădiri rezidențiale și nerezidențiale, atât publice cât și private, într-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficiență energetică și decarbonat până în 2050																				
1 2.	Strategia Națională de Reducere a Riscului Seismic																				
1 3.	Strategia Națională privind Protejarea Monumentelor Istorice																				
1 4.	Strategia de dezvoltare teritorială a României (SDTR) 2018-2035																				
1 5.	Strategia forestieră națională 2018-2027 și Planul național de contabilizare a pădurilor pentru România pentru prima perioadă de angajament (2021-2025)																				
1 6.	Strategia națională și Planul de acțiune pentru conservarea biodiversității																				
1 7.	Strategia națională de gestionare a deșeurilor (SNGD)																				
1 8.	Strategia națională de dezvoltare a ecoturismului - context, viziune și obiective - 2019-2029																				

1 9.	Strategia de Dezvoltare Turistică a României 2020 – 2030																	
2 0.	Planul investițional pentru dezvoltarea infrastructurii de transport pentru perioada 2020-2030																	
2 1.	Strategia națională de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2021-2025																	
2 2.	Strategia pentru Cultură și Patrimoniu Național 2016-2022																	
2 3.	Strategia națională în domeniul conectivității digitale																	
2 4.	Strategia 5G pentru România																	
2 5.	Strategia de securitate cibernetică a României 2021 - 2026 și Planul de acțiune la nivel național privind implementarea Sistemului național de securitate cibernetică																	
2 6.	Strategia Națională de Apărare a Țării 2020-2024																	
2 7.	Strategia națională de cercetare, dezvoltare și inovare 2021-2027 (SNCDI)																	
2 8.	Strategia națională de cercetare, inovare și specializare inteligentă																	
2 9.	Strategia fiscal bugetară pentru																	

	perioada 2020-2022																
30.	Strategia națională pentru ocuparea forței de muncă 2021-2027																
31.	Strategia națională pentru incluziunea socială și reducerea sărăciei pentru perioada 2021-2027																
32.	Strategia pentru prevenirea instituționalizării și accelerarea procesului de dezinstituționalizare																
33.	Strategia națională privind îngrijirea de lungă durată și îmbătrânire activă și a planului strategic de acțiuni pentru perioada 2023-2030																
34.	Strategia națională pentru protecția și promovarea drepturilor copilului pentru perioada 2021-2027																
35.	Strategia națională privind promovarea egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2021-2027																
36.	Strategia Guvernului României de incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome 2021-2027																

3 7.	Strategia națională privind drepturile persoanelor cu dizabilități 2021-2027																					
3 8.	Strategia de digitalizare a educației din România 2021-2027																					
3 9.	Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023																					
4 0.	Strategia națională de paliative și Strategia națională de sănătate																					
4 1.	Planul național de acțiune pentru implementarea angajamentelor asumate prin Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă																					
4 2.	Strategia privind formarea profesională pentru administrația publică 2020-2027																					
4 3.	Strategia națională în domeniul politicii de tineret 2021-2027																					
4 4.	Strategia Națională privind Agenda Digitală pentru România - post 2020																					

Detalierea modului în care este asigurată consistența, coerența, complementaritatea și sinergia dintre intervențiile incluse în PNRR și politicile publice definite în cadrul documentelor strategice sau de planificare pentru următoarea perioadă este asigurată în secțiunile introductive ale fiecărei componente, precum și în cele referitoare la principalele provocări, obiective și de descriere a reformelor și investițiilor.

Mecanismul de verificare a consistenței

Mecanismul de verificare a consistenței se va baza pe două paliere. Primul se referă la utilizarea unor instrumente informatice, iar al doilea pe activitatea structurilor de implementare și coordonare aferente

PNRR, precum și cele specifice Acordului de Parteneriat.

În ceea ce privește instrumentele informatice utilizate pentru asigurarea consistenței se va utiliza distinct dezvoltat în prezent de MIPE în vederea asigurării sinergiilor cu programele gestionate direct de către Comisia Europeană. Platforma este dezvoltată prin proiectul finanțat din cadrul POCA „Dezvoltarea capacității instituționale a Ministerului Fondurilor Europene printr-un sistem integrat de management al calității” (cod SMIS 129934), implementat de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Platforma va constitui un „*single entry point*” al surselor de finanțare, menit să faciliteze comunicarea dintre beneficiari sau potențiali beneficiari, instituții responsabile, Puncte Naționale de Contact ale programelor și inițiativelor gestionate direct de către Comisia Europeană și Direcțiile Generale responsabile din cadrul Comisiei. În timp, acest instrument va fi dezvoltat și în direcția asigurării sinergiilor PNRR cu strategiile UE, precum și cu strategiile și programele naționale. De asemenea, pe partea de verificare și control, inclusiv verificarea dublei finanțări, va fi utilizat instrumentul informatic dezvoltat pentru implementarea PNRR, descris în secțiunea 3.3 - Descrierea mecanismului de implementare și control.

În ceea ce privește activitățile structurilor de implementare și coordonare a PNRR, verificarea consistenței va fi asigurată de către structura de coordonare din cadrul MIPE. Aceasta va realiza activități de verificare și control privind asigurarea consistenței cu inițiativele UE și cu strategiile și programele naționale. Etapele, procesele și finalitățile urmărite vor fi descrise într-o procedură distinctă ce va fi elaborată după aprobarea cadrului normativ privind implementarea PNRR.

De asemenea, în cazul Acordului de Parteneriat și a Programelor Operaționale, procedurile de verificare a consistenței vor fi elaborate și aplicate în colaborare cu Direcția Generală Programare și Coordonare Sistem. În acest sens, procedura de verificare va conține și elemente de analiză a consistenței. De asemenea, compartimentul de monitorizare tehnică a stadiului de realizare a reformelor și investițiilor va elabora rapoarte periodice privind contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE. Rapoartele vor fi prezentate în cadrul reuniunilor Comitetului de Monitorizare a PNRR, Comitetului Interministerial de Coordonare a PNRR, precum și în cadrul Comitetului de Coordonare și Monitorizare a Acordului de Parteneriat.

În vederea facilitării înfăptuirii unor verificări periodice privind consistența se va asigura reprezentarea direcției de coordonare a PNRR în cadrul unor structuri reprezentative de monitorizare a programelor operaționale, strategiilor naționale sau programelor naționale care au o tangență cu PNRR. De exemplu, în cazul managementului programelor operaționale, în cadrul comitetelor de Monitorizare a Programelor Operaționale pentru perioada 2021-2027 vor participa în calitate de membri și reprezentanți ai direcției coordonatoare a PNRR din cadrul MIPE. De asemenea, după aprobarea PNRR se vor face demersurile necesare în vederea includerii reprezentanților direcției de coordonare a PNRR în cadrul structurilor de monitorizare sau consultative a implementării principalelor strategii/programele naționale care au incidență cu PNRR.

În vederea verificării sistemice la nivel de proiecte, în cazul apelurilor competitive, în formularele de aplicare se va dezvolta o secțiune distinctă referitoare la consistență (de exemplu, asumare explicită a unor rezultate la nivel de intervenție în vederea atingerii țintelor asumate la nivel național în cadrul Strategiilor UE relevante).

Evoluția contribuției efective va fi asigurată prin includerea unor itemi specifici în cadrul documentelor de raportare periodică sau finală.

3.2. COMPLEMENTARITATEA

Complementaritatea dintre fondurile Politicii de Coeziune, alte programe și instrumente ale Uniunii și Mecanismul de redresare și reziliență este stabilită prin regulamentele UE, cu condiția ca acest sprijin să nu acopere aceleași costuri. Se impune menținerea unei cooperări strânse între autoritățile de management și structurile responsabile pentru implementarea PNRR, în vederea asigurării respectării principiului complementarității, precum și a evitării dublei finanțări.

Principalele intervenții finanțate prin fondurile structurale și de investiții 2021-2027, alte inițiative ale UE (REACT-EU, Fondul pentru Tranziție Justă, Orizont Europa, InvestEU etc.), și Mecanismul de redresare și reziliență trebuie să asigure **sinergia dintre investițiile care vor avea un impact de durată asupra productivității și rezilienței economiei statelor membre.** În vederea asigurării complementarității și a evitării dublei finanțări, **principiile de demarcare dintre intervențiile similare** ale fondurilor ce acoperă o multitudine de domenii (ex. investiții publice, infrastructură, utilități publice, competitivitate, digitalizare etc.) se pot referi în principal, dar nu exclusiv, la **divizia urban/ rural, scopul intervenției, sectorul vizat.** Prin asigurarea complementarității dintre fondurile Politicii de Coeziune, alte programe și instrumente ale Uniunii și Mecanismul de redresare și reziliență se urmărește **atingerea acoperirii teritoriale** în ceea ce privește tipul investițiilor, beneficiarii potențiali și utilizarea celor mai eficiente mecanisme de implementare.

Planul Național de Redresare și Reziliență este, de asemenea, conceput pentru a funcționa în concordanță, complementaritate și cooperare cu noul Acord de Parteneriat pentru perioada de programare 2021-2027 a fondurilor ESI, precum și cu programele sale sectoriale și regionale.

Așa cum a fost menționat în proiectul Acordului de Parteneriat pentru 2021-2027, pentru ca resursele să fie utilizate astfel încât să servească în cel mai bun mod intereselor României, **principiul complementarității cere ca fondurile să nu fie utilizate izolat, ci ținând seama de alte instrumente de finanțare naționale sau europene.**

Acest lucru înseamnă că **pentru acțiunile înrudite sau consecutive se corelează fonduri din mai multe surse, cu evitarea dublei finanțări sau adoptării unor scheme de investiții în contradicție cu obiectivele fondurilor.** Investițiile din fonduri și alte instrumente naționale sau europene pot susține direct atingerea obiectivelor stabilite în domeniile de interes.

Domeniile față de care există un puternic interes și în care se impune o abordare complementară atât a fondurilor europene, cât și a programelor naționale cu cele regionale acoperă toate obiectivele de politică și sunt legate de: **cercetare/ dezvoltare/ inovare, digitalizare, competitivitate/ antreprenoriat, utilizarea eficientă a resurselor prin creșterea eficienței energetice și scăderea emisiilor de gaze cu efect de seră, economie circulară, infrastructură verde, conectivitate, educație și aspecte sociale.**

Astfel, pentru a veni în întâmpinarea prevederilor Regulamentului CE privind prevederile comune (CPR) privind complementaritatea și pentru a asigura o utilizare cât mai eficientă a fondurilor europene, România a propus în programele operaționale 2021-2027 o serie de intervenții concepute în mod integrativ pentru a aborda aspectele identificate în Recomandările Specifice de Țară și a veni în întâmpinarea principalelor provocări și nevoi de dezvoltare identificate la nivel național în strategiile elaborate pentru diverse domenii de intervenție.

De asemenea, **parte din aceste intervenții vor fi finanțate și din Planul Național de Redresare și Reziliență**, cu asigurarea complementarității intervențiilor atât în procesul de programare a componentelor PNRR, cât și în procesul de implementare.

Structura viitoarelor Programe Operaționale 2021-2027 consolidează și completează proiectele sprijinite prin PNRR pentru optimizarea utilizării tuturor fondurilor europene alocate României. Acest lucru prezintă o relevanță deosebită pentru domeniile în care investițiile care trebuie inițiate cu finanțare în cadrul PNRR ar putea beneficia într-o etapă ulterioară de sprijin în cadrul FC, FEDR, FSE+ și FTJ, pentru a asigura impactul acestora pe termen lung.

În România, conform legislației în vigoare, în gestionarea fondurilor europene sunt implicate următoarele entități:

- Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în calitate de coordonator al autorităților de management și al organismelor intermediare;
- Autorități de management aferente fiecărui program operațional;
- Organisme intermediare ce au preluat parte din responsabilitățile autorităților de management în anumite domenii de intervenție;
- Consilii pentru Dezvoltare Regională, care analizează și aprobă strategia și programele de dezvoltare regională;
- Autoritatea de audit din cadrul Curții de Conturi a României;
- Ministerul Finanțelor, în calitate de autoritate de certificare și plată.

Prin OUG nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului Național de Redresare și Reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a fost mandatat coordonator și responsabil cu procesul de elaborare și negociere a PNRR cu Comisia Europeană.**

Cadrul instituțional de coordonare, gestionare și control a fost completat prin Hotărârea Guvernului nr. 889/2020 privind organizarea și funcționarea MIPE, prin care s-au prevăzut atribuțiile necesare privind atât procesul de elaborare, negociere, modificare, monitorizare și evaluare a implementării documentelor de programare post 2020, **a Planului Național de Redresare și Reziliență**, a programelor finanțate prin fondurile europene structurale și de investiții 2014-2020 și post 2020, precum și **coordonarea procesului de programare, negociere, monitorizare și implementare a fondurilor din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.** Pentru consolidarea sistemului de management și control al PNRR a fost organizată o structură distinctă în cadrul Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, Direcția Generală Management Mecanism de Redresare și Reziliență, cu atribuții de coordonare a cadrului și mecanismelor instituționale de elaborare a PNRR, precum și de **gestionare, monitorizare și raportare a mecanismului de implementare și mecanismului financiar al PNRR.**

Reprezentând instituția publică centrală responsabilă pentru coordonarea asistenței financiare nerambursabile acordate României de Uniunea Europeană pentru perioada de programare financiară 2021-2027, **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene deține rolul principal și esențial, prin mecanismele de coordonare orizontală reglementate legislativ și administrativ, pentru asigurarea sinergiei intervențiilor** selectate în cadrul PNRR, programe operaționale și regionale, respectiv din alte surse de finanțare pentru a răspunde nevoilor identificate, **precum și de evitare a**

dublei finanțări. Acest proces este realizat astfel prin coordonarea orizontală de către MIPE a structurilor de management, precum și prin comasarea în cadrul MIPE atât a majorității autorităților de management pentru programele operaționale, precum și a structurii cu rol de elaborare și gestionare a PNRR.

Pentru a asigura o **abordare unitară și coordonare interinstituțională** în acest proces, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a implicat cabinetul prim-ministrului, Administrația Prezidențială, vice-premierul coordonator, Secretariatul General al Guvernului, Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului, precum și ministerele de linie în domeniul cărora sunt prevăzute activități și proiecte în PNRR. Astfel, s-a urmărit **asigurarea complementarității și sinergiilor PNRR cu alte tipuri de fonduri, precum și alinierea acestuia la obiectivele, prioritățile și recomandările de politică și reformă ale altor documente strategice naționale (Programul Național de Reformă, Programul de Convergență al României, Programul de Guvernare al României), precum și ale strategiilor elaborate pe domenii de intervenție de către ministerele de linie (transport, digitalizare, educație, sănătate etc.), corespunzătoare componentelor PNRR.**

În vederea asigurării eficienței și eficacității procesului de reformă susținut prin PNRR, se va înființa un **Comitet Interministerial PNRR, coordonat de un președinte și un vicepreședinte, respectiv prim-ministrul și ministrul investițiilor și proiectelor europene, care va avea în componență: MIPE, MF, coordonatorii de reformă (ministerele de linie).** Comitetul, care se va întruni trimestrial, va avea printre atribuții delimitările de finanțare între PNRR și fondurile aferente politicii de coeziune. Stabilirea acestor delimitări va fi realizată inclusiv prin participarea la reuniunile comitetului a responsabililor de programe operaționale din cadrul politicii de coeziune, asigurându-se astfel premisele stabilirii modului în care finanțările provenite din diferite surse pot fi complementare.

Nominalizarea autorităților publice în calitate de coordonatori de reformă contribuie la responsabilizarea entităților desemnate pentru derularea procesului de elaborare a documentelor programatice, inclusiv pentru inițierea și implementarea măsurilor privind întărirea capacității administrative necesare exercitării acestor funcții.

De asemenea, alte structuri care pot contribui la asigurarea complementarității PNRR cu alte tipuri de fonduri, la nivel regional, sunt **Consiliile pentru Dezvoltare Regională**, instituite prin Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională în România. Consiliile sunt organisme deliberative, care sunt constituite și funcționează pe principii partenoriale la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, în scopul coordonării activităților de elaborare și monitorizare ce decurg din politicile de dezvoltare regională. Acestea îndeplinesc atribuții care permit analiza complementarității între diverse fonduri alocate/utilizate la nivel regional.

Se au în vedere următoarele măsuri subsecvente mecanismului de asigurare și monitorizare a complementarităților și sinergiilor dintre cele două surse de finanțare, MFF 2021-2027 și PNRR:

- Includerea pe agenda Comitetului pentru Coordonarea și Managementul Acordului de Parteneriat 2021-2027 a unui subiect cu caracter permanent pe această problemă. Acest Comitet are în componență reprezentanți la nivel decizional din autoritățile publice centrale, care au în responsabilitate politicile publice sectoriale, autoritățile de management, precum și reprezentanți din mediul academic și societatea civilă. Comisia Europeană poate avea statut de invitat permanent în cadrul acestui Comitet, cu rol de observator.

- Întărirea funcției Comitetelor de Monitorizare ale Programelor Operaționale, prin includerea cu statut de membru/observator permanent a structurilor responsabile de realizarea reformelor asumate în PNRR, complementare cu investițiile din Programele Operaționale.
- Întrunirea Comitetului Interministerial pentru coordonarea și monitorizarea participării României la Programele și Inițiativele gestionate centralizat de către Comisia Europeană. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene are atribuția de coordonare metodologică și monitorizare a participării României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către Comisia Europeană.
- În sprijinul Comitetului există Grupurile Tehnice de Lucru (GTL), pe domenii de activitate, care au ca scop maximizarea participării României la programele și inițiativele europene gestionate centralizat de către CE. La GTL participă, în calitate de observatori sau invitați, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai societății civile, agenții de dezvoltare regională, beneficiari și experți din diferite domenii de activitate, alături de reprezentanții Punctelor Naționale de Contact/Punctelor Locale aferente domeniului respectiv.
- Includerea pe agenda Comitetului Interministerial pentru Achiziții Publice a unui subiect pe această problematică, în funcție de necesitatea fluidizării mecanismului de implementare a PNRR sau alte situații conexe.

Această structură interministerială, alcătuită din principalele instituții cu rol în domeniul achizițiilor publice, va asigura coordonarea și coerența procesului de implementare a reformelor în domeniu, în acord cu măsurile strategice naționale.

În felul acesta, Agenția Națională pentru Achiziții Publice beneficiază de sprijin la nivel politic și tehnic pentru dezvoltarea funcțiilor și politicilor în sistemul de achiziții publice în legătură directă cu cerințele de piață și în acord cu directivele europene în materie.

Între instituțiile care fac parte din Comitet se numără Consiliul Național pentru Soluționarea Contestațiilor, Autoritatea pentru Digitalizarea României, Consiliul Concurenței, Agenția Națională de Integritate sau Oficiul Național pentru Achiziții Centralizate, ministerele de resort și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Cu statut de invitați permanenți, vor participa și reprezentanții Consiliului Superior al Magistraturii, ai Curții de Conturi și Autorității de Audit sau Departamentul pentru Luptă Antifraudă și Ministerul Justiției.

COMPLEMENTARITATEA PNRR CU PROGRAMELE OPERATIONALE 2021 – 2027

COMPONENTA C1. Managementul apei

Ațiunile propuse în PNRR sunt complementare cu tipurile de investiții propuse prin Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD). Complementaritatea cu PNRR este asigurată prin acțiuni suplimentare care vin în completarea celor finanțate din PNRR dar și prin acțiuni similare sau foarte apropiate, care necesită o mai mare finanțare fie pentru îndeplinirea angajamentelor derivate din conformarea la anumite directive europene, fie pentru a acoperi o nevoie stringentă, care dacă nu e acoperită poate impiedica asupra mediului și asupra calității vieții.

În ceea ce privește sectorul de apă și canalizare, PODD nu finanțează investiții în localități sub 2000 de locuitori, PNRR asigurând astfel complementaritatea intervențiilor astfel încât să fie adresate toate nevoile de dezvoltare. Totuși, pentru conformarea cu Directiva nr. 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman și Directiva nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate sunt necesare, conform unui Raport BERD 2018, peste 13 miliarde de euro pentru apă uzată și 9 miliarde de euro pentru apă potabilă. Prin urmare, este necesară finanțarea investițiilor în aglomerări peste 2000 loc. atât din PNRR, cât și din PODD (care realizează investițiile prin Operatorii regionali de apă) și din Programul Național Strategic (PNS) care finanțează investițiile în infrastructura de apă și apă uzată în mediul rural la scară mică (aglomerările 2.000-10.000 l.e) care nu sunt arondate unui operator regional de apă. Aceste intervenții din PODD sunt complementare cu intervențiile din PNRR destinate localităților sub 2000 locuitori.

Toate măsurile propuse prin PNRR pentru sectorul de apă și apă uzată sunt complementare intervențiilor prevăzute a fi realizate în cadrul PODD și totodată contribuie la obiectivele strategice ale sectorului și anume atingerea țintelor de conformare, creșterea sustenabilității operatorilor regionali și asigurarea accesului la apă și canalizare pentru populația vulnerabilă. Astfel:

- Prin PODD sunt realizate toate investițiile aferente sistemelor regionale de apă-canal în aglomerările mai mari de 2000 l.e., în timp ce
- Prin PNRR se acordă finanțare, în completare, doar pentru finalizarea/ extinderea rețelelor existente din aglomerările de peste 2000 l.e. dotate cu stații de epurare, cu scopul de a fi colectate toate apele uzate și de a se asigura un grad de conformare cât mai ridicat la nivel național până în 2026. În acest caz, complementaritatea cu proiectele regionale de apă și canalizare finanțate prin POIM 2014 – 2020 și PODD 2021-2027 va fi verificată la nivel de proiect de investiții, pentru fiecare investiție propusă, printr-un protocol care va fi încheiat între MMAP și MIPE (similar Protocol MIPE-MADR 2014- 2020).

PNRR se diferențiază în mod semnificativ de POIM 2014 - 2020 și de Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) 2021 - 2027 prin faptul că planul nu propune construirea de stații de tratare a apei potabile (STAP) sau a apelor uzate (SEAU). Astfel, POIM și PODD vizează dezvoltarea infrastructurii primare (aducțiuni, capacități de tratare / epurare) în timp ce PNRR va completa investițiile finanțate din fondurile

de coeziune prin extinderea distribuției de apă și a rețelelor de canalizare în localități pentru reducerea deficitului de conectare.

Investițiile pentru aglomerările sub 2000 l.e. și măsura de susținere a conectării familiilor și persoanelor singure cu venituri reduse la sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare propuse prin PNRR sunt complementare acțiunilor prevăzute prin PODD .

Acțiuni comune sunt necesare și pentru evitarea riscului de inundații, care este foarte mare în România, având în vedere diversitatea hidrologică, dar și schimbările climatice. Costurile generate de riscul la inundații se ridică la aproximativ 3.7 miliarde de euro și sunt necesare investiții majore în reabilitarea și modernizarea barajelor, atât din PNRR, cât și din PODD.

Parțial complementare sunt și acțiunile care sprijină creșterea eficacității prognozelor și avertizărilor meteorologice.

În cadrul PODD se finanțează combaterea riscului de secetă și combaterea riscului de eroziune costieră, priorități care nu se regăsesc în PNRR, fiind asigurată astfel complementaritatea la nivel de domeniu finanțat.

În ceea ce privește managementul inundațiilor, se asigură complementaritatea intervențiilor în infrastructură la nivel de tip de intervenții, având în vedere că prin PNRR sunt adresate prioritățile de reabilitare și intervenții pe termen scurt, care răspund riscurilor majore imediate, iar prin PODD se vor finanța proiecte integrate care cuprind cu prioritate componente de infrastructură verde și răspund unor priorități de reabilitare pe termen mediu. Investițiile în echipamentele care vizează realizarea cadastrului apelor, dotarea administrațiilor bazinale cu utilaje de intervenție, modernizarea sistemelor de desecare – drenaj sunt complementare echipamentelor achiziționate la nivel de proiect PODD și cu echipamentele PODD care vizează avertizarea riscului de secetă.

În vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol de colaborare cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene pentru POIM 2014 – 2020 și PODD 2021 – 2027.

Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă investițiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Au fost identificate sinergii și complementarități între Programul LIFE 2021-2027 și Pilonul I – Tranziția Verde al Planului Național de Relansare și Reziliență, având în vedere că obiectivul general al programului LIFE 2021-2027 este de a contribui la tranziția către o economie circulară curată, eficientă din punct de vedere energetic, cu emisii scăzute de dioxid de carbon și rezistentă la schimbările climatice, inclusiv prin tranziția către energia curată, precum și la protejarea și îmbunătățirea calității mediului și la oprirea și

inversarea declinului biodiversității, contribuind la dezvoltarea durabilă. Programul Comunitar LIFE domeniul Mediu, subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții” este complementar cu componenta *CI. Managementul apei* din PNRR. Acesta sprijină soluții inovative privind tratarea și epurarea apelor uzate orășenești precum și privind reducerea pierderilor de apă și reducerea exfiltrațiilor din infrastructura de apă și apă uzată, sprijinind și completând acțiunile prevăzute în cadrul componentei *CI. Managementul apei*, ambele programe contribuind la asigurarea unei gestionări eficiente a apei, la atingerea țintelor asumate de România în acest sector și la creșterea calității vieții.

COMPONENTA C2. Păduri și protecția biodiversității

Conservarea biodiversității – atât PNRR cât și PODD finanțează Planuri de Management pentru arii protejate Natura 2000 și ecosisteme degradate.

Rețeaua Natura 2000 în România are 606 situri: 435 Situri de Importanță Comunitară (SCI)-uri și 171 Situri de Protecție Specială Avifaunistică (SPA-uri), ceea ce reprezintă 22,8% din suprafața teritoriului național. În prezent sunt aprobate doar 300 de planuri de management pentru sit-urile Natura 2000 (pentru 215 SCI și 85 SPA), din cele 606 necesare.

În vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare și campania de împădurire / reîmpădurire, respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, va încheia un protocol cu Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale în vederea verificării complementarității dintre Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 și Planul Național Strategic (PNS) 2021 - 2027 și Planul Național de Redresare și Reziliență.

În același sens, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia, de asemenea, protocoale cu Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației pentru Programul Operațional de Dezvoltare Regională 2014 – 2020, precum și cu autoritățile de management ale programelor operaționale regionale 2021 – 2027.

Protocoalele vor intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și vor asigura cadrul pentru a se verifica dacă suprafețele propuse pentru împădurire / reîmpădurire au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Majoritatea Planurilor de Management pentru arii protejate Natura 2000 au fost elaborate în perioada 2011 – 2016, având o valabilitate de 5 ani. Astfel, acestea vor necesita o actualizare, iar realizarea acestora va implica resurse financiare suplimentare celor din PODD. Prin urmare, având în vedere că nevoia identificată este mai mare decât sprijinul oferit prin PODD pentru acest domeniu, complementaritatea este realizată astfel:

- PNRR – finanțează reactualizarea planurilor de management natura 2000/planurilor de acțiune pentru

specii, pentru toate tipurile de habitate, ecosisteme degradate aferente pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă;

- PODD – finanțează elaborarea de noi planuri de management/implementare Planuri de management natura 2000/planuri de acțiune pentru specii, pentru toate tipurile de habitate, implementarea planurilor de management, investiții în ecosisteme degradate, cu excepția pajiștilor, zonelor acvatice și dependente de apă.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă studiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Programul LIFE 2021-2027, domeniul Mediu, subprogramul „Natură și biodiversitate” este complementar cu *Componenta C2. Păduri și protecția biodiversității* din PNRR. Proiectele strategice de protejare a naturii și acțiunile demonstrative vizând restaurarea habitatelor, în special în zonele protejate Natura 2000 din cadrul subprogramului Natură și biodiversitate din programul LIFE 2021-2027 sunt sinergice și complementare acțiunilor de elaborare și/sau actualizare a Planurilor de management pentru arii protejate și acțiunilor de instituire a unor obiective și măsuri de conservare clar definite pentru situri, dar și acțiunilor de prevenire, combatere și gestionare a riscului de deteriorare a fondului forestier dezvoltate pentru a crește reziliența României la schimbările climatice prin captarea carbonului în cadrul *Componentei C2. Păduri și protecția biodiversității*.

Verificările de complementaritate vor viza prevenirea și evitarea suprapunerilor între lucrările de refacere a conectivității propuse spre finanțare în cadrul investiției I.4.b din PNRR și lucrări de refacere a conectivității finanțate în cadrul POIM 2014 – 2020 sau planificate pentru PODD 2021 – 2027.

Complementaritatea va fi verificată printr-un protocol de colaborare care va fi încheiat între Ministerul Mediului Apelor și Pădurilor și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Protocolul va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă lucrările propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

COMPONENTA C3. Managementul deșeurilor

În ceea ce privește managementul deșeurilor, având în vedere că economia circulară este un deziderat major al tranziției către energia verde, iar Raportul de țară (2020) precizează că gestionarea deșeurilor continuă să fie o provocare majoră pentru România, având în vedere rata scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%) și ratele ridicate de depozitare a deșeurilor (70%), sunt necesare acțiuni simultane din ambele programe pentru a determina o schimbare reală în acest domeniu. Complementaritatea PODD cu investițiile din PNRR este realizată prin investițiile privind dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel de județ sau la nivel de orașe / comune, prin: Dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor municipale la nivel

de județ sau la nivel de orașe/comune, cu următoarele subinvestiții:

Subinvestiția I.1.a. Înființarea de centre de colectare prin aport voluntar (403,2 mil. euro);

Subinvestiția I.1.b. Construirea de insule ecologice digitalizate (200,1 mil. euro)

Subinvestiția I.1.c Centre integrate de colectare prin aport voluntar destinate aglomerărilor urbane (83,7 mil. euro)

Subinvestiția I.1.d Construirea instalațiilor de reciclare a deșeurilor pentru a îndeplini obiectivele de reciclare din pachetul de economie circulară (220 mil. euro)

- PODD - se vor finanța cu prioritate implementarea investițiilor demarate sau pregătite în cadrul POIM 2014-2020, fie ca proiecte fazate (partea fără depozitare și incinerare, ci numai partea de economie circulară), fie ca proiecte noi, cu accent pe tratare a deșeurilor colectate separat. Beneficiari: ADI-uri.
- POTJ – se va acorda sprijin pentru IMM-urile care prin activitatea lor contribuie la acțiunile de prevenire a generării de deșeurii și reducerea cantității acestora, precum și acțiuni de creștere a reutilizării eficiente și reciclării acestora.
- PNRR finanțează proiectele noi aflate în pregătire și care nu sunt depuse în POIM și proiecte noi cu accent pe componenta de colectare separată. Beneficiari: ADI-uri și UAT individuale. Această măsură de investiții va fi implementată, în principal, prin achiziții centralizate la nivel național.

În domeniul calității aerului, investiții sunt prevăzute atât în PNRR cât și în PODD. Complementaritatea investițiilor este asigurată, ambele tipuri de investiții contribuind la analiza datelor privind calitatea aerului la nivel național și raportarea acestora la organismele europene.

Prin PNRR se vor finanța analize pentru determinarea Black Carbon, stații pentru determinarea nivelului de radioactivitate și de zgomot, în timp ce prin PODD se vor finanța intervenții/măsuri privind dotarea Rețelei Naționale de Monitorizare a Calității Aerului (RNMCA) cu echipamente noi pentru dioxid de sulf (SO₂), oxizi de azot (NO_x), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), particule în suspensie (PM₁₀ și PM_{2.5}), benzen (C₆H₆), plumb (Pb), arsen (As), cadmiu (Cd), nichel (Ni), benzo(a)piren., compuși organici volatili-COV_{nm}, amoniacului – NH₃.

În ceea ce privește Subinvestiția 3.b., în vederea prevenirii și detectării timpurii a situațiilor de finanțare a aceluiași costuri din mai multe surse de finanțare, autoritatea de implementare care va gestiona linia de finanțare, respectiv Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va încheia un protocol de verificare încrucișată cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene pentru POIM 2014 – 2020 și PODD 2021 – 2027.

Protocolul de verificare va intra în vigoare înainte de aprobarea de finanțări în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență pentru acest tip de investiții și va asigura cadrul pentru a se verifica dacă investițiile propuse au făcut obiectul unei finanțări europene anterioare sau dacă sunt planificate pentru finanțare din alte surse de finanțare europene.

Programul LIFE 2021-2027, domeniul Mediu, subprogramul Economia circulară și calitatea vieții este

complementar cu componenta C3. *Managementul deșeurilor* din PNRR. Acțiunile pentru demonstrarea de bune practici, soluțiile și abordările integrate în tematica tranziției spre o economie circulară prin gestionarea eficientă a deșeurilor, din cadrul subprogramului Economia circulară și calitatea vieții din programul LIFE 2021-2027 sunt sinergice și complementare acțiunilor prevăzute în cadrul componentei C3. *Managementul deșeurilor*, ambele programe contribuind la asigurarea protecției resurselor naturale și a sănătății umane. În ceea ce privește calitatea vieții, subprogramul LIFE, în legătură directă cu acțiunile de cercetare și inovare realizate prin Orizont Europa, asigură transferul de cunoștințe și acțiuni de informare pentru controlul poluării mediului din sursă agricolă și reducerea gazelor cu efect de seră și consolidarea legăturilor dintre agricultură, producția alimentară și silvicultură, în scopul unei gestionări mai bune a mediului și schimbărilor climatice.

COMPONENTA C4. Transport sustenabil

PO Transport (POT) finanțează intervențiile prin care se va asigura recuperarea decalajelor de dezvoltare în domeniul infrastructurii de transport.

PO Transport și PNRR finanțează investiții atât în sistemul feroviar cât și în sectorul rutier, pentru care există o mare nevoie de finanțare. Demarcarea în domeniul rutier este realizată prin stabilirea clară a secțiunilor de autostrăzi finanțate din PNRR.

În ceea ce privește sectorul de căi ferate, demarcarea este realizată prin stabilirea clară a investițiilor în infrastructură finanțate din PNRR.

Materialul rulant este finanțat din ambele instrumente, iar demarcarea se va realiza pe durata implementării.

Demarcarea investițiilor din cele două programe pentru construirea de noi magistrale/ de metrou, respectiv demarcare pe număr de stații, având în vedere contribuția la schimbări climatice.

Au fost identificate complementarități cu Mecanismul pentru Interconectarea Europei (MIE), în sensul în care obiectivul principal al MIE este de a promova punerea în aplicare a proiectelor care contribuie la completarea Rețelei TEN-T.

În cazul investițiilor în transport menționate mai sus, se are în vedere, fără a se suprapune investițiile, sprijinul acordat de Mecanismul pentru Interconectarea Europei pentru a asigura complementaritatea și conexiunile optime ale diferitelor infrastructuri locale, regionale, naționale și europene.

Totodată, instrumentul financiar InvestEU contribuie la finanțarea investițiilor în infrastructură durabilă și este complementar cu acțiunile finanțate prin PNRR.

COMPONENTA C5. Valul Renovării

Investițiile în eficiența energetică a clădirilor și/sau consolidarea seismică a clădirilor sunt finanțate din POR-uri, POTJ, dar și din PNRR.

În vederea utilizării eficiente a resurselor financiare alocate României, pentru asigurarea complementarității și corelării între investițiile finanțate prin Politica de coeziune 2021-2027 și prin mecanismul de redresare și reziliență, în cadrul PNRR vor fi abordate renovările clădirilor publice și private, de nivel moderat pentru care reducerea minimă a consumului de energie și a emisiilor de CO₂ va fi de 30%, precum și renovările aprofundate pentru care reducerea minimă a consumului de energie și a emisiilor de CO₂ va fi de 60%, fapt ce va accelera ritmul de atingere a obiectivelor de eficiență energetică stabilite în documentele strategice europene și naționale prin dublarea ratei anuale de renovare, raportat la ritmul actual, cu atingerea unui potențial maxim al beneficiilor extinse la nivelul mediului construit și al societății.

Având în vedere necesitatea renovării întregului fond construit, așa cum rezultă din Strategia de renovare pe termen lung, complementar, în exercițiul financiar 2021-2027 prin POR-uri se vizează lucrări de renovare pentru clădiri unifamiliale, categorie de clădiri pentru care nu s-au prevăzut fonduri în cadrul PNRR. Lucrările de renovare energetică propuse prin PNRR vin în completarea proiectelor în cadrul celor 8 POR-uri 2021-2027, pentru a acoperi necesarul crescut de finanțare până în anul 2030. Conform Strategiei Naționale de Renovare pe Termen Lung, nevoia de finanțare pentru renovare energetică a clădirilor până în anul 2030 a fost estimată la 13 miliarde de euro, fiind necesară accelerarea ratei de renovare și/sau consolidare a clădirilor, care trebuie susținută de o finanțare consistentă, în scopul atingerii țintelor stabilite.

Astfel prin PNRR, se finanțează lucrări de îmbunătățire a fondului construit existent: clădiri rezidențiale multifamiliale - renovarea energetică moderată sau aprofundată și /sau consolidarea seismică a clădirilor multifamiliale și a clădirilor publice din municipii și municipii reședință de județ (*componenta C5. Valul Renovării*) și respectiv din orașe și comune (*componenta C10. Fondul Local*).

Pentru evitarea riscului de dublă finanțare va fi stabilit un acord de colaborare între MDLPA, MIPE (instituția care asigură managementul a 8 programe operaționale propuse pentru perioada de programare 2021-2027) și cele 8 autorități de management ale POR 2021-2027 prin care se va asigura corelarea și coordonarea investițiilor.

De asemenea, prin intermediul platformei digitale Observatorul Teritorial vor fi localizate și spațializate în coordonate GIS investițiile finanțate din Componentă, respectiv din toate programele operaționale, fiind astfel asigurat accesul în timp real la informație și fiind permisă astfel o evaluare anterioară stabilirii contractului de finanțare. În Observatorul Teritorial va fi dezvoltată o secțiune care va permite vizualizarea investițiilor imediat după semnarea contractului de finanțare pentru proiectele de investiții. Fiecare autoritate de management va transmite către MDLPA aceste informații. MDLPA va asigura încărcarea în secțiunea dedicată din OT și va efectua verificările necesare în vederea evitării dublei finanțări a proiectelor (ex.: prin atribuirea unui cod unic asociat fiecărui domeniu de finanțare în parte, se poate determina mai ușor existența proiectelor multiple pe același domeniu de finanțare, la nivel de unitate administrativ-teritorială).

Lucrările de renovare sunt finanțate și prin Programul privind efectuarea de lucrări destinate eficienței energetice, beneficiari persoane fizice (Programul Casa Verde Plus și Casa eficientă energetic) de către Administrația Fondului pentru Mediu.

Din punct de vedere al surselor de finanțare alocate de la bugetul de stat prin programele gestionate de MDLPA, lucrările de renovare energetică propuse în cadrul axei 1 se finanțează prin Programul național multianual privind creșterea performanței energetice a blocurilor de locuințe reglementat de OUG nr.18/2009, cu modificările și completările ulterioare, care se adresează asociațiilor de proprietari care doresc să crească performanța energetică a blocurilor de locuințe construite pe baza unui proiect elaborat până la data de 31.12.2005, indiferent de sistemul de încălzire al acestora. Prin reformele și investițiile cuprinse în PNRR se va avea în vedere revizuirea/completarea listei de intervenții eligibile, dar și modificarea indicatorilor de performanță pentru proiectele depuse în cadrul programului.

Prin reformele și investițiile cuprinse în PNRR se va avea în vedere creșterea gradului de reziliență și de rezistență a fondului construit existent prin creșterea ratei de renovare/consolidare, precum și prin schimbarea modalității de finanțare a acestora, în special prin abordarea integrată a măsurilor de consolidare și eficiență energetică și respectiv prin schimbarea tipului de instrument de finanțare. Finanțarea lucrărilor de creștere a eficienței energetice și a lucrărilor de consolidare asigurată prin PNRR, nu implică o cotă de cofinanțare din partea autorităților publice locale sau a proprietarilor.

Complementar, în exercițiul financiar 2021-2027 prin POR-uri vor fi realizate fie lucrări de eficiență energetică pentru clădiri publice care nu necesită lucrări ample de consolidare, fie, după caz, lucrări de consolidare seismică. POR vizează investițiile în clădirile rezidențiale și publice (sedii administrative, clădiri publice care deserveșc servicii publice) în vederea asigurării/creșterii eficienței energetice, inclusiv măsuri de consolidare structurală în funcție de nivelul de expunere și vulnerabilitate la riscurile identificate și măsuri pentru utilizarea unor surse regenerabile de energie. De asemenea, prin PO Sănătate vor fi realizate lucrări la clădirile existente din domeniul sanitar.

Prin PNRR sunt prevăzute investiții cu formarea profesională a forței de muncă din construcții, atât a profesioniștilor cu studii superioare, cât și a lucrătorilor care realizează efectiv lucrările de construcții, astfel încât să poată fi respectate reglementările privind renovarea energetică a clădirilor.

Aceste intervenții sunt complementare celor furnizate prin POEO în cadrul Priorității privind „Învățarea pe tot parcursul vieții” – aceasta vizează o serie de intervenții prin care se dorește, pe de-o parte creșterea calității sistemului de formare profesională a adulților (dezvoltarea sistemului de asigurare a calității, formarea formatorilor/instructorilor/coordonatorilor de ucenicie din formarea profesională continuă, actualizarea/revizuirea/dezvoltarea de noi standarde ocupaționale/calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii de încurajarea participării populației la diferite module de formare), dar și diversificarea ofertei de formare în vederea creșterii nivelului de competențe pe diferite paliere și care se adresează în mod orizontal populației, răspunzând unor nevoi de formare diverse.

Instrumentele Asistență Europeană pentru Energie Locală și Fondul european pentru eficiență energetică

prezintă complementarități cu acțiunile prevăzute în cadrul C5. *Valul Renovării și C10. Fondul local* prin faptul că sprijină măsuri de asistență tehnică pentru dezvoltarea proiectelor de eficiență energetică în mediul urban, respectiv investiții de eficientizare energetică a clădirilor, investiții în surse descentralizate de energie regenerabilă, inclusiv microgenerare, transport urban curat, modernizarea infrastructurii, cum ar fi iluminatul stradal și rețelele inteligente, precum și investițiile în energii durabile cu potențial de inovare și creștere.

Programul LIFE, prin Subprogramul Tranziția către energia curată, prezintă complementarități cu acțiunile acoperite de cei doi piloni menționați, prin faptul că urmărește combaterea sărăciei energetice, reducerea poluării la nivel local, îmbunătățirea eficienței energetice, inclusiv din sectorul transportului urban, creșterea energiilor regenerabile distribuite și creșterea socială favorabilă incluziunii cu efecte economice pozitive.

Totodată Programul Orizont Europa, Clusterul “Climă, energie și mobilitate”, sprijină acțiuni de regenerare urbană care vizează clădirile în tranziție energetică. Sinergiile Programului Orizont Europa cu Piața Unică și Instrumentul financiar InvestEU vor susține realizarea acțiunilor de dezvoltare urbană durabilă. Complementaritatea cu PNRR va susține proiectele de reabilitare energetică a clădirilor.

COMPONENTA 6. Energie

Finanțarea procesului de tranziție către resursele regenerabile de energie se realizează complementar, astfel:

- Prin PNRR se finanțează schema de susținere de instalare a centralelor de producție energie electrică din surse regenerabile;
- Prin PODD sunt vizate doar capacitățile mai puțin exploatate (biomasă, biogaz, hidro și geotermal), precum și modernizarea rețelei de transport și distribuție a energiei electrice inclusiv pentru a prelua în sistem energia produsă din surse regenerabile;
- Prin POTJ se vor promova investiții în capacități de producere RES amplasate pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine, astfel realizându-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie, subsumate obiectivului de asigurare a unei tranziții juste prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare în cele 6 județe beneficiare FTJ.

Astfel, complementaritatea cu PNRR este asigurată prin: delimitarea clară a categoriei de RES promovate, prin specificul investițiilor finanțate (rețele vs. centrale) și prin tipul proiectului finanțat (proiect RES de sine stătător vs. proiect RES subsumat intervențiilor de economie circulară în zonele afectate de tranziție).

Complementaritatea în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii de distribuție de gaz natural în combinație cu hidrogen este asigurată la nivel de regiune de implementare, prin demarcarea clară a intervenției PNRR (regiunea Oltenia).

Complementaritatea în ceea ce privește investițiile în capacități de producție flexibile și eficiente de energie electrică și termică (CHP), pe gaz, în termoficare urbană, pregătite pentru atingerea unei decarbonizări profunde este asigurată, urmând ca prin POTJ să fie finanțate intervenții la nivelul celor 6 județe beneficiare FTJ.

Prin PNRR se finanțează lanțul industrial de producție și/sau reciclare a bateriilor, a celulelor și panourilor fotovoltaice (inclusiv echipamente auxiliare) și noi capacități de stocaj a energiei electrice în timp ce POTJ vizează finanțarea parcurilor fotovoltaice amplasate pe terenurile ce aparțin fostelor mine sau uzine astfel realizându-se proiecte integrate decontaminare/regenerare/reconversie. Astfel, complementaritatea cu PNRR este asigurată prin diferențierea tipului de proiecte finanțate și prin structura acestora, având în vedere că intervențiile promovate prin POTJ vor avea la bază constituirea unui parteneriat autoritate locală- operator economic/întreprindere.

Eficiența energetică reprezintă o prioritate atât în cadrul PNRR cât și în cadrul PODD, având în vedere obiectivul de creștere a eficienței energetice până în 2030 și resursele bugetare necesare pentru atingerea acestui obiectiv. Complementaritatea PODD cu PNRR se va asigura având în vedere faptul că PODD identifică doar întreprinderile mari, inclusiv în societățile comerciale din industrie, cu consumuri de peste 1.000 tep/an.

În ceea ce privește IMM-urile, delimitarea se va realiza la nivelul Ghidului solicitantului PODD (indicându-se excluderea IMM beneficiare de PNRR).

Mecanismul pentru Interconectarea Europei 2021-2027 este complementar acțiunilor din cadrul PNRR, domeniul Energie regenerabilă și infrastructură de gaz cu hidrogen aferent Pilonului I “Tranziția verde” și Pilonului III “Creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”, prin faptul că sprijină investiții în infrastructura transporturilor, energiei, respectiv electricitate și gaz și infrastructura digitală prin dezvoltarea rețelelor transeuropene și promovarea cooperării transfrontaliere în materie de energie din surse regenerabile. Complementaritatea cu domeniul menționat se realizează și prin acțiunile susținute de Fondul de Modernizare, respectiv acțiuni ce vizează producerea și utilizarea energiei electrice din surse regenerabile, stocarea energiei și modernizarea sistemelor și rețelelor energetice pentru transportul de electricitate și gaz. Fondul pentru Inovare este, de asemenea, complementar domeniului, finanțând acțiuni legate de generarea inovatoare de energie regenerabilă, stocarea energiei, dezvoltarea tehnologiilor inovative cu emisii reduse de carbon. Mecanismul Uniunii de finanțare a energiei din surse regenerabile completează în egală măsură acțiunile privind energia regenerabilă din PNRR prin faptul că susține creșterea capacităților de producere a energiei regenerabile prin investiții comune ale statelor membre.

Programul Orizont Europa sprijină activități de cercetare și inovare în sectorul energetic pentru o utilizare eficientă, durabilă și incluzivă a energiei, iar InvestEU mobilizează investiții în capacități suplimentare de generare a energiei din surse regenerabile sau dezvoltarea și modernizarea infrastructurii energetice durabile și transformarea acesteia într-o infrastructură inteligentă. Complementaritățile acestora cu PNRR ar putea conduce la dezvoltarea sectorului hidrogen în România, precum și la valorificarea oportunităților viitoare în ceea ce privește politicile industriale, de cercetare inovare și de ocupare, și exportul de tehnologie.

COMPONENTA 7. Transformare digitală

Din perspectiva digitalizării, Componenta C7., prin cele 4 direcții de acțiune propuse pentru realizarea obiectivului general de transformare digitală a României, este complementară cu Programul Europa Digitală (Digital Europe Programme) care vizează accelerarea transformării digitale a economiei, industriei și

societății europene, beneficii aduse cetățenilor, administrațiilor publice și întreprinderilor din Uniune și îmbunătățirea competitivității Europei în cadrul economiei digitale mondiale, contribuind în același timp la reducerea decalajului digital în Uniune și consolidând autonomia strategică a Uniunii prin sprijin holistic, trans-sectorial și transfrontalier.

Astfel Componenta C7. prezintă complementarități și sinergii cu Obiectivul specific nr. 3: securitatea cibernetică și încrederea, Obiectivul specific nr. 4: competențele digitale avansate și Obiectivul specific nr. 5: dezvoltarea, utilizarea optimă a capacităților digitale și interoperabilitatea din cadrul programului Europa Digitală. De asemenea, investițiile prevăzute în cadrul acestei componente sunt complementare cu cele ce urmează a fi finanțate din fondurile europene structurale și de investiții, în cadrul următoarelor programe operaționale: Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Programele Operaționale Regionale (POR-uri), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Sănătate (POS), Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ).

Prin PNRR sunt prevăzute intervenții pentru digitalizarea administrației publice astfel încât acestea să devină capabile să răspundă obiectivului de realizare a arhitecturii digitale guvernamentale, a elementelor cheie de interoperabilitate și de Cloud guvernamental, prin digitalizarea operațiunilor interne la nivelul autorităților publice centrale/instituțiilor.

Prin POCIDIF se continuă introducerea conceptului de e-guvernare (evenimente din viața cetățenilor și mediului de afaceri). Prin POR-uri sunt prevăzute intervenții la nivelul administrației publice locale în complementaritate cu PNRR și POCIDIF care asigură necesarul de investiții la nivel central. POTJ va finanța nevoile de dezvoltare din mai multe sectoare, printre care și digitalizarea serviciilor publice locale. POS cuprinde intervenții pentru digitalizarea sistemului medical.

Dezvoltarea competențelor digitale din PNRR vizează creșterea competențelor digitale pentru diverse categorii de populație, inclusiv pentru unele categorii specifice de beneficiari precum funcționarii publici pentru dezvoltarea competențelor software ale forței de muncă, formare de specialiști în analiză și design pentru sectorul public, formare de formatori în domeniul securității cibernetică, dar și pentru populația generală, prin crearea unei rețele naționale a bibliotecilor, transformate în hub-uri de învățare digitală.

Efecte scontate vor fi susținute pe termen lung fiind complementare cu investițiile din:

- ✓ POCIDIF - *Digitalizare in educație*, prin care vor fi finanțate platforme informatice cu conținut educațional, soluții wireless campus, laboratoare pentru dezvoltare competente digitale, soluții pentru digitalizarea și centralizarea informațiilor din educație, la nivel național.
- ✓ POR - intervenții complementare orientate către dezvoltarea de abilități și competențe pentru adoptarea tehnologiilor avansate și dobândirea competențelor tehnice corespunzătoare.
- ✓ POEO - *Învățarea pe tot parcursul vieții* vizează o serie de intervenții prin care se dorește creșterea calității sistemului de formare profesională a adulților (dezvoltarea sistemului de asigurare a calității actului de formare, formarea formatorilor/instructorilor/coordonatorilor de ucenicie, actualizarea/revizuirea/dezvoltarea de noi standarde ocupaționale/calificări profesionale conform noilor cerințe ale pieței muncii pentru încurajarea participării populației la diferite module de formare) și diversificarea ofertei de formare în vederea creșterii nivelului de competențe pe diferite paliere și care se adresează în mod orizontal angajaților și angajatorilor, precum și a persoanelor apte de muncă.
- ✓ Erasmus+: dobândirea de competențe digitale, pe baza experienței dobândite în ceea ce privește mobilitatea.

- ✓ InvestEU: competențe digitale, dezvoltarea unei infrastructuri pentru conectivitatea digitală, fie fizică, fie virtuală, în special prin proiecte care **sprijină** implementarea de rețele digitale.
- ✓ Horizon Europe: implementarea la nivel național și regional, într-un cadru european, a capacităților digitale și a celor mai recente tehnologii digitale în domenii de interes public (cum ar fi sănătatea, administrația publică, justiția și educația) sau în caz de disfuncționalitate a pieței (cum ar fi digitalizarea întreprinderilor, în special a întreprinderilor mici și mijlocii).
- ✓ Creative Europe: activități de formare și de mentorat menite a spori capacitatea operatorilor din domeniul audiovizual de a se adapta la noile evoluții ale pieței și la noile tehnologii digitale. Granturile SEE și Norvegiene: cercetare în domeniul tehnologiei comunicațiilor și informației.
- ✓ Horizon Europe: alocă un buget specific în cadrul pilonului „Provocări globale și competitivitate industrială europeană” pentru clusterul „Dezvoltarea digitală, industria și spațiul” pentru dezvoltarea de tehnologii generice (IA și robotică, internet de nouă generație, HPC și volume mari de date, tehnologii digitale esențiale, care combină tehnologia digitală cu alte tehnologii).

Sinergic, prin Mecanismul pentru interconectarea Europei se au în vedere consolidarea capacităților și a infrastructurii digitale la scară largă pentru tehnica de HPC, IA, securitatea cibernetică și competențele digitale avansate, care vizează integrarea și implementarea la scară largă, la nivelul întregii Europe, a soluțiilor digitale inovatoare critice, existente sau testate, într-un cadru al Uniunii în domenii de interes public sau în cazuri de disfuncționalitate a pieței. Programul urmează să fie implementat, în principal, prin investiții strategice și coordonate cu statele membre, mai ales prin achiziții publice comune, în capacități digitale care urmează să fie partajate pe întreg teritoriul Europei și în acțiuni la nivelul Uniunii care sprijină interoperabilitatea și standardizarea, în cadrul procesului de dezvoltare a pieței unice digitale

Prin prisma investițiilor propuse pentru asigurarea securității cibernetică, PNRR prezintă elemente de complementaritate și sinergie cu programul Orizont Europa, care prevede investiții pentru consolidarea capacităților digitale pentru HPC, IA, tehnologiile registrelor distribuite (de exemplu tehnologia blockchain), securitatea cibernetică și competențele digitale avansate în cadrul Pilonului II “Provocări globale și competitivitate industrială europeană” – Clusterul 3 ”Securitate civilă pentru societate”, dar și cu alte programe precum: [Europa Digitală – Securitatea cibernetică și încrederea](#) și [Fondul pentru securitate internă](#).

COMPONENTA 8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii

Din perspectiva investițiilor propuse cu privire la digitalizarea serviciilor din domeniul fiscal – bugetar, respectiv al sistemului de pensii din România, componenta contribuie la realizarea obiectivului general de transformare digitală a serviciilor publice din România și asigurarea securității cibernetică a sistemelor digitale publice, astfel cum este acesta prevăzut în componenta C7. *Transformare digitală* din PNRR. Investițiile finanțate în cadrul componentei sunt complementare cu cele propuse în pilonul digital, atât prin natura, cât și specificul domeniului de activitate finanțat.

Dezvoltarea competențelor digitale reprezintă un obiectiv important din PNRR, iar componenta C8. sprijină creșterea competențelor digitale pentru funcționarii publici din domeniul fiscal sau sistemul pensiilor.

Având în vedere reformele de îmbunătățire a administrării marilor contribuabili și de introducere a unui

model mai transparent și orientat spre servicii al administrării taxelor din PNRR, se observă sinergia acestora cu activități susținute prin Programul Europa Digitală, cum ar fi activitățile în ceea ce privește transformarea digitală a zonelor de interes public. Proiectele care vizează implementarea, utilizarea optimă a capacităților digitale sau interoperabilitatea reprezintă proiecte de interes comun.

COMPONENTA C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare

Referitor la domeniul CDI, având în vedere necesitatea atingerii țintei asumate de România de alocare a cel puțin 2% din PIB pentru CDI, din care 1% din surse private și 1% surse publice, este promovată complementaritatea PNRR și Programele Operaționale 2021-2027. Astfel, PNRR sprijină participarea la proiecte multi-țări și creează cadrul necesar participării la programe europene (mentorat, centre de competențe, parteneriate, rețea națională de 8 centre regionale), atragerea de cercetători pentru a crește masa critică la nivel național, iar POCIDIF și POR-urile se axează pe trecerea rezultatelor cercetării în piață și creșterea capacității de inovare a IMM-urilor.

Prin PNRR sunt sprijinite cinci centre de competență asigurându-se astfel dimensiunea națională a țințelor asumate de fiecare misiune la nivel comunitar. Fiecare centru de competență va reuni instituții relevante, publice și private din domeniul CDI, pentru a dezvolta o agendă strategică de cercetare și inovare, conexă cu agenda europeană a misiunii respective pentru susținerea de soluții derivate din cercetare și care corespund provocărilor comunităților locale. Complementar, POCIDIF vizează intervenții în domeniile de specializare inteligentă naționale identificate prin Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă (bioeconomie, economie digitală și tehnologii spațiale, energie și mobilitate, fabricație avansată, materiale funcționale avansate, mediu și eco-tehnologii, sănătate-prevenție, diagnostic și tratament avansat), mai puțin domeniul sănătății. Pe aceste domenii sunt identificate și o serie de subdomenii.

Sunt sprijinite organizațiile de cercetare să iasă în piață în vederea creșterii capacității lor de cercetare și inovare și de transfer de cunoștințe, inclusiv prin parteneriate cu întreprinderile. Totodată, sunt susținute intervențiile care vor avea expunere europeană, prin sinergii cu programe europene – HORIZON, ERA, cooperări transnaționale.

POCIDIF propune, în special, utilizarea infrastructurilor existente și numai, după caz, investiții în infrastructuri noi/modernizate/upgrade-uri (având în vedere dezvoltarea rapidă mai ales în domeniul tehnologiilor avansate care necesită dotări de ultima ora în domeniul CDI, față de infrastructuri care au peste 10 ani vechime). care adresează provocări societale, aplicabile și cu impact la nivel național și propune, în special utilizarea infrastructurilor existente și numai, după caz, investiții în infrastructuri noi/modernizate/upgrade-uri.

POR-urile vizează sprijinirea transferurilor tehnologice în domeniile de specializare inteligentă regionale identificate prin RIS3, dezvoltarea spectrului de servicii aferente, precum și dezvoltarea capacității CDI a întreprinderilor. Investițiile în infrastructura organizațiilor de cercetare sunt în strânsă legătură cu nevoile mediului de afaceri.

Prin POR NE, Acțiunea 1.1 Integrarea organizațiilor CDI din sistemul național în structuri, parteneriate și proiecte de cooperare interregionale și internaționale, aliniate domeniilor RIS3, se vor finanța intervențiile legate de proiecte de cooperare interregională, aderare la platforme și rețele internaționale aliniate domeniilor RIS3 regionale în complementaritate cu cele finanțate prin POCIDIF.

În ceea ce privește mediul de afaceri, prin PNRR sunt propuse:

- Scheme de ajutor de stat pentru transformare digitală – pentru ca un IMM să fie finanțat trebuie să fie evaluat din punct de vedere al maturității digitale și pe baza evaluării să fie recomandate soluțiile tehnice necesare acoperirii decalajului de digitalizare;
- Suplimentarea bugetului și orientarea schemei de ajutor de stat spre investiții semnificative, în special în zona de inovare și noi tehnologii aplicate în zona de producție - Schemă ajutoare de stat - ai cărei beneficiari finali sunt întreprinderi nou înființate sau întreprinderi în activitate, IMM-uri sau întreprinderi mari, cu personalitate juridică, care solicită/au primit acord pentru finanțare, după februarie 2020, în baza schemei de ajutor de stat administrate de Ministerul Finanțelor;
- Proiect European de Interes Strategic (IPCEI) în domeniul microelectronicii

Prin POR sunt vizate intervențiile la nivelul administrației publice locale în complementaritate cu PNRR și POCIDIF care asigură necesarul de investiții la nivel central. Astfel, prin PNRR sunt digitalizate operațiunile interne la nivelul autorităților publice centrale/instituțiilor, iar prin POCIDIF se continuă introducerea conceptului de e-guvernare (evenimente din viața cetățenilor și mediului de afaceri).

Prin POEO, în Prioritatea privind Antreprenoriatul și economie socială – sunt prevăzute programe de sprijin antreprenorial (formare competențe, sprijin pre-post înființare, granturi înființare/ dezvoltare) cu scopul creșterii ocupării, fără a avea ca o condiție ca acestea să fie inovative. Prin PNRR este creat cadrul instituțional în vederea încurajării și dezvoltării start-up-urilor inovative prin oferirea instrumentelor necesare astfel încât să se asigure tranziția de la idee către proof-of-concept și minimum viable product, acestea reprezentând domenii de nișă, specializate.

Având în vedere accesul la finanțare al IMM-urilor încă foarte scăzut (cauzat de fluxurile de numerar insuficiente și costuri de finanțare ridicate, lipsa sau garanția limitată pe care acestea o puteau oferi băncilor, precum și o cultură antreprenorială slab dezvoltată, durata redusă de viață a IMM-urilor, din ce în ce mai multe IMM-uri sunt axate pe servicii, în detrimentul activităților productive) este sprijinită realizarea de acțiuni complementare în PNRR și în PO. Acest lucru se realizează prin susținerea prin programele operaționale a activităților productive, inclusiv digitalizare.

Domeniul este de asemenea complementar cu Digital Europe în domeniul finanțării digitalizării companiilor, în special cu infrastructura de protecție împotriva atacurilor cibernetice. De asemenea, Programul InvestEU este complementar acestui domeniu pe zona finanțării IMM-urilor, inclusiv în domeniul digitalizării și inovării. Ambele surse de finanțare oferă garanții și subvenționări de dobânzi companiilor, scăzând astfel costul creditării și crescând gradul de bancabilitate al acestora.

În concordanță cu pilonii programului Orizont Europa, PNRR a inclus o serie de reforme în sinergie cu programul gestionat de CE, complementare priorităților instrumentelor EIC ACCELERATOR și GREEN DEAL.

InvestEU este complementar cu PNRR, sub aspectul mobilizării investițiilor publice și private în UE, contribuind la reducerea deficitului de investiții înregistrat în prezent în Europa. Totodată, instrumentul financiar InvestEU sprijină finanțarea investițiilor în infrastructura durabilă și este complementar cu acțiunile finanțate prin PNRR.

Programul comunitar Piața Unică va îmbunătăți competitivitatea întreprinderilor, în special a IMM-urilor prin punerea la dispoziție a unor măsuri care sprijină accesul la finanțare pentru IMM-uri, în complementaritate cu componenta C9. din PNRR.

COMPONENTA C10. Fondul local

Intervențiile prevăzute în PNRR sunt complementare celor finanțate prin Politica de Coeziune asigurând demarcarea la nivel național/regional/local în faza de implementare a proiectelor. În cadrul PNRR, prin componenta C10. *Fondul local* se finanțează mobilitatea urbană durabilă (înnoirea parcului de vehicule destinate transportului public (achiziția de vehicule nepoluante); infrastructura pentru transportul verde – ITS/alte infrastructuri TIC; puncte de reîncărcare vehicule electrice; infrastructura pentru biciclete la nivel local/metropolitan); construirea de locuințe nZEB plus pentru tineri / locuințe de serviciu pentru specialiști din sănătate și învățământ; reabilitare moderată a clădirilor publice pentru orașe și comune și elaborarea / actualizarea în format GIS a documentelor de amenajare a teritoriului și de planificare urbană.

Pentru evitarea riscului de dublă finanțare va fi stabilit un acord de colaborare între MDLPA, MIPE (instituția care asigură managementul a 8 programe operaționale propuse pentru perioada de programare 2021-2027) și cele 8 autorități de management ale POR 2021-2027 prin care se va asigura corelarea și coordonarea investițiilor.

De asemenea, în ceea ce privește reabilitarea clădirilor publice se va realiza un acord și cu Administrația Fondului de Mediu care gestionează o schemă de finanțare pentru renovarea energetică a clădirilor publice de la nivel local.

De asemenea, prin intermediul platformei digitale Observatorul Teritorial vor fi localizate și spațializate în coordonate GIS investițiile finanțate din Componentă, respectiv din toate programele operaționale, fiind astfel asigurat accesul în timp real la informație și fiind permisă astfel o evaluare anterioară stabilirii contractului de finanțare. În Observatorul Teritorial va fi dezvoltată o secțiune care va permite vizualizarea investițiilor imediat după semnarea contractului de finanțare pentru proiectele de investiții. Fiecare autoritate de management va avea obligația să transmită către MDLPA aceste informații. MDLPA va asigura încărcarea în secțiunea dedicată din OT și va efectua verificările necesare în vederea evitării dublei finanțări a proiectelor

(ex.: prin atribuirea unui cod unic asociat fiecărui domeniu de finanțare în parte, se poate determina mai ușor existența proiectelor multiple pe același domeniu de finanțare, la nivel de unitate administrativ-teritorială).

Investițiile din cadrul componentei PNRR, mai sus enumerate, pot fi elaborate în mod integrat de către municipii și orașe sau în parteneriat orizontal/multi nivel (cu implicarea palierului județean și/sau național, asigurând astfel o capacitate instituțională adecvată pentru elaborarea și implementarea proiectelor în limitele stabilite pentru PNRR). Proiectele pot fi desfășurate în parteneriat cu consiliile județene și /sau alte UAT (în baza unor asocieri conform prevederilor Codului administrativ - conform măsurii privind Legea zonelor metropolitane, respectiv Consorțiile Administrative).

Crearea platformei digitale urbane de date interoperabile (ca parte componentă a Observatorului Teritorial), standardizate, contribuie la gestionarea dinamică a planurilor de urbanism și la digitalizarea proceselor de emisie a certificatelor de urbanism și autorizare a construcțiilor; furnizare de date în timp real; integrarea și interoperabilitatea serviciilor de date din interiorul și între sistemele orașelor prin exploatarea tehnologiilor moderne, utilizând infrastructura de la Cloud-ul guvernamental stabilit la *Componenta C7. Transformare digitală*.

Realizarea platformei digitale urbane de date interoperabile se desfășoară concomitent cu derularea schemei de finanțare pentru elaborarea /actualizarea în format GIS a documentațiilor de amenajarea teritoriului, de urbanism și a planurilor de mobilitate urbană durabilă. Platforma digitală urbană se axează pe gestionarea cererilor de finanțare din partea UAT-urilor. Astfel, se creează infrastructura digitală necesară gestionării informațiilor și datelor spațiale actualizate prin I4, care vor popula platforma digitală urbană.

Demarcarea intervențiilor aferente mobilității urbane între POR-uri și PNRR se va realiza într-un mod comprehensiv la nivelul ghidului solicitanților. Având în vedere necesitatea finanțării mai multor intervenții privind materialul rulant, care este finanțat din ambele instrumente, demarcarea se va realiza pe durata implementării.

Referitor la investițiile pentru transportul urban inteligent și sustenabil și infrastructura aferentă, există un potențial risc de suprapunere care poate fi evitat prin identificarea clară a portofoliilor de proiecte finanțate din fiecare program. Planurile de mobilitate propun nevoi de investiții ridicate care doar cumulativ pot fi satisfăcute. Subliniem faptul că POTJ va avea în vedere doar intervențiile în areal identificat prin PTTJ în cele 6 județe.

POIDS - Având în vedere necesitatea extrem de ridicată de asigurare a locuințelor sociale pentru populația în risc de sărăcie, se va asigura complementaritatea intervențiilor dintre POIDS și PNRR la nivelul implementării programelor.

Acțiunile finanțate prin Programul MIE – Transport în sinergie cu programele comunitare Orizont Europa,

clusterul “Climă, energie și mobilitate”, Programul Europa Digitală și Instrumentul financiar InvestEU, vizează mobilitatea inteligentă și durabilă, tehnologii și inovări pentru servicii de transport public, digitalizare servicii publice, infrastructură pentru combustibili alternativi și infrastructură edilitară armonizată cu infrastructură verde-albastră. În complementaritate cu PNRR se vor susține implementarea conceptului de Smart City, cu clădiri nZEB, infrastructura verde-albastră, transportul public inteligent, serviciile publice digitalizate și creșterea calității vieții.

COMPONENTA C11. Turism și cultură

Atât PNRR, cât și POR-urile vor finanța cele 2 sectoare, respectiv cultura și turismul, ce vor fi departajate la nivel de implementare.

POCIDIF va finanța intervenții în domeniul digitalizării în cultură, respectiv e-patrimoniu, e-film, e-audiență și vor fi complementare cu cele din PNRR.

POIDS va furniza investiții la nivel local pentru DLRC-uri (Dezvoltarea Locală plasată sub Responsabilitatea Comunității), asigurându-se astfel complementaritatea și sinergia cu celelalte programe.

Programul Europa Creativă în sinergie cu Programele Piața Unică, Erasmus+, Orizont Europa, Europa Digitală și Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori vor susține cooperarea la nivel european în domeniul diversității culturale și al patrimoniului cultural. Programul Piața Unică va sprijini turismul și va încuraja dezvoltarea talentelor creative în sectorul cultural. Programul Erasmus+ va susține cooperarea dintre instituții și organizații active în domeniul formării profesionale pentru a face față provocărilor legate de piața muncii în turism și restaurare obiective de patrimoniu. Sinergia cu Programul Orizont Europa, clusterul „Cultură, creativitate și societate favorabilă incluziunii” va oferi resursele pentru noi abordări științifice care pot îmbunătăți conservarea patrimoniului cultural. Programul Europa Digitală va asigura continuarea activităților legate de strategia #Digital4Culture. Sinergia cu Programul Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori va crea legături strânse în domeniile identității europene, valorilor și patrimoniului cultural. În mod complementar cu PNRR (care sprijină creșterea accesului la cultură în localitățile dezavantajate cultural și dezvoltarea unui sistem electronic pentru acordarea de finanțării publice în cultură), va fi finanțată redresarea sectorului cultural prin relansarea activităților culturale după perioada de pandemie coronavirus, cu simplificarea accesului la finanțare.

Investițiile și reformele propuse în domeniile turism și cultură sunt proiectate atât în sinergie și complementaritate reciprocă cât și cu programele Piața Unică, Europa Digitală, Orizont Europa și Europa Creativă în scopul asigurării unui proces accelerat de tranziție verde și digitală prin combinarea durabilității ecologice, economice și sociale, ce conduc atât la relansare, cât și la reziliența acestor domenii.

COMPONENTA 12. Sănătate

PO Sănătate (POS) este programul prin care vor fi finanțate o mare parte a intervențiilor necesare în domeniul sănătății, domeniu prioritar la nivel național. PNRR reprezintă o oportunitate de realizare a reformelor și investițiilor prin intervenții complementare și uneori similare, în funcție de necesitățile sectoarelor cărora li se adresează.

Dezvoltarea resurselor umane din domeniul sănătății. Măsurile prevăzute în cadrul PNRR la această activitate sunt complementare cu cele de tip FSE+ prevăzute în cadrul POS.

Astfel, în cadrul PNRR se urmăresc trei paliere distincte pentru dezvoltarea resurselor umane din domeniul sănătății: formare și dezvoltare profesională, identitate profesională (prin care se va realiza profesionalizarea managementului serviciilor de sănătate și crearea unor parcursuri profesionale clare) și reglementare.

De asemenea, în cadrul componentei se are în vedere în cadrul Reformei 3-Creșterea capacității managementului și a resurselor umane din sănătate (R3): „*dezvoltarea unui centru de excelență în managementul serviciilor de sănătate și dezvoltarea și dotarea a două centre de dezvoltare a abilităților prin laboratoare de simulare, monitorizare și evaluare, precum și realizarea și modernizarea a 8 centre de training pentru derularea programelor de instruire a personalului pentru pacientul critic neonatal*” în cadrul investițiilor în infrastructura destinate pacientului critic neonatal, diagnosticării precoce, prevenției, tratamentului antenatal/neonatal și postnatal (I.2.3).

În cadrul POS sunt prevăzute măsuri care vizează dezvoltarea competențelor pentru creșterea calității serviciilor de asistență medicală primară, comunitară și serviciilor oferite în regim ambulatoriu și pentru servicii de reabilitare, palpație și îngrijiri pe termen lung adaptate fenomenului demografic de îmbătrânire a populației, dezvoltarea capacității personalului, cu accent pe traseul pacientului critic, boli transmisibile, interpretarea analizelor medicale în genetică.

Totodată, prin POS sunt avute în vedere măsuri pentru programe de instruire, cu accent pe utilizarea abordărilor inovative, programe de formare continuă în domeniul medical și zonele conexe (competențe digitale, specializare inteligentă, etc.).

Centrele comunitare integrate în zonele rurale și urbane. Investițiile din cadrul PNRR vor fi complementare cu cele din cadrul POIDS. Prioritatea „Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale” din POIDS finanțează Servicii comunitare integrate în 2.000 comunități rurale (îngrijitori pentru bătrâni, asistenți sociali, asistenți medicali, mediatori școlari + cu sprijin FEDR: mici îmbunătățiri în cadrul comunelor), în timp ce în PNRR I1.4. Centre comunitare integrate din *Componenta C12*. prevede construcția/ reabilitarea/modernizarea/extinderea infrastructurii existente și/sau dotarea a 200 de centre medicale integrate din care cel puțin 100 vor fi localizate în zone sau regiuni marginalizate.

Intervențiile din cadrul POS, respectiv investițiile de tip FEDR destinate dotării/modernizării infrastructurii publice a centrelor/compartimentelor unde se furnizează servicii de asistență medicală comunitară, se vor adresa altor tipuri de centre/compartimente care furnizează acest tip de asistență medicală, inclusiv celor care nu vor beneficia de finanțare în cadrul POR 2014-2020 sau PNRR, în eventualitatea în care în urma realizării

mapării nevoilor, reiese faptul că acestea nu au fost acoperite din cadrul celor 2 surse de finanțare.

În vederea evitării dublei finanțări, lista UAT-urilor/proiectelor care vor fi selectate la finanțare în cadrul PNRR, va fi transmisă de către Ministerul Sănătății și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Cabinete de planificare familială. Investițiile din cadrul PNRR destinate cabinetelor de planificare familială care prevăd dotarea și/sau reabilitarea a 119 cabinete de planificare familială sunt complementare cu activitățile de tip FSE din cadrul POS, prioritatea „Îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor oferite în regim ambulatoriu”, respectiv implementarea de programe de sănătatea reproducerii, inclusiv stimularea natalității prin măsuri de suport al cuplurilor infertile.

Dezvoltarea de caravane medicale care vor putea derula activități de screening mamar și pentru cancerul cervical în zonele cu acces limitat la servicii de asistență medicală specializată. Prin intermediul PNRR se va finanța achiziția a 10 unități mobile. În cadrul măsurilor de screening din cadrul POS finanțate din FSE+, conform prevederilor regulamentelor europene, spitalele pot face achiziții, în limita a 15% din valoarea FSE+, pe orice măsură de tip FEDR. În consecință, acestea pot achiziționa și unități mobile de screening, costurile operaționale aferente acestora fiind deja prevăzute în POS ca și activități eligibile. Complementaritatea va fi asigurată în implementare.

Ambulatorii/unități medicale publice și alte structuri publice care asigură asistență medicală ambulatorie. Investițiile din cadrul PNRR se vor adresa ambulatoriilor din cadrul listei de rezervă aferente apelului POR 2014-2020, celor respinse de la finanțare din cadrul acestui apel ca urmare a neîndeplinirii criteriilor de eligibilitate precizate în ghid, precum și altor proiecte. *Acestea sunt complementare cu activitățile de tip FSE+ din cadrul POS, Prioritatea 2 și cu acțiunile aferente Reformei 3 și Reformei 1.*

Demarcația dintre investițiile în PNRR – investiții ambulatorii și prioritatea 2 din POS, va ține cont de următoarele aspecte:

- În PNRR vor fi incluse proiecte deja definite cu o perspectivă mare de finalizare investiției până în 2026;
- In POS se va acorda prioritate **Ambulatoriilor, Centrelor de sănătate mintală și unităților sanitare** care vor implementa programe de screening populațional/ diagnosticare și tratament în contextul domeniilor incluse în **Operațiunea de importanță strategică 2 și Operațiunea de importanță strategică 3**

Investițiile de tip FEDR prevăzute în cadrul POS vor viza alte ambulatorii care nu au beneficiat de finanțare în cadrul POR 2014-2020 și PNRR, precum și alte structuri publice care desfășoară activități medicale de tip ambulatoriu sau care acordă asistență medicală ambulatorie în conformitate cu prevederile art. 135 din Legea 95/2006 privind (eg: ambulatorii de specialitate, ambulatorii integrate, policlinici balneare, policlinici cu plată, dispensare TBC, laboratoare/centre de sănătate mintală).

În vederea evitării dublei finanțări, lista UAT-urilor/proiectelor care vor fi selectate la finanțare în cadrul PNRR, va fi transmisă de către Ministerul Sănătății și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.

Investițiile în infrastructura spitalicească publică nouă din cadrul PNRR, în vederea relocării integrale sau parțiale a unității medicale din acele spații care pun în pericol pacientul și care nu răspund cerințelor igienico-sanitare, precum și investițiile în echipamente medicale și aparatură pentru infrastructura sanitară nou construită sunt complementare cu măsurile din POS privind prioritatea: Investiții pentru construirea spitalelor regionale și infrastructuri spitalicești noi cu impact teritorial major, dar și cu prioritatea privind creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii care prevede investiții de mică amploare în infrastructura spitalelor orășenești.

Indiferent de gradul de prioritate a proiectelor selectate pentru a fi finanțate prin PNRR, având în vedere că valoarea agregată a solicitărilor de finanțare cuantificate depășește 200% din valoarea bugetului alocat, Ministerul Sănătății are în vedere finanțarea parțială prin PNRR a proiectelor selectate, în funcție de valoarea totală a proiectului propus. Finanțarea parțială presupune acoperirea prin fonduri PNRR a unei cote de 60% până la 95% din valoarea totală a proiectului, urmând ca restul costului proiectului, până la 100%, să fie acoperită din alte surse de finanțare (în funcție de sursele disponibile administratorului unității spitalicești în cauză).

Investițiile din cadrul PNRR privind dotarea spitalelor publice cu echipamente și materiale destinate reducerii riscului de infecții în mediul de spital sunt complementare cu prioritatea din POS privind creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii care prevede implementarea de programe sau măsuri destinate controlului infecțiilor asociate actului medical, cu accent pe: șefii de secții și epidemiologii de spitale, terapia inventivă, UPU, ORL, oftalmologie, chirurgie, gastroenterologie.

Programul EU4Health 2021-2027 este complementar acțiunilor din cadrul PNRR pilonul V „Sănătate și reziliență economică, socială și instituțională”, prin investițiile propuse în vederea îmbunătățirii sistemului național de sănătate și creșterea accesului la sănătate. Componentele PNRR sunt sinergice cu prioritățile programului comunitar EU4Health prin investițiile propuse în digitalizarea sistemului de sănătate, în consolidarea sistemului național de sănătate și pregătirea, prevenirea și răspunsul la amenințările pentru sănătate,

Programul Orizont Europa - Pilonul 2 este complementar acțiunilor din cadrul PNRR prin reformele și investițiile propuse.

Totodată, rezerva rescEU aferentă Mecanismului de protecție civilă al Uniunii, prin acțiunile de a consolida răspunsul UE la coronavirus, permite o reacție mai rapidă la crizele sanitare.

COMPONENTA C13. Reforme sociale

Măsurile de acompaniament din POEO care vizează participarea la educația timpurie și reducerea părăsirii timpurii a școlii, contribuie totodată la menținerea copiilor în familie. De asemenea, complementar cu cadrul

legislativ în domeniul prevenirii separării copilului de familie și rețeaua de centre de zi pentru copiii în situații de risc realizate prin PNRR, POIDS, prin intervențiile Priorității 4 – „Reducerea disparităților dintre copiii la risc de sărăcie și/sau excluziune socială și ceilalți copii”- va asigura: infrastructuri și servicii în centre de zi pentru copii și adolescenți cu comportament agresiv (violență, agresiune etc.), furnizarea de servicii integrate în vederea dezinstituționalizării: consiliere, orientare în carieră, dezvoltare personală și dezvoltarea de abilități de viață independentă, precum și Instruire (învățarea continuă) pentru specialiștii care lucrează cu copii și tineri.

De asemenea POIDS va facilita accesul copiilor săraci la tabere creative/sportive.

Măsurile POIDS de sprijin pentru persoanele cu dezabilități vin în completarea cadrului legislativ și procedural creat prin PNRR pentru îmbunătățirea calității vieții și accelerarea procesului de dezinstituționalizare, prin sprijinirea încadrării pe piața muncii și prin acordarea de asistență juridică pentru persoane fără sau cu capacitate de exercițiu limitată. De asemenea, infrastructura socială pentru persoanele cu dezabilități dezvoltată prin PNRR va fi completată prin POIDS cu centre de tip Respiro, cu servicii mobile pentru reabilitarea în comunitate, servicii sociale pentru persoanele cu dezabilități care părăsesc sistemul special de protecție sau care doresc să trăiască independent în comunitate, precum și cu asigurarea accesului la echipamente și tehnologii asistive. POIDS va asigura totodată instruirea specialiștilor care lucrează în domeniul asistenței sociale. Infrastructura socială dedicată persoanelor vârstnice va fi completată prin măsura 3.2 Servicii comunitare integrate în 2000 de comunități rurale din cadrul Priorității 3 - Sprijin pentru comunitățile rurale fără acces sau cu acces redus la servicii sociale și prin prioritatea 5 Servicii de suport pentru persoane vârstnice în cadrul căreia vor fi sprijinite persoanele vârstnice, afectată de sărăcie, de boli cronice, de izolare și de excluziune socială.

Formalizarea muncii în domeniul lucrătorilor casnici și introducerea tichetelor de muncă pentru aceștia prin PNRR vin în sprijinul ocupării grupurilor vulnerabile pe piața muncii, complementar cu măsurile active de ocupare personalizate în funcție de nevoi oferite de POEO în cadrul Priorității 6.

PNRR va asigura un cadru legal coerent și articulat în domeniul economiei sociale, astfel încât structurile colaborative propuse prin POEO pentru promovarea antreprenoriatului social să poată obține rezultate benefice pentru sector.

Reformele și investițiile incluse în PNRR sunt în sinergie și complementaritate cu programul Corpul European de Solidaritate care oferă un răspuns la provocările societale și umanitare pe teren, cu accent deosebit pe promovarea incluziunii sociale, Programul Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori prin promovarea incluziunii, drepturilor și a egalității de șanse, cu programul Erasmus+ prin dezvoltarea de competențe-cheie în vederea facilitării inserției pe piața muncii.

Alte complementarități se regăsesc la nivelul incluziunii prin digitalizare destinate persoanelor care fac parte din grupurile vulnerabile (dizabilități, risc de sărăcie, minorități etc.), precum și cu alte surse de finanțare în cadrul InvestEU, prin obiectivul specific „Investiții sociale”, respectiv prin investiții în infrastructură socială, structuri alternative de îngrijire a copiilor, locuințe pentru studenți și echipamente digitale, care să fie accesibile tuturor, locuințe sociale accesibile, inovare socială.

COMPONENTA C14. Buna Guvernanță

Reforma administrației publice, întărirea dialogului social și creșterea eficienței justiției prezintă complementarități cu Programul Justiție prin digitalizarea sistemelor și aplicațiilor judiciare și cu Programul Cetățeni, Egalitate, Drepturi și Valori, Europa Digitală, ce au elemente de digitalizare în administrația publică și securitate cibernetică.

COMPONENTA C15. Educație

Prin PNRR se asigură reformarea cadrului instituțional și legislativ în domeniul educației timpurii (metodologii, PCI, PAIO, standarde pentru infrastructură și dotări), formarea cadrelor didactice pentru educația timpurie, în special pentru nivelul 0-3 ani, pentru serviciile nou înființate.

Prin POEO se vor realiza ghiduri de punere în practică a noului curriculum și a metodelor noi de învățare (inclusivă, digitală, centrată pe copil), se vor elabora standarde pentru activitățile psiho-pedagogice și suport și standarde profesionale pentru profesii noi și se va asigura dezvoltarea strategiilor inovatoare la nivel de județ și formarea a 8400 cadre didactice din educația timpurie (0-6 ani) din zone dezavantajate pentru implementarea unor abordări noi - prin intermediul unor granturi județene. De asemenea, se are în vedere implementarea unui sistem de monitorizare a formării continue a cadrelor didactice din educația timpurie și a efectelor acestora, prin raportare la progresul copiilor.

Prin PNRR și POR se vor asigura investițiile infrastructurale + dotări pentru serviciile de educație timpurie (creșe și servicii complementare), în timp ce prin POEO se va asigura înființarea / diversificarea și funcționarea serviciilor standard/complementare la nivel local, în funcție de nevoi pe baza unor strategii locale de abordare propuse de actori relevanți la nivel local (parteneriate). Granturile acordate în acest sens vor asigura funcționarea serviciilor și masa zilnică pentru copii, materialele educaționale, precum și măsuri asistive / pachete de acompaniament pentru copii defavorizați.

În ceea ce privește formarea cadrelor didactice din educația timpurie, prin PNRR se vor forma 168 formatori curriculari și 252 formatori în monitorizarea serviciilor de educație timpurie, respectiv 19950 de persoane (475 pe județ - granturi județene) care lucrează în servicii standard și complementare de educație timpurie (personal didactic și nedidactic), acordând prioritate celor din serviciile nou înființate.

Prin POEO vor fi disponibile granturi pentru unitățile de învățământ din educația și îngrijirea timpurie care își propun să-și formeze personalul pe abordări noi, comunități de învățare, abordarea inclusivă a procesului educațional, prin teme precum: dezvoltarea de abilități socio-emoționale, abilități digitale, competențe de

gândire strategică, comunități care educă/ învață etc. și abordarea copiilor din grupurile vulnerabile (cu dizabilități, de etnie romă, din mediul rural etc.).

Totodată, prin POEO se vor asigura granturi pentru sprijinirea elevilor și studenților pentru participarea la programe de formare inițială din educație timpurie, inclusiv sub forma unor burse de studiu.

Prin POIDS la nivelul Priorității 1 – DLRC în cadrul Strategiilor DLRC pot fi dezvoltate inclusiv servicii de educație timpurie în condițiile în care Strategiile identifică astfel de nevoi.

În vederea scăderii riscului de părăsire timpurie a școlii, PNRR va crea cadrul legal și instituțional pentru implementarea Programului Național pentru Reducerea Abandonului Școlar (PNRAS).

Prin PNRR se va generaliza aplicarea la nivel de sistem educațional a mecanismului de avertizare timpurie în educație privind elevii aflați în risc de abandon școlar (MATE), abordând măsuri integrate la nivel de școală, inclusiv prin utilizarea tehnologiilor digitale și a învățământului virtual ("Clever classroom"). Vor beneficia de granturi 2500 de unități de învățământ cu risc crescut de abandon școlar, pentru activități educaționale diversificate, măsuri remediale, programe sociale și monitorizarea activităților, inclusiv prin sprijin cu burse tip punte care asigură trecerea din învățământul secundar inferior în secundar superior.

Complementar mecanismului MATE, POEO va oferi un meniu larg de intervenții pentru prevenirea abandonului școlar, cât și a analfabetismului funcțional prin oportunități sporite de învățare formală și nonformală pentru consolidarea competențelor, educație remedială și accelerarea învățării, care să poată fi accesat de unitățile școlare în funcție de nevoi – mecanism competitiv (asigurare resurse de învățare, transport școlar, abordare copii cu dizabilități/CES, consiliere, programe after school + masă caldă, programe „A doua șansă”, măsuri de acompaniament pentru elevi defavorizați și familie, inclusiv măsurile pentru creșterea accesului la studii terțiare și prevenirea abandonului universitar).

Totodată, prin POIDS la nivelul Priorității 1 – DLRC în cadrul Strategiilor DLRC, precum și prin Prioritatea 3 - Sprijinirea comunităților rurale fără acces sau cu acces redus la servicii primare, în cadrul serviciilor comunitare integrate pot fi dezvoltate inclusiv servicii educaționale (servicii de tip before și after-school, servicii de suport educațional pentru copiii la risc de abandon școlar), respectiv formarea de mediatori școlari care contribuie la creșterea participării și la prevenirea părăsirii timpurii a școlii. De asemenea, prin voucherele acordate familiilor monoparentale pentru creșterea angajabilității părintelui, copiii din aceste familii vor beneficia de sprijin pentru before și after school, participare la activitățile de weekend (sport, creație, artă).

Prin Prioritatea 4 este vizat sprijin dedicat copiilor săraci pentru participarea la tabere creative/sportive.

PNRR va aborda reforma învățământului dual prin reglementarea rutei complete de învățământ pentru studenții înregistrați în cadrul programelor de învățământ dual secundar și terțiar (calificarea 3-7). Totodată, PNRR se va focaliza pe crearea infrastructurii și a dotărilor (consorții regionale de învățământ dual / campusuri profesionale integrate, laboratoare informatică, ateliere școală), care să conducă la creșterea atractivității rutei profesionale și la accesul elevilor din categorii defavorizate pentru finalizarea rutei complete de învățământ dual.

Complementar, POEO va asigura creșterea calității și accesibilității învățământului profesional și tehnic inițial. POEO vizează în special operaționalizarea mecanismului de evaluare și monitorizare a politicilor în domeniul educației și formării profesionale inițiale, asigurarea calității învățării la locul de muncă prin formarea actorilor implicați (cadre didactice, tutori), certificarea rezultatelor învățării, adaptarea ofertei ÎPT la dinamica pieței muncii, sprijinirea organizării stagiilor de practică; dezvoltarea și extinderea serviciilor de consiliere (CJRAE/CMBRAE, inclusiv formarea personalului din centrele de consiliere, diriginți); precum și măsuri de acompaniament (acordarea de sprijin financiar pentru cazare, masă și transport, pentru elevii din grupuri sau medii defavorizate, inclusiv consiliere parentală, programe remediale), pentru creșterea participării și facilitarea accesului la programele de formare și prevenirea abandonului școlar și a părăsirii timpurii a școlii la nivelul ÎPT.

Reformele propuse prin PNRR în domeniul digitalizării educației, precum și resursele didactice digitale care vor fi dezvoltate și puse la dispoziția școlilor (materiale auxiliare școlare în format digital, pentru toate disciplinele, conținut educațional digital, resurse digitale cu aplicații inteligente), inclusiv echipamentele pentru asigurarea învățării on-line, vor asigura cadrul pentru implementarea intervențiilor propuse prin POEO – Prioritatea 4 la nivel de școală, într-o manieră integrată, în funcție de nevoi, astfel încât să se asigure creșterea calității actului educațional.

De asemenea, elaborarea și implementarea prin PNRR a unor programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, precum și asigurarea accesului la lecții digitale adaptate la nevoile elevilor și cadrelor didactice cu dizabilități vor asigura implementarea cu succes a intervențiilor POEO din cadrul Priorității 3 pentru îmbunătățirea accesului și a participării la educație a copiilor cu dizabilități și/sau cerințe educaționale speciale (CES).

În ceea ce privește formarea competențelor digitale ale cadrelor didactice, acestea vor fi asigurate prin PNRR, iar prin POEO se vor asigura numai competențele digitale în contextul metodelor de învățare incluzivă (Prioritatea 3). Complementar, în cadrul Priorității 4, POEO oferă programe de conversie / reconversie profesională și programe de formare a cadrelor didactice cu accent pe didactica specialității sau pentru dubla specializare.

În vederea asigurării serviciilor de consiliere și orientare profesională oferite de CJRAE/ CMBRAE/ Centrele

de orientare și consiliere, acestea vor fi dotate cu echipamente, baterii de teste, softuri, platforme digitale și alte materiale necesare în vederea diversificării serviciilor oferite prin POEO.

De asemenea, POEO vizează dezvoltarea de Resurse Educaționale Deschise pentru elevii cu competențe scăzute în citit, matematică și științe, în cadrul Priorității 5, pentru creșterea atractivității, accesibilității ÎPT. Dezvoltarea competențelor digitale din PNRR (Investiții pentru dezvoltarea de capacități digitale, construirea unui ecosistem de educație digitală european care să includă conținut, instrumente, servicii și platforme, inclusiv pentru îmbunătățirea accesului la învățământul/formare de la distanță, dar și dezvoltarea de capacități digitale, construirea unui ecosistem de educație digitală european) sunt complementare cu investițiile din P4 - Digitalizare în educație din POCIDIF (platforme la nivel național furnizoare de conținut educațional, soluții wireless campus, laboratoare pentru dezvoltare competente digitale, soluții pentru digitalizarea și centralizarea informațiilor din educație).

Programele Operaționale Regionale vor asigura investițiile în infrastructuri educaționale pentru toate nivelurile de învățământ pornind de la nevoile regionale și în acord cu standardele de siguranță și calitate dezvoltate prin PNRR. Totodată, investițiile PNRR în infrastructuri educaționale vor fi legate de reformele propuse pe toate nivelurile de învățământ, printr-o priorizare a nevoilor la nivel național. Astfel, prin investițiile PNRR se vor asigura dotările necesare la nivelul unităților școlare și universitare pentru atingerea standardelor de calitate, reziliența și eficiența energetică a școlilor, tranziția la școli verzi și mobilitate verde prin microbuze electrice, precum și digitalizarea educației.

Investițiile POR și PNRR în infrastructura școlară vor asigura crearea unei baze moderne și accesibile de învățare pentru toate categoriile de elevi, precum și suportul necesar pentru implementarea investițiilor FSE+ în servicii educaționale sau de sprijin socio-educational pentru copii și elevi, așa cum sunt prevăzute în cadrul Programelor Operaționale Educație și Ocupare și Incluziune și Demnitate Socială.

De asemenea, PNRR propune dezvoltarea consorțiilor școlare rurale, pentru a asigura toate premisele accesului și participării la educație a copiilor din rural/ zone marginalizate, completând intervențiile orizontale din POEO în acest sens.

Pentru asigurarea bunei guvernante în Educație, PNRR va iniția reformele pentru reorganizarea managementului sistemului de educație, va pilota noile arhitecturi curriculare și de resurse umane la nivelul școlilor pilot și va asigura formarea în domeniul leadershipului și managementului instituțional, financiar și al resurselor umane, administrație și legislație pentru directori, directori adjuncți și inspectori cu funcții de conducere. Complementar, POEO va asigura formarea membrilor CA și dezvoltarea unei culturi a transparenței la nivelul școlilor, inclusiv prin sprijinirea formelor asociative ale elevilor/studentilor. POEO se va concentra cu prioritate pe dezvoltarea bunei guvernante în mediul universitar.

Investițiile în domeniul educației sunt proiectate în sinergie și complementaritate cu programul Erasmus+ prin promovarea învățământului profesional și tehnic, mobilitatea studenților/elevilor în cadrul mai multor niveluri de învățământ, schimburi de experiențe și bune practici, inclusiv prin schimburile de experiență internaționale, cursuri de formare în străinătate. Totodată investițiile în domeniul educației sunt complementare atât cu

programul Europa Digitală în vederea dobândirii competențelor digitale avansate, contribuind la îndeplinirea tranziției digitale, cât și cu InvestEU pentru investițiile în infrastructura pentru educație și formare incluzivă și în echipamente digitale.

3.3. DESCRIEREA MECANISMULUI DE IMPLEMENTARE ȘI CONTROL

1. SISTEMUL DE MANAGEMENT SI CONTROL

Planul Național de Redresare și Reziliență al României, denumit în continuare PNRR, este documentul strategic care fundamentează prioritățile de reformă și domeniile de investiții pentru aplicarea Mecanismului de Redresare și Reziliență - MRR la nivel național. Sursa de finanțare este reprezentată de fondurile alocate pentru România în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență aprobat prin Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului.

PNRR are structura stabilită conform Regulamentului (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului și face obiectul procedurilor de negociere cu Comisia Europeană.

Punerea în aplicare a PNRR presupune luarea măsurilor adecvate pentru a asigura buna utilizare a fondurilor din mecanismul de recuperare și reziliență, în conformitate cu legislația comunitară și națională aplicabilă, în special în ceea ce privește prevenirea, detectarea și corectarea celor mai grave nereguli - fraudă, dubla finanțare, conflictele de interese și corupția.

Pentru PNRR va fi utilizat **modelul similar al programelor operaționale finanțate în cadrul politicii de coeziune, de management centralizat și execuție descentralizată**, adaptat, cu scopul de a face procesul simplu și în același timp transparent și riguros - cu funcții de audit, de management și control (selecție, gestiune, monitorizare, recuperare).

Data fiind urmărirea de rezultate fizice și financiare pe baza unor etape și obiective, este necesară o relație cât mai strânsă a factorilor de decizie politică, și totodată **folosirea unui model de sistem de management și control verificat în funcționalitatea lui**, cu adaptările ce decurg din particularitățile MRR, în special la cele care diferă de Programele Operaționale.

Potrivit cadrului legal național (OUG 155/2020, cu modificările și completările ulterioare, **Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE)** este **coordonatorul național** pentru elaborarea, negocierea, aprobarea **și implementarea** PNRR, în acest sens fiind înființată o **structură de specialitate care va îndeplini și toate funcțiile ce decurg din implementarea Planului**. Această variantă de guvernare are la bază și condițiile ce trebuie îndeplinite pentru personalul care urmează să facă parte din această structură de specialitate și vizează în principal experiența profesională în domeniul fondurilor europene, necesare și adecvate pentru îndeplinirea funcțiilor respective, și anume în ceea ce privește verificarea îndeplinirii etapelor și obiectivelor investițiilor și reformelor (monitorizare, autorizare, control - nereguli și antifraudă.)

Ministerul Finanțelor asigură gestiunea financiară a PNRR și în această calitate, va îndeplini următoarele atribuții:

- a. participarea, împreună cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, la negocierea PNRR;
- b. semnarea, împreună cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, a angajamentului juridic cu Comisia Europeană, în conformitate cu art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241;
- c. asigurarea primirii de la CE a fondurilor externe nerambursabile aferente PNRR și transferarea acestora în conturile coordonatorilor de reformă/MIPE în vederea efectuării plăților către beneficiari;
- d. asigurarea contractării împrumutului de la CE, potrivit prevederilor art.14 și 15 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind datoria publică;
- e. asigurarea tragerii sumelor din împrumut, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare privind datoria publică și prevederile acordului de împrumut. În vederea îndeplinirii obiectivelor de etapă/targeturilor asociate tragerilor din împrumuturi, ministerele de resort/instituțiile responsabile de reformă beneficiază de alocații bugetare corespondente sumelor ce urmează a fi trase.

MIPE, în calitate de coordonator național, are următoarele atribuții:

- f. coordonarea elaborării Planului Național pentru Redresare și Reziliență, inclusiv a descrierii sistemului de gestionare și control al PNRR, în conformitate cu cerințele din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului; Prin Memorandumul de Guvern din data de 7 aprilie a fost aprobat mandatul legal pentru MIPE de a negocia PNRR.
- g. asigurarea derulării procesului de consultare publică cu toți partenerii sociali, astfel încât să permită crearea unui cadru transparent de luare a deciziilor pentru elaborarea și aprobarea PNRR;
- h. asigurarea rolului de punct de contact în relația cu Comisia Europeană pe parcursul elaborării negocierii, actualizării și implementării PNRR, colaborând cu Ministerul Finanțelor pe tot parcursul procesului de negociere cu Comisia Europeană în scopul aprobării PNRR;
- i. semnarea, împreună cu Ministerul Finanțelor, a angajamentului juridic cu Comisia Europeană, în conformitate cu art. 23 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241;
- j. inițierea, elaborarea și propunerea de modificări ale legislației privind stabilirea cadrului instituțional și procedural de coordonare și implementare a fondurilor externe nerambursabile și a reformelor stabilite în cadrul Mecanismului de Redresare și Reziliență;
- k. avizarea tuturor proiectelor de acte normative inițiate de coordonatorii de reformă în implementarea măsurilor de reformă din cadrul PNRR;
- l. coordonarea, monitorizarea și sprijinirea, prin instrumentele pe care le are la dispoziție, a dezvoltării capacității administrative a coordonatorilor de reformă;
- m. coordonarea metodologică a coordonatorilor de reformă;
- n. asigurarea realizării, dezvoltării și funcționării sistemului informatic care răspunde cerințelor prevăzute la art.22 alin.(2) lit.d) din Regulamentul (UE) nr. 2021/241, cu contribuția structurilor utilizatoare, deținând în condițiile legii toate drepturile asupra acestui sistem, inclusiv codul sursă;
- o. semnarea acordului de finanțare încheiat cu coordonatorii de reformă și/sau cu responsabilii componentelor aferente reformelor; în cazul în care se utilizează și împrumuturi, acordul de finanțare se semnează și cu Ministerul Finanțelor,
- p. asigurarea monitorizării continue a stadiilor de îndeplinire pentru fiecare reformă/obiectiv de etapă/țintă, inclusiv a situațiilor de revocare a reformelor (conform prevederilor alin. 3 al art. 24 din Regulamentul 2021/241), pe baza informațiilor furnizate de coordonatorii de reformă;

- q. asigurarea activității de raportare a îndeplinirii jaloanelor/țintelor incluse în PNRR potrivit art. 27 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241 pe baza informațiilor furnizate de coordonatorii de reformă;
- r. asigurarea verificării legalității și regularității cheltuielilor;
- s. asigurarea prevenirii, detectării și corectării conflictului de interese, fraudei, corupției și dublei finanțări la nivelul proiectelor finanțate în cadrul PNRR;
- t. asigurarea verificării și controlului consistenței cu inițiativele UE și cu strategiile și programele naționale, prin elaborarea de rapoarte periodice privind contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE;
- u. asigurarea elaborării și transmiterii cererilor de plată în relația cu Comisia Europeană, potrivit art. 24 alin. (2) din Regulamentul (UE) nr. 2021/241;
- v. elaborarea declarației de gestiune în conformitate cu prevederile art. 22 alin. 2 lit.c) subpunctul i) din Regulamentul (UE) nr. 2021/241, pe baza declarațiilor furnizate de coordonatorii de reformă; Mandatul MIPE de a semna declarația de gestionare și cererea de plată vor fi aprobate prin Ordonanța Guvernului care va fi supusă aprobării Guvernului în termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR;
- w. propunerea de măsuri de remediere, respectiv, în condițiile art. 21 din Regulamentul (UE) nr. 2021/241, propunerea spre aprobare prin Hotărâre de Guvern, la solicitarea coordonatorilor de reformă, înlocuirea în PNRR a reformelor/jaloanelor/țintelor/proiectelor;
- x. asigurarea secretariatului Comitetului Interministerial de Coordonare a PNRR;
- y. asigurarea funcționării și conducerii Comitetului de Monitorizare a PNRR.

MIPE și MFP vor semna contractul de împrumut și acordul de finanțare pentru PNRR.

Rezumând, **structura de coordonare din cadrul MIPE** va funcționa similar unei **autorități de management, îndeplinind și funcțiile adaptate** la regulile de implementare stabilite în Regulamentul 241/2021, respectiv acelea echivalente de:

- ▶ programare și gestionare plan (întocmirea rapoartelor de progres și a stadiului de îndeplinire targets și milestones, inclusiv urmărirea stadiului de implementare a reformelor și necesitatea modificărilor) – 5 persoane;
- ▶ evaluare și selecție (urmărirea proiectelor ce sînt incluse în PNRR este un proces tehnic care prevede acordarea de punctaje stabilite pentru respectarea condițiilor legale – green, digital, DNSH, maturitate, precum și alte criterii stabilite la nivelul OUG privind mecanismul de implementare) – 16 persoane;
- ▶ autorizare și plată (verificarea sumelor solicitate la plată de beneficiari/coordonatorii de reformă, respectiv a îndeplinirii milestones și targets declarați), inclusiv verificare a procedurilor de achiziție realizate de către beneficiarii cărora nu le sunt aplicabile prevederile comunitare și ale legislației naționale privind achizițiilor publice (în cadrul acestei structuri de coordonare din cadrul MIPE va fi înființat un compartiment care va avea ca atribuții verificarea acestui tip de achiziții, dat fiind faptul că ANAP nu are competențe în această arie, dar și ținînd cont de experiența instituțională formată la nivelul MIPE) – 10 persoane;
- ▶ monitorizare tehnică a stadiului de realizare a proiectelor/reformelor – 15 persoane;
- ▶ control și recuperare (cu atribuții specifice similar celor regăsite în OUG 66/2011, în ceea ce privește primul nivel de verificare, administrativ, a existenței unor suspiciuni de fraude și conflicte de interese care vor fi raportate către DLAF/DNA/OLAF, respectiv către ANI, cu mențiunea că în cazul conflictului de interese la nivelul beneficiarilor privați, constatarea și recuperarea să fie efectuate de către compartimentul control al structurii de specialitate din cadrul MIPE, avînd în vedere faptul că ANI nu are competențe în această zonă, dar și experiența instituțională de la nivelul MIPE; de

asemenea controlul și recuperarea în cazul dublei finanțări vor fi tot în competențele acestui compartiment); atribuțiile de control pentru neregulile grave vor fi completate de cele de sancționare ale celorlalte abateri constatate în urma misiunilor de audit. - 10 persoane;

- ▶ de întocmire și transmitere a cererilor de plată;
- ▶ și de întocmire a declarației de gestiune – 4 persoane.

Tot la nivelul acestei structuri de specialitate din cadrul MIPE, cu respectarea principiului separării funcțiilor, va funcționa un **compartiment de prevenție**, având în componență 8 persoane, cu atribuții distincte în ceea ce privește:

- ▶ evaluarea riscurilor,
- ▶ verificarea ex-ante a procedurilor de achiziție a beneficiarilor privați,
- ▶ evaluarea ex-ante a riscului de dublă finanțare (verificarea ARACHNE, SMIS, corespondența cu AM-urile, care în cea mai mare parte se află în cadrul MIPE)
- ▶ utilizarea adaptată a procedurilor referitoare la conflictul de interese utilizate la programele operaționale, dar și a Notei de Orientare a Comisiei privind evitarea și gestionarea conflictelor de interese, potrivit prevederilor Regulamentului Financiar (nr.1046/2018); inclusiv ARACHNE.

Nu în ultimul rând, va fi creat tot în cadrul acestei structuri, și sistemul informatic, unul similar SMIS, adaptat pe infrastructura deja existentă care va conține toate informațiile necesare prevăzute la art.22(2)(d) din Regulamentul 241/2021, inclusiv date despre beneficiarii, contractanții, subcontractanții și destinatarii finali¹ ai proiectelor sau investițiilor necesare pentru realizarea obiectivelor, pentru depunerea cererilor de plată către COM. Termen de realizare, sfârșitul lunii decembrie, 2021.

La nivelul MIPE va fi utilizată o platformă de informare (dashboard) în timp real a stadiului de implementare al fiecărei măsuri, investiții, componentă de reformă, reformă, care va prezenta informații exportate din sistemul informatic. Acest dashboard va fi public, toate informațiile fiind publice și de asemenea în timp real, putând fi accesat prin intermediul site-ului MIPE, unde va avea o secțiune dedicată.

Astfel, platforma de informare (dashboard) va conține informații care specifică reforma, ministerul responsabil, repere, ținte, stadiul realizării, proiecte, beneficiari, stadiul implementării. Întreaga informație va fi publicată în context: însoțită de etapele convenite cu Comisia privind nivelul de conformitate a tuturor reformelor cu obiectivele. Publicul larg și mass-media vor putea monitoriza implementarea în timp real.

Această structură de coordonare este deja prevăzută în organizarea internă a MIPE, la nivel de direcție generală – Direcția Generală Management Mecanism Redresare și Reziliență (30 posturi vacante) - având exclusiv atribuții în domeniul gestionării PNRR (principiul separării funcțiilor este asigurat, din acest punct de vedere, al atribuțiilor distincte). Cu mențiunea suplimentară că art.1(3) din OUG 155/2020 se referă exclusiv la mandatul de negociere al MIPE, nu la atribuțiile în coordonarea PNRR.

Prin modificările aduse de OUG 24/2021 a fost flexibilizată posibilitatea operaționalizării acesteia, nu doar din perspectiva nivelului de salarizare, inițial unul inferior față de restul personalului din MIPE, dar mai ales din perspectiva redimensionării, atât structural, cât și ca număr de personal, în acord cu prezentul mecanism

¹ Lista categoriilor ar trebui să includă proprietarii efectivi (mai degrabă decât beneficiarii).

de implementare și control propus.

Ea urmează a fi operaționalizată până la sfârșitul lunii septembrie, prin reorganizarea MIPE care se aprobă prin Hotărâre de Guvern; din componența sa urmează să facă parte personal încadrat în autoritățile de management pentru FESI atât din MIPE (parte, în acest moment fiind implicat în elaborarea PNRR), dar și din alte AM-uri, (fiind utilizate procedurile de mutare și transfer) cu asigurarea echilibrului instituțional, astfel încât să nu fie afectată funcționalitatea implementării PO. Considerăm pentru această etapă că o paritate de 50-50% între personalul cu experiență din AM-uri și personalul cu experiență în domeniile corespunzătoare funcțiilor exercitate, asigură funcționalitatea în condiții optime.

Alături de acest personal cu experiență în domeniul gestiunii partajate, în schema organizațională va fi recrutat și personal din afara AM-urilor, cu experiență în domeniile corespunzătoare funcțiilor exercitate. La acest moment, nu este necesară suplimentarea numărului de posturi aprobat pentru MIPE, respectiv alocarea de resurse bugetare suplimentare.

Cu privire la redimensionarea Direcției Generale Management Mecanism Redresare și Reziliență, la acest moment, la cele 30 de posturi inițiale (acum vacante), vom adauga în urma procesului de reorganizare a MIPE alte 45 de posturi; apreciem, pe baza experienței instituționale, raportat la un PO similar ca mărime, complexitate și diversitate a investițiilor, că pentru momentul de început al implementării acestui Plan, este suficientă o structură de personal cu 75 de posturi. MIPE nu va solicita posturi suplimentare, redistribuind la reorganizare din cele existente.

În sprijinul asigurării unei capacități administrative corespunzătoare, va fi utilizat și mecanismul de asistență asigurat prin intermediul proiectului gestionat de DG Reform în acest sens, pentru a susține implementarea PNRR, respectiv pentru rezolvarea unor eventuale probleme identificate în aplicarea reformelor, precum și în eventualitatea necesității revizuirii planului. Acest instrument se află în etapa de elaborare, respectiv în etapa de identificare a nevoilor concrete, care se poate finaliza doar după aprobarea Planului.

La nivelul beneficiarilor finali, RO instituie un mecanism de management și control bazat și pe mecanismele de verificare a procedurilor de achiziție (ANAP), dar și pe mecanismele naționale de prevenție și intervenție în caz de nereguli grave – fraudă, conflict de interese – DLAF/DNA și ANI. Totodată RO instituie obligativitatea utilizării unor instrumente informatice de prevenție a riscului de fraudă și conflict de interese, de tipul ARACHNE și PREVENT. De altfel, ARACHNE va fi utilizat de către toate departamentele MIPE, în toate etapele de implementare PNRR, inclusiv pentru identificarea proiectelor și beneficiarilor cu risc.

Verificarea legalității și regularității cheltuielilor și a achizițiilor publice va fi efectuată de către MIPE. În cazul beneficiarilor publici, care sunt obiect al controlului financiar preventiv propriu și controlului financiar preventiv delegat, această verificare se va realiza prin eșantion, cu luarea în calcul a verificărilor CFPP și CFPD, precum și cu luarea în calcul a controlului ex-ante al ANAP. Listele de verificare CFPP și CFPD vor avea incluse toate aspectele ce țin de protecția intereselor financiare ale UE. În cazul beneficiarilor privați, verificările privind cheltuielile pentru beneficiarii privați se vor concentra pe respectarea normelor privind ajutoarele de stat, precum și pe verificările efectuate pentru a identifica dubla finanțare efectuată de departamentul de autorizare din cadrul MIPE pentru toate proiectele. Pe lângă acestea, precizăm că MIPE va efectua toate verificările necesare cu privire la beneficiarii privați, pentru a asigura conformitatea cu legislația aplicabilă a UE și națională, nu numai pentru ajutorul de stat, precum și pentru a preveni, detecta și corecta nereguli grave pentru beneficiarii privați, în conformitate cu lege aplicabilă.

Structura de specialitate din cadrul MIPE va efectua, prin eșantion stabilit pe baza gradului de risc rezultat în urma evaluărilor și controalele necesare depistării neregulilor grave și dublei finanțări.

În termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR în Consiliul UE, MIPE împreună cu MF vor înainta Guvernului pentru aprobare OUG privind mecanismul financiar, de implementare, control și audit.

Acest act normativ va reglementa detaliat cadrul instituțional pentru PNRR și activitățile derulate de instituțiile componente ale acestui cadru instituțional. Odată cu intrarea în vigoare a acestui act normativ prin publicare, MIPE va avea competența și mandatul de a exercita toate atribuțiile de monitorizare, verificare, control și recuperare, întocmire și semnare a cererilor de plată transmise Comisiei Europene, a declarației de gestiune și rezumatului auditurilor. (Singura atribuție pentru care MIPE necesită un mandat suplimentar prin Memorandum adoptat de Guvern, potrivit prevederilor actuale ale OUG 155/2020, este aceea de negociere a PNRR (ref art.1 alin.(3) din OUG 155/2020. Memorandumul a fost aprobat deja de Guvern în data de 7 aprilie 2021.).

Potrivit Adresei nr.60867/13.05.2021, Autoritatea de Audit a acceptat invitația MIPE de a face parte din sistemul de management și control al PNRR. La acest moment nu este necesar un alt act normativ sau Memorandum al Guvernului pentru punerea în aplicare a acestei decizii.

Autoritatea de Audit a fost constituită prin Legea nr. 200 din 23 iunie 2005 privind completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, cu completările și modificările ulterioare, ca organism fără personalitate juridică, independent din punct de vedere operațional față de Curtea de Conturi (CCR), având atribuții de audit pentru fondurile nerambursabile acordate României de către UE, precum și asupra altor categorii de fonduri (art. 12 și 13 din Legea nr. 94/1992). Activitățile derulate de către Autoritatea de Audit în ceea ce privește PNRR vor fi detaliate prin actul normativ care va reglementa cadrul național privind implementarea PNRR și care urmează să fie inițiat de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (termen 30 de zile de la aprobarea PNRR).

Autoritatea de Audit desfășoară de peste 15 ani toate tipurile de audit cerute de regulamentele europene (audit de conformitate/desemnare, audit de sistem, audit de operațiuni, audit de certificare a conturilor, audit de follow-up și audit la finalizarea programului), atât pentru fondurile structurale și de coeziune, cât și pentru fondurile europene pentru agricultură și pescuit și pentru alte fonduri europene. Activitatea de audit se desfășoară cu respectarea cadrului legal european și național și a standardelor internaționale de audit.

Independența

Nu există niciun raport de subordonare între Autoritatea de Audit și instituțiile implicate în gestionarea PNRR, aflate în cadrul sau în subordinea Guvernului. Independența Curții de Conturi a României din care face parte Autoritatea de Audit este statuată și garantată prin art. 140 alin. 4 din Constituția României, republicată.

Capacitatea administrativă

Autoritatea de Audit este compusă dintr-o structură centrală, cu sediul în București, și 8 structuri teritoriale, câte una în fiecare din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, asigurând o acoperire completă a întregului teritoriu. La nivelul Autorității de Audit, sunt alocate 171 de posturi la nivel central și 137 de posturi la nivel teritorial, profilul auditorilor publici externi fiind variat (economic, juridic, IT, tehnic). Personalul Autorității de Audit are studii superioare de lungă durată, are minim 3 ani de experiență în domeniul specific al studiilor superioare absolvite, cunoaște limba engleză și este permanent instruit în ceea ce privește aplicarea normelor,

procedurilor și tehnicilor de audit și a utilizării tehnicilor de audit asistate de calculator.

Această expertiză va fi utilizată și pentru auditarea PNRR, urmând să se organizeze o structură dedicată în acest sens, la nivel de direcție, cu personal cu experiență în auditul fondurilor europene. Conform legislației naționale, numărul minim de posturi pentru înființarea unei direcții este de 17 persoane. În funcție de volumul de activitate vizând PNRR, ținând cont și de perioadele de programare 2014-2020, respectiv 2021-2027, Autoritatea de Audit va iniția demersuri fie pentru suplimentarea numărului de personal fie va apela la contractarea de expertiză externă, astfel încât activitatea aferentă celorlalte fonduri să nu fie afectată.

Încălcarea prevederilor legale, în măsura în care nu sunt constatate nereguli grave definite potrivit Regulamentului, nu rămîne nesanționată, urmînd a fi aplicate sancțiuni administrative și contravenționale, potrivit prevederilor legale naționale.

În cazul constatării de nereguli grave, așa cum sunt definite de Regulamentul 241/2021, proiectele respective sunt excluse din PNRR, iar finanțarea recuperată.

Nu în ultimul rînd, PNRR va garanta că sistemul său informatic conține toate informațiile necesare prevăzute la art.22(2)(d), inclusiv date despre beneficiarii finali ai proiectelor sau investițiilor necesare pentru realizarea obiectivelor, pentru depunerea cererilor de plată către COM.

Prevenire conflict de interese la nivelul personalului din sistemul de management și control

Conform art. 61 din Regulamentul financiar, există un conflict de interese atunci când "exercițiul imparțial și obiectiv al funcțiilor unui actor financiar sau al altei persoane" implicat în executarea financiară "este compromisă din motive care implică viața familială, emoțională, afinitate politică sau națională, interes economic sau orice alt interes personal direct sau indirect".

În îndeplinirea atribuțiilor lor, angajații implicați în sistemul de management și control al PNRR trebuie să se asigure că nu participă la procesele de luare a deciziilor în care sunt implicate direct sau indirect entități cu care au colaborat sau care sunt (sau au fost) legate prin legături rudenie sau altele. Aceștia nu pot exercita nici o activitate externă care interferează cu atribuțiile și funcțiile pe care le îndeplinesc, evitând apariția oricărei situații de conflict de interese, fie a lor, fie a terților, care, pe această cale prejudiciază sau pot să prejudicieze deciziile administrative și să conducă la prezumția că nu există imparțialitate în performanța sa, în exercitarea acestei activități.

În acest context, fiecare angajat va semna o declarație de absență a conflictului de interese care vor fi revizuite anual sau ori de câte ori se justifică.

2.IMPLEMENTARE

Evaluarea și selecția

Pentru realizarea reformei/obiectivului de etapă/țintei, selectarea proiectelor spre a fi incluse în PNRR, cu excepția celor prezentate COM și luate în considerare în cadrul negocierilor de aprobare a PNRR, se face pe baza unor criterii mixte – pondere calitativă/cantitativă, certitudini/estimări de finalizare în termen, având în vedere și un sistem competitiv de implementare în interiorul reformei, respectiv:

- ▶ să fie proiecte mature, cu un grad avansat de elaborare a documentațiilor tehnico-economice și cu angajamente ferme din partea beneficiarilor finali de încheiere a contractelor de achiziție publică sau a contractelor sectoriale, după caz, până la sfârșitul anului 2022, pentru minimum 70% din valoarea alocată, respectiv la sfârșitul anului 2023, pentru restul valorii alocate;
- ▶ să contribuie la ameliorarea stării economice și la creșterea capacității de reziliență a României;
- ▶ să obțină acordul MIPE prin care să se confirme compatibilitatea cu recomandările specifice de țară și tranziția verde și digitală, eligibilitatea finanțării din MRR și contribuția la atingerea jaloanelor și țintelor prevăzute în PNRR;
- ▶ să respecte condițiile prevăzute pentru finanțare în cadrul PNRR;
- ▶ să respecte cerințele prevăzute de Mecanismul de redresare și reziliență;
- ▶ să aibă un impact semnificativ pentru dezvoltarea economică și/sau, după caz, la nivelul regiunilor de dezvoltare ale României ori la nivelul autorităților locale, ținând cont și de Strategia națională pentru dezvoltare durabilă a României 2030.

În cadrul PNRR pot fi identificate **două categorii distincte de beneficiari:**

- 1) ministerele responsabile de implementarea reformelor, ministerele responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv Secretariatul General al Guvernului în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor, precum și ministerele care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor.

La nivelul acestora, se organizează, de asemenea, structuri de specialitate ale căror atribuții vor fi stabilite prin hotărâre a Guvernului, respectiv act administrativ intern, cu privire la **responsabilitățile la nivel global** pentru executarea reformelor și investițiilor care urmează să fie finanțate și pentru etapele și obiectivele corespunzătoare stabilite în PNRR, care selectează entități terțe (beneficiari finali) care sunt responsabile de executarea investițiilor și a obiectivelor contractate. Acestea au următoarele atribuții:

- contribuie la elaborarea și modificarea componentelor sectoriale ale PNRR și răspund pentru utilizarea eficientă, efectivă și transparentă a fondurilor din care se finanțează;
- asigură implementarea proiectelor de investiții/reformelor care fac obiectul finanțării din fonduri alocate din cadrul PNRR;
- încheie cu beneficiarii finali contracte de finanțare pentru implementarea proiectelor de investiții/reformelor care fac obiectul finanțării din fonduri alocate din cadrul PNRR;
- asigură monitorizarea proiectelor de investiții/componentelor care fac obiectul finanțării din fonduri alocate din cadrul PNRR;
- elaborarea, întocmesc și aprobă rapoartele de implementare ale proiectelor de investiții/componentelor așa cum acestea sunt reglementate prin mecanismul de implementare și mecanismul financiar al PNRR;
- validează rapoartele de implementare ale proiectelor de investiții de la nivelul beneficiarilor care implementează proiecte cu finanțare din PNRR;
- autorizează cererile de prefinanțare primite de la beneficiari, respectiv elaborează cererile de prefinanțare care se transmit către MF, centralizat, pe bază de previziuni.
- verifică dosarul financiar al investiției/proiectului - documentele justificative – contract, facturi, etc.
- avizează cererile de plată ale beneficiarilor, în caz de indisponibilități temporare a fondurilor aferente PNRR de la COM, care se transmit centralizat către MIPE;

- îndeplinesc orice alte atribuții necesare pentru asigurarea implementării proiectelor de investiții/componentelor care fac obiectul finanțării din PNRR.
 - 2) beneficiarii finali de fonduri din PNRR, care încheie contracte de achiziție publică/sectoriale, după caz, pentru proiectele finanțate din PNRR, după încheierea acordurilor de finanțare și numai după obținerea avizului conform (entități responsabile de execuția fizică și financiară a reformelor și investițiilor care urmează să fie finanțate și care sunt direct responsabile de targets și milestones corespunzătoare stabilite în PNRR).

Modalitățile de angajare vor fi diferite în funcție de natura beneficiarilor, fiind stabilite și **modele de astfel de angajamente:**

În cazul ministerelor responsabile de implementarea reformelor, al ministerelor responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv la nivelul Secretariatul General al Guvernului - în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor- , precum și în cazul ministerelor care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, după aprobarea PNRR potrivit procedurilor la nivel european, Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene **încheie acorduri de finanțare** pentru implementarea reformelor și/sau acorduri de finanțare pentru implementarea componentelor aferente reformelor. Acest acord de finanțare va fi **un model mai complex de drepturi și obligații**, cu repere și obiective globale, obținute din consolidarea investițiilor executate de beneficiarii finali, cu obligația de a menține fluxurile de informații (pistele de audit) despre ele.

Acordurile de finanțare vor conține informațiile de raportat asupra etapelor și obiectivelor, unități de măsură și calendarul respectiv, necesare pentru monitorizarea conformității obiectivele reformelor și investițiilor, planificarea financiară a executării investițiilor, precum și obligațiile rămase care decurg din regulamentul MRR. În plus, acordurile de finanțare trebuie să asigure și definirea programului de raportare, prin sistemul informatic, execuția fizică și financiară a investițiilor (progres), precum și adoptarea măsurilor antifraudă.

La încheierea acordului, un set de informații va fi colectat în vederea asigurării respectării obligațiilor care decurg fie din regulament, fie din legislația națională, care va fi evidențiat într-o listă de verificare.

Toate informațiile vor fi stocate în sistemul informatic. Informațiile care trebuie furnizate de beneficiari și beneficiari entități coordonatoare de reforme vor fi transmise prin mijloace electronice asigurând ușurința proceselor și monitorizarea rapidă a investițiilor.

Acordul de finanțare va prevedea **efectuarea verificărilor structurii de specialitate din MIPE în vederea evitării dublei finanțări, risculului de fraudă și corupție, precum și a conflictului de interese, asigurând protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene.**

Totodată, vor fi prevăzute obligațiile de a păstra pista de audit, de a asigura accesul neîngrădit al organismelor de control și audit, precum și faptul că, în cazul constatării de nereguli grave sau dublă finanțare, sumele primite devin creanțe bugetare și se recuperează conform legii.

Dispoziții referitoare la acordurile de finanțare

Ministerele responsabile de implementarea reformelor, ministerele responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv Secretariatul General al Guvernului - în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor-, precum și ministerele care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor (coordonatorii de reformă), vor raporta structuri de specialitate din MIPE, prin intermediul sistemului informatic dedicat PNRR, informații cu privire la beneficiarii finali care se vor concentra asupra diverselor etapele ciclului de viață al operațiunilor și vor include analiza periodică a rezultatelor raportate și a performanței activității desfășurate pe baza unui eșantion de beneficiari finali. În cadrul sistemului informatic vor fi încărcate documente referitoare la verificările efectuate în scopul monitorizării progresului reformei.

Spre deosebire de PO, **acordurile de finanțare nu constituie o delegare de atribuții și competențe**; ministerele responsabile de implementarea reformelor, ministerele responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv cu Secretariatul General al Guvernului - în cazul în care este responsabil de implementare de reforme sau de componente aferente reformelor-, precum și ministerele care au în subordine/coordonare/sub autoritate entități responsabile de implementarea componentelor aferente reformelor, se angajează, printre altele, să:

- creeze și să mențină capacitățile instituționale, tehnice și administrative necesare să-și exercite funcțiile în mod eficient și profesional, până la sfârșitul PNRR, respectiv la finalizarea investițiilor sau reformelor, după caz;
- adopte un sistem de control intern care previne, detectează și corectează neregulile, respectiv să implementeze procedurile pentru prevenirea conflictelor de interese, a fraudei, corupției și dublei finanțări, asigurând principiul bunei gestiuni financiare și protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene;
- să adopte toate dispozițiile prevăzute în legislația națională și comunitară aplicabilă, precum și utilizarea formularelor, documentelor, instrucțiunilor, listelor de verificare a analizelor și sisteme de înregistrare create pentru PNRR;
- adopte toate procedurile de verificare și control împreună cu beneficiarii finali, pentru a asigura îndeplinirea obiectivelor și a etapelor contractuale;
- prezinte MIPE rapoartele de progres potrivit calendarului stabilit prin acordul de finanțare;
- asigure transmiterea, prin mijloace electronice, a datelor referitoare la beneficiari informații finale, precum și toate informațiile referitoare la proiecte, investiții sau reforme, și anume condițiile contractuale, inclusiv rezultatele și etapele și obiectivele respective;
- să pună la dispoziția MIPE, și a oricăror structuri de audit și control naționale sau ale UE, toată documentația necesară pentru efectuarea de acțiuni de control până la închiderea investițiilor respective;
- furnizeze toate dovezile procedurilor utilizate în analiză, aprobare, contractare, implementare, control, plată și recuperare.

În cazul beneficiarilor finali, va fi adoptat un model de **contract de finanțare standard**, enunțând drepturi și obligații care leagă părțile, cu o mare relevanță pentru respectarea etapelor și obiectivelor stabilite în PNRR. Acestea vor conține obligațiile de raportare și de încărcare a informațiilor în sistemul informatic, precum și obligațiile pe care trebuie să le îndeplinească din punct de vedere al respectării legislației aplicabile, din punct

de vedere al evitării dublei finanțări, conflictului de interese și fraudei. Totodată, acestea vor **prevedea obligațiile beneficiarilor de a păstra pista de audit, de a asigura accesul organismelor de control și audit, precum și faptul că, în cazul constatării de nereguli grave sau dublă finanțare, sumele primite devin creanțe bugetare și se recuperează conform legii.**

Beneficiarii finali ale căror proiecte urmează a se finanța din fondurile alocate prin intermediul PNRR derulează procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică/sectoriale, anterior încheierii acordurilor/contractelor de finanțare, **în baza procedurii de informare către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene.**

Beneficiarii proiectelor/reformelor care fac obiectul finanțării din PNRR pot fi entități de drept public sau privat, care sunt responsabile pentru implementarea proiectelor aferente realizării reformelor precum și orice altă entitate de drept public sau privat care are un contract de finanțare încheiat cu coordonatorii de reformă.

Beneficiarii proiectelor/reformelor care fac obiectul finanțării din PNRR au calitatea de autoritate contractantă sau de entitate contractantă și derulează, potrivit prevederilor legale în vigoare, procedurile de atribuire a contractelor de achiziție publică/sectoriale, necesare implementării proiectelor.

Pentru efectuarea plăților aferente contractelor de achiziție publică sau a contractelor sectoriale, după caz, de către beneficiari, se solicită prefinanțare coordonatorilor de reformă. Modelul cererilor de prefinanțare se aprobă prin ordin comun al ministrului investițiilor și proiectelor europene și al ministrului finanțelor.

Beneficiarii pot derula procedurile de atribuire a contractelor de execuție lucrări, asistență tehnică, dirigenție de șantier și a altor categorii de contracte necesare implementării proiectelor de investiții publice cu includerea în documentele achiziției aferente a unei condiții suspensive referitoare la aprobarea finanțării proiectului din PNRR.

În baza contractelor de finanțare încheiate, ordonatorii principali de credite din bugetul cărora urmează a se efectua plăți de către beneficiarii PNRR potrivit contractelor de achiziție publică sau a contractelor sectoriale, după caz, legal încheiate, prevăd în bugetele acestora creditele de angajament și creditele bugetare necesare implementării proiectelor de investiții publice finanțate din fondurile care urmează a fi alocate prin PNRR.

Atribuțiile detaliate ale ministerelor coordonatoare de reforme, al beneficiarilor finali, modelele cadru ale acordurilor și contractelor de finanțare, vor fi stabilite prin aceeași OUG, în termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR.

Derulare Plăți

În primul an de implementare al Programului, COM plătește o prefinanțare de 13% din valoarea alocării totale. Pe parcursul derulării Programului, COM virează câte două tranșe anuale, aferente după caz, reformelor/milestones/targets asumate, după confirmarea îndeplinirii acestora de către MIPE/serviciile COM.

În acest sens, prin legea bugetului de stat se creează pentru bugetele beneficiarilor poziții bugetare distincte destinate mecanismului PNRR, atât pentru venituri, cât și pentru cheltuieli.

În caz de indisponibilități temporare de fonduri aferente PNRR de la COM, se asigură continuarea finanțării potrivit previziunilor de realizare a obiectivelor de etapă, pe principiul unui avans (inclusiv sumele peste

prefinanțarea de 13% pentru a asigura implementarea cât mai rapidă a reformelor), și din care se transferă în bugetele beneficiarilor conform cheltuielilor solicitate/efectuate.

La nivelul OUG va fi detaliată și evidențiată distinct modalitatea de finanțare a reformelor/proiectelor. Totodată va fi stabilită și modalitatea de utilizare a instrumentelor financiare urmând a replica modelul FEI.

Ministerul Finanțelor asigură gestionarea fondurilor europene prin conturi deschise la Banca Națională a României și/sau Trezoreria Statului.

Sumele aferente derulării proiectelor finanțate din fonduri europene, existente în conturile beneficiarilor, nu sunt supuse executării silită pe perioada de valabilitate a contractelor de finanțare.

3. MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

Beneficiarii vor trebui să informeze coordonatorii de reformă trimestrial, prin completarea informației și încărcarea documentelor în sistemul informatic, cu privire la progresul activităților și să semnaleze din timp eventualele blocaje intervenite în implementare.

Sistemul informatic utilizat pentru PNRR va colecta ca informații structurate datele prevăzute la art.22 alin.(2) lit.d) din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului și va încorpora buna practică dobândită ca urmare a construirii sistemului informatic dedicat FESI.

Astfel, acesta va asigura colectarea, înregistrarea și stocarea, în formă electronică a datelor referitoare la fiecare proiect și se va baza pe următoarele principii:

1	disponibilitatea datelor (datele sunt disponibile nemijlocit în urma cerinței unui utilizator autorizat);
2	confidențialitatea datelor (datele sunt furnizate numai acelor utilizatori autorizați să acceseze acele informații);
3	integritatea datelor (procesarea datelor trebuie realizată numai de persoanele autorizate în condiții autorizate).

Datele referitoare la beneficiar, contracte de achiziție, contractori și subcontractori pentru fiecare proiect vor fi identificate pe baza unui cod unic numit Codul Proiectului și se vor asigura transferul, stocarea și vizualizarea datelor proiectelor finanțate până la finalizarea acestora, asigurându-se în acest fel crearea și gestionarea dosarului unic al proiectului în cadrul sistemului informatic.

Sistemul informatic dedicat PNRR va permite înregistrarea: a) datelor structurate din PNRR, precum și a informațiilor privind implementarea și monitorizarea atingerii jaloanelor și țintelor; b) datelor necesare pregătirii declarațiilor de gestiune, rezumatului auditurilor și cererilor de plată; c) colectarea și stocarea datelor legate de beneficiari, contractori, subcontractori și destinatari finali în conformitate cu art.22(d) din Regulamentul 241/2021; d) datele auditurilor aferente testelor de fond efectuate de Autoritatea de Audit, precum și eventualele nereguli grave identificate ca urmare a auditurilor și va fi dezvoltat sub responsabilitatea MIPE, până la sfârșitul lunii decembrie 2021. Rezultatele auditurilor de sistem nu vor fi înregistrate în sistemul

IT, doar, dacă este cazul, impactul constatărilor asupra costurilor declarate în cererile de plată. Va exista un raport de audit dedicat asupra sistemului, iar în cazul în care acesta va identifica deficiențe, va recomanda acțiuni corective. Raportul va fi emis cel mai târziu în primul trimestru al anului 2022. Va fi dezvoltat anterior transmiterii primei cereri de plată la Comisia Europeană.

Anterior finalizării sistemului IT, ulterior aprobării PNRR, MIPE și coordonatorii de reformă vor avea obligația păstrării evidenței tuturor informațiilor necesare întocmirii cererilor de plată, a informațiilor legate de implementare și monitorizare, controale și efectuate de către MIPE, precum și eventuale nereguli identificate. De asemenea, coordonatorii de reformă vor avea obligația colectării de la beneficiari și păstrării în baze de date proprii a informațiilor privind implementarea și legate de beneficiari, contractori, subcontractori și destinatari finali prevăzute în art.22(2)(d). Ulterior lansării în producție a sistemului informatic, dar înainte de transmiterea primei cereri de plată, informațiile colectate de coordonatori și MIPE vor fi introduse în sistem. Evidențele păstrate anterior finalizării sistemului informatic vor putea fi verificate. Sistemul informatic dezvoltat de MIPE va utiliza funcționalități dezvoltate deja pentru programele FESI și va include componentă de front office, prin care vor fi colectate informațiile de la beneficiari și componentă de back office, în care vor fi analizate informațiile transmise de beneficiari la nivelul coordonatorilor de reformă, care la rândul lor vor completa informația aferentă monitorizării progresului reformei. În back office, MIPE va avea posibilitatea să vizualizeze toate informațiile, în scopul verificărilor și controalelor aflate în competența sa și în scopul monitorizării de ansamblu a PNRR.

Vor fi disponibile funcționalități de conectare/ identificare a utilizatorilor și de comunicare. Astfel, conectarea la aplicații și identificarea va fi efectuată prin crearea de conturi de utilizatori bazate pe un sistem complex de verificare și validare a identității. Ulterior creării conturilor, utilizatorii se vor putea înrola la o anumită persoană juridică.

În secțiunea de achiziții a sistemului, după cum este deja prevăzut pentru programele FESI, va exista informația referitoare la numărul anunțului din SEAP – câmp obligatoriu pentru fiecare achiziție publicată în SEAP din cadrul proiectelor finanțate prin PNRR, ceea ce va permite identificarea cu ușurință a procedurii în SEAP. Totodată, în SEAP există informația aferentă codului TED, pentru acele proceduri care impun publicarea în JOUE.

Toate datele de la beneficiari vor fi colectate prin intermediul componentei front office, la nivel de proiect, identificat prin codul unic, dar datele structurate colectate vor putea fi agregate la nivel de componentă de reformă. Implicit, este creată astfel posibilitatea agregării la nivelul planului în sine.

Utilizarea nomenclatoarelor va permite și crearea de rapoarte inteligente și de statistici. Oricând va fi necesar se vor putea extrage din sistem situații structurate în funcție de nevoi. MIPE a dezvoltat o procedură de backup pentru sistemul informatic FESI care va fi utilizată și pentru PNRR și care implică 2 medii diferite de stocare în 3 variante:

1. stocare a informațiilor din baza de date primară pe discuri locale interne, externe sau share units;
2. stocare într-o altă bază de date, pe un alt server, actualizată în timp real;
3. stocare a informațiilor din baza de date secundară pe discuri locale interne.

La toate nivelurile, sistemul va avea redundanță failover, continuitatea funcționării fiind astfel asigurată. Baza de date folosită de sistemul informatic PNRR va fi stocată pe un Storage Area Network, managementul bazei de date făcându-se cu ajutorul unui sistem de tip cluster. De asemenea, serverele de aplicație funcționează tot în cluster. Ambele cluster sunt proiectate să lucreze după principiul failover. Echipamentele de rețea vor fi

toate dublate, asigurându-se astfel și la nivelul acestora, redundanță.

În cazul unui eveniment de tip dezastru pentru care s-a conceput un sistem de tipul Disaster Recovery Site, care va constitui, din punct de vedere funcțional, o copie a sistemului original, capabilă să preia toate funcțiile acestuia în caz de dezastru.

La nivelul ministerelor coordonatoare ale reformelor sectoriale (coordonatori de reformă), se instituie atribuții de monitorizare continuă ale stadiilor de îndeplinire pentru fiecare țintă/jalon. Pe parcursul derulării contractelor de finanțare, coordonatorii de reformă vor avea obligația ca, prin structurile de specialitate, să urmărească îndeplinirea indicatorilor la nivelul beneficiarilor proiectelor de investiții, pe baza datelor completate de aceștia în sistemul informatic dedicat, analizând rapoartele de progres fizice și financiare (validarea investițiilor și reformelor în conformitate cu contractul, evoluția fizică și financiară, calendarul, stadiul actual și acoperirea etapelor de referință și obiective). Prin verificări administrative se va realiza verificarea conformității investițiilor și reformelor propuse cu PNRR, și anume în ceea ce privește finanțarea, calendarul, fiabilitatea etapelor de referință și ținte.

De asemenea, coordonatorii de reformă vor asigura încărcarea informațiilor și a documentelor care marchează îndeplinirea țăintelor și jaloanelor de reformă.

Vor confirma stadiile de îndeplinire și propune solicitările de plată aferente acestora. Procesul este unul continuu, cererile putând fi depuse oricând sunt îndeplinite parcursurile de etapă, iar finanțarea se alocă fie în regim de prefinanțare, fie în regim de "cerere de plată" din contul Programului.

La nivelul acestor structuri se verifică și dosarul proiectului – pe baza unei liste de verificare care va conține toate informațiile aferente contractului, facturilor, etc, confirmând completitudinea acestuia.

La îndeplinirea țăintelor/jaloanelor care delimitează o etapă în implementarea reformei, corespunzător prevederilor acordului de finanțare încheiat cu MIPE și MF, coordonatorii de reformă vor transmite un raport de implementare însoțit de documentele doveditoare pentru atingerea indicatorilor și îndeplinirea condițiilor stabilite.

MIPE monitorizează implementarea reformelor și implementarea componentelor aferente reformelor, respectiv îndeplinirea jaloanelor/țăintelor la nivelul PNRR prin intermediul informațiilor și documentelor furnizate de coordonatorii de reformă prin sistemul informatic. Structura de specialitate de la nivelul MIPE va efectua și verificări la fața locului, pentru a confirma realitatea investiției, conformitatea cu normele europene de publicitate. În contextul verificărilor la fața locului, în timpul execuției contractului, MIPE va verifica și respectarea prevederilor privind declararea subcontractorilor.

Coordonatorii de reformă solicită MIPE, dacă este cazul, înlocuirea în Plan a reformelor/obiectivelor de etapă/țăintelor/proiectelor. În cazul neîndeplinirii parcursului de etapă la termenele stabilite, respectiv în cazul în care se decide excluderea/înlocuirea reformei/țăintei/proiectului, la solicitarea MIPE, Guvernul decide demararea procedurilor de modificare a PNRR, respectiv înlocuirea proiectului, după caz.

Având în vedere importanța asigurării eficienței și eficacității procesului de reformă susținut prin PNRR, se va înființa un Comitet Interministerial de Coordonare a PNRR, coordonat de un președinte și un vicepreședinte, prim-ministrul, respectiv ministrul investițiilor și proiectelor europene, care va avea în componență MIPE, MF, coordonatorii de reformă. La ședințele Comitetului vor avea posibilitatea să participe ca invitați senatori și deputați din comisiile de specialitate ale Parlamentului, corespunzător subiectelor supuse dezbaterii.

Comitetul Interministerial de Coordonare a PNRR va avea secretariatul asigurat de către structura de specialitate din cadrul MIPE și se va întruni trimestrial sau de câte ori este nevoie. Comitetul, va avea menirea de a examina progresul în implementarea investițiilor și reformelor și de a iniția eventualele măsuri necesare în cazul constatării unor întâzieri majore, sau în cazul în care se constată necesitatea reevaluării unor obiective sau analizarea situațiilor de revocare a unor jaloane sau ținte atinse anterior. Totodată, la nivelul comitetului se vor pune în discuție delimitările de finanțare între PNRR și FESI, precum și contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE.

MIPE supune dezbaterii Comitetului Interministerial de Coordonare trimestrial sau ori de câte ori este nevoie, stadiul implementării planului, eventualele blocaje intervenite, măsuri de remediere identificate. La nivelul Comitetului Interministerial de Coordonare sunt identificate și situațiile în care este necesară o eventuală înlocuire în Plan a reformelor/obiectivelor de etapă/targets/proiectelor, urmând ca, în acest caz, în cazul neîndeplinirii parcursului de etapă la termenele stabilite, urmând ca Guvernul să decidă demararea procedurilor de modificare a PNRR, respectiv înlocuirea proiectului, după caz, precum și în ce măsură alocă din bugetul de stat continuarea finanțării, sau sumele urmează să fie considerate prejudiciu, și recuperate.

De asemenea, tot la nivelul Comitetului Interministerial de Coordonare sunt analizate problemele de natura asigurării capacității administrative la nivelul tuturor structurilor implicate în gestionarea și implementarea PNRR, precum și cele care implică modificări legislative, urmând a fi luate deciziile în consecință.

În scopul asigurării implicării partenerilor sociali și societății civile în urmărirea progresului PNRR și al reformelor, se va constitui și un Comitet de Monitorizare, având ca membri organizații neguvernamentale selectate prin apel de candidaturi de către MIPE, în baza gradului de reprezentativitate al acestora, alături de care se vor regăsi similar sindicate și patronate, precum și structuri asociative ale administrației publice locale, respectiv Uniunea Națională a Consiliilor Județene din România, Asociația Municipiilor din România, Asociația Orașelor din România, Asociația Comunelor din România, precum și alte forme asociative de interes general, constituite potrivit legii. Reuniunile Comitetului de Monitorizare vor avea loc trimestrial și în cadrul lor va avea loc informarea membrilor cu privire la stadiul implementării PNRR, contribuția PNRR la îndeplinirea obiectivelor strategiilor și programelor naționale, precum și a strategiilor UE, consultarea membrilor în scopul identificării de soluții în eventualitatea unor blocaje în implementarea reformelor și a PNRR, precum și dezbaterii altor aspecte care reies din procesul de implementare efectivă. Procedura de organizare și funcționare va fi una similară FESI.

În afara sistemului de management și control, va funcționa Comitetul Interministerial pentru Achiziții Publice, organism strategic, atribuțiile urmând a fi extinse și asupra implementării PNRR, cu rol de a urmări îndeaproape progresul procedurilor de achiziții publice legate de implementarea reformelor și investițiilor, propunând, în timp util, măsurile de ajustare necesare pentru a debloca problemele și a atinge obiectivele stabilite, iar recomandările vor fi puse în aplicare de către toate entitățile implicate.

4. VERIFICARE LEGALITATE ȘI REGULARITATE CHELTUIELI

Verificarea legalității și regularității cheltuielilor se va realiza prin completarea mecanismelor existente la nivel național, prin intermediul ANAP, controlului financiar preventiv, controlului financiar delegat, cu mecanismul de verificare ex-post stabilit la nivelul structurii de specialitate din cadrul MIPE, construit pe instrumente și proceduri similare celor dezvoltate în contextul gestiunii partajate.

În derularea achizițiilor publice, beneficiarii au la dispoziție un mecanism preventiv, prin intermediul atribuțiilor Agenției Naționale pentru Achiziții Publice (ANAP), instituție de specialitate la nivel național, aflată în subordinea Secretariatului General al Guvernului, care realizează, prin mijloace electronice,

verificarea ex-ante a procesului de achiziție publică în toate fazele sale și vizează aspecte de calitate și regularitate a procesului de achiziție de la momentul încărcării documentelor procedurii în SEAP și până la comunicarea rezultatului evaluării.

Toate procedurile de atribuire a contractelor selectate și incluse în programul de verificare sunt supuse controlului asupra documentației de atribuire și modului în care se realizează evaluarea ofertelor și atribuire a respectivelor contracte. De asemenea, pe bază de eșantion sunt verificate și procedurile de negociere și modificările contractuale.

Verificarea ex-ante pentru aspectele de regularitate se finalizează prin aviz conform (atunci când nu se constată abateri cu privire la aspectele de calitate și/sau de regularitate cuprinse în listele de verificare) sau aviz conform condiționat (atunci când se constată că există abateri cu privire la aspectele de calitate și/sau de regularitate cuprinse în listele de verificare).

Structura de specialitate din cadrul MIPE va fi informată de către ANAP, în baza unui protocol încheiat cu aceasta, cu privire la rezultatul procedurilor de verificare.

În scopul verificării legalității și regularității cheltuielilor pentru care efectuează plăți către beneficiari, MIPE se va baza și pe sistemul de control financiar propriu al beneficiarului public, sistem instituit la nivel național prin Legea 500/2002 privind finanțele publice.

Astfel, controlul financiar preventiv propriu se aplică, potrivit legislației în vigoare, atât la contractul de achiziție, cât și la efectuarea oricărei plăți. Controlul financiar preventiv se organizează, potrivit OG nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv, la nivelul tuturor entităților publice, inclusiv la nivelul regiilor autonome de interes național sau local, companiilor și societăților naționale, societăților comerciale la care statul sau o unitate administrativ-teritorială deține capitalul majoritar.

Controlul financiar preventiv propriu se organizează, de regulă, în cadrul compartimentelor de specialitate financiar-contabilă din cadrul entității respective, iar persoanele care urmează să exercite activitatea de control financiar preventiv propriu trebuie să îndeplinească cumulativ condițiile prevăzute OMFP nr. 923/2014 și, pe baza acordului Ministerului Finanțelor - Direcția generală de control financiar preventiv, sunt numite de către conducătorul instituției, prin act de decizie internă.

Controlul financiar preventiv se exercită în baza unor liste de verificare, care se pot detalia la nivelul fiecărei entități publice în funcție de specificul activității acesteia, pe baza aprobării conducătorului entității publice respective. Un eventual refuz de viză al controlorului financiar propriu este motivat și se înregistrează într-un registru special.

La rândul său, controlorul financiar preventiv propriu este supus controlului financiar preventiv delegat, exercitat de controlori numiți prin ordin al ministrului finanțelor publice, la propunerea controlorului financiar șef.

Controlorii delegați pot formula avize consultative cu privire la conformitatea, economicitatea, eficiența și eficacitatea unor operațiuni sau proiecte de acte normative, dacă acestea au impact asupra fondurilor publice.

Controlorii delegați exercită controlul financiar din punct de vedere al legalității, regularității și, după caz, al încadrării în limitele și destinația creditelor bugetare și/sau de angajament.

Controlorii delegați întocmesc rapoarte lunare cu privire la situația curentă a angajamentelor efectuate, vizele acordate și situația intențiilor și refuzurilor de viză, avizele consultative, precum și alte aspecte cu privire la

derularea operațiunilor financiare, pe care le vor transmite controlorului financiar șef și structurii de specialitate din cadrul MIPE.

Structura de specialitate din cadrul MIPE va efectua verificarea prin eșantion a cheltuielilor efectuate de beneficiarii publici, pe baza informațiilor și documentelor încărcate de beneficiari în sistemul informatic. MIPE va folosi ca baza pentru eșantionare avizele ANAP, eventuale refuzuri de viză CFPP și rapoartele controlorilor delegați.

Derularea achizițiilor beneficiarilor privați care potrivit legii nu au calitate de autorități contractante astfel încât să intre sub incidența legislației privind achizițiile publice, se va realiza prin platforma informatică deja utilizată pentru FESI și pentru fondurile aferente Mecanismului SEE. Aceasta va asigura transparența totală a acestor achiziții din punct de vedere al cerințelor de atribuire și din punct de vedere al ofertanților câștigători.

La nivelul structurii de specialitate din MIPE va fi asigurată verificarea respectării regulilor privind ajutorul de stat, fiind sesizat Consiliul Concurenței în cazul identificării vreunei abateri, astfel încât acesta să-și exercite atribuțiile legale de control, stabilire de măsuri de remediere și, dacă este cazul, de stopare și recuperare, potrivit prevederilor OUG 77/2014 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, precum și pentru modificarea și completarea Legii concurenței nr. 21/1996.

5. PREVENIREA, DETECTAREA ȘI CORECTAREA NEREGULILOR GRAVE ȘI A DUBLEI FINANȚĂRI, RECUPERAREA SUMELOR ȘI PASTRAREA DOCUMENTELOR

Gestionarea PNRR va include mecanismele de prevenție și intervenție în caz de nereguli grave existente deja la nivel național, la care se vor adăuga acele instrumente și mecanisme dezvoltate deja în contextul gestionării FESI. În plus, ca urmare a verificărilor efectuate la nivelul MIPE în scopul asigurării legalității și regularității cheltuielilor, precum și ca urmare a constatărilor formulate de către Autoritatea de Audit, vor fi corectate alte tipuri de nereguli, prin aplicarea de sancțiuni beneficiarilor de către MIPE. La întocmirea declarației de plată, MIPE va lua în considerare toate rapoartele de audit emise de autoritatea de audit. În plus, MIPE va semna un protocol cu Autoritatea de Audit pentru întocmirea rezumatului auditurilor și va primi toate rapoartele de audit întocmite de AA, atât rapoartele preliminare, cât și cele finale. În plus, Autoritatea de audit va elabora componenta rezumatului auditului care acoperă rezultatele propriilor sale audituri. La identificarea de nereguli grave, MIPE va aplica măsurile corective descrise în cele ce urmează, pentru fiecare tip de neregulă și va raporta aceste nereguli în declarația de gestiune, precizând și măsurile corective aplicate.

Toate procedurile operaționale ale structurilor din direcția de specialitate a MIPE vor conține prevederi legate de identificarea cazurilor de conflict de interese, fraudă și corupție, inclusiv obligația personalului de a raporta suspiciunile intern, către structura de control, care va sesiza organismele responsabile la nivel național. Totodată, vor exista instruirii dedicate identificării suspiciunilor de nereguli grave de către personalul direcției de specialitate din MIPE, dar și acțiuni de conștientizare a coordonatorilor de reformă și a beneficiarilor.

Conflictul de Interese

La nivel național, există un mecanism solid de prevenire a conflictului de interese în achiziții publice, care a fost creat în etape, începând cu prevederi legislative introduse în anul 2013, care au obligat autoritățile contractante să publice numele persoanelor cu rol de decizie în procedura de atribuire (de la documentația de atribuire și până la membrii comisiei de evaluare). Această obligație a fost asociată obligației ofertanților de a

declara pe proprie răspundere faptul că nu se află în conflict de interese cu persoanele de decizie. În anul 2016 a fost completată legislația cu introducerea sistemului informatic PREVENT, gestionat de Agenția Națională pentru Integritate.

PREVENT este un sistem colaborativ, computerizat integrat care a fost realizat cu scopul de a preveni situațiile de conflict de interese în timp real. Acesta a fost realizat ca un instrument necesar în activitatea Agenției Naționale de Integritate.

Platforma a fost proiectată să interacționeze cu SEAP (Sistemul Electronic de Achiziții Publice) și se aplică atât procedurilor de achiziții publice finanțate din fonduri publice naționale, cât și celor finanțate din fonduri europene.

SEAP este sistemul informatic centralizat de utilitate publică, accesibil prin internet, care asigură transparența procesului de achiziție publică, fiind utilizat de autoritățile/entitățile contractante în mod gratuit în scopul aplicării prin mijloace electronice a procedurilor de atribuire (on line) și în scopul publicării anunțurilor la nivel național (anunț de intenție, anunț de participare, anunț de concesionare, anunț de participare simplificat, invitații, anunț de atribuire).

În SEAP se publică atât procedurile peste pragurile din directivele europene în materie cât și procedurile simplificate reglementate de legislația națională.

Legislația națională preia prevederile europene în domeniul conflictului de interese în achiziții publice, vizând orice situație în care membrii personalului autorității contractante care acționează în numele autorității contractante, care sunt implicați în desfășurarea procedurii de atribuire sau care pot influența rezultatul acesteia au, în mod direct sau indirect, un interes financiar, economic sau un alt interes personal, care ar putea fi perceput ca element care compromite imparțialitatea ori independența lor în contextul procedurii de atribuire.

Autoritățile contractante (inclusiv entitățile contractante sau furnizor de servicii de achiziție) au obligația de a asigura completarea și actualizarea Formularului de integritate, care cuprinde date privind:

- Factori decizionali;
- Consultanți elaborare documentație de atribuire;
- Comisie evaluare;
- Membrii comisiei de evaluare;
- Experții cooptați.
- Ofertanți (oferant unic, lider asociere, asociat, subcontractant, terț susținător).

Platforma PREVENT cuprinde, pe lângă informațiile de identificare specifice procedurii de atribuire și informații despre sursa de finanțare. Astfel, dacă procedura este lansată pentru implementarea unui proiect cu finanțare din fonduri europene, aceasta cuprinde informații despre programul de finanțare și codul unic proiectului.

ANI analizează informațiile din cadrul formularului și, în cazul în care detectează elemente ale unui potențial conflict de interese, transmit un avertisment de integritate. ANI poate face analiza informațiilor doar după deschiderea ofertelor deoarece este necesară lista finală a ofertanților.

Datele introduse sunt preluate de PREVENT, în baza unui algoritm de analiză inteligentă a datelor extrase din formularul de integritate și prin compararea acestora cu informațiile puse la dispoziție de Oficiul Național al Registrului Comerțului și de Direcția pentru Evidența Persoanelor și Administrarea Bazelor de Date, pentru a

detecta conflicte de interese.

În maximum trei zile de la introducerea de către autoritatea contractantă a declarațiilor, în cazul în care este detectat un conflict de interese, sistemul emite o avertizare de integritate “ce va fi disponibil, prin intermediul SEAP, autorităților contractante, ANI, precum și autorităților cu atribuții de verificare, monitorizare și control al procedurii de achiziție publică”, în conformitate cu art.8 din Legea nr.184/2016.

ANI va continua să monitorizeze urmările avertizărilor emise pentru a verifica dacă situațiile de conflicte de interese au fost remediate, pentru ca, în caz contrar, să se autosesizeze și să notifice alte instituții: Direcția Națională Anticorupție (DNA), Departamentul de Luptă Antifraudă (DLAF), organele de urmărire penală, etc.

Neluarea de măsuri ca urmare a primirii unui avertisment de integritate sau necompletarea formularului de către persoana responsabilă în termen de 3 zile de la dispunerea măsurilor declanșează din oficiu procedura de evaluare a conflictului de interese.

Suplimentar mecanismului ex-ante descris mai sus, la nivelul structurii de specialitate din cadrul MIPE, se va realiza verificarea ex-post a conflictului între beneficiari și contractori, prin exportul informațiilor referitoare la beneficiari și contractori colectate prin sistemul informatic dedicat PNRR în baza de date ARACHNE, pentru acele contracte care nu fac obiectul verificărilor prin PREVENT, nefiind publicate în SEAP (negocieri fără publicare, achiziții directe etc.). În cazul identificării unor suspiciuni de conflict de interese, MIPE va sesiza ANI pentru declanșarea investigației la nivelul acesteia, iar în cazul conflictului de interese la nivelul beneficiarilor privați, constatarea și recuperarea să fie efectuate de către compartimentul control al structurii de specialitate.

În cazul identificării unui conflict de interese confirmat de ANI, sumele afectate vor fi suspendate de către MIPE, până la decizia definitivă a instanței. În cazul în care instanța de judecată confirmă conflictul, sumele vor fi recuperate de la beneficiar. În ceea ce privește conflictul de interese de la beneficiarii privați, sumele afectate vor fi constatate și recuperate de către MIPE.

Prevenirea fraudărilor și corupției

Pentru scopurile PNRR, listele de verificare ale CFPP pentru beneficiarii proiectelor finanțate din PNRR vor include întrebări legate de depistarea eventualelor suspiciuni de fraudă, atât la momentul vizării contractului, cât și pe parcursul derulării procesului execuției bugetare. Identificarea unor indicii de fraudă va atrage refuzul de viză asupra plății efectuate către contractor.

La nivelul structurii de specialitate din cadrul MIPE, va exista o unitate care va avea responsabilitatea aplicării procedurii de evaluare a riscului de fraudă, după modelul instrumentelor create în sistemul de management și control FESI și totodată, de a primi și a analiza orice sesizare de fraudă sau corupție.

Procedura, prin instrumentul de auto-evaluare a riscului de fraudă atașat, împreună cu instrucțiunile de utilizare, va fi folosită pentru evaluarea impactului și probabilității de producere a riscurilor obișnuite de fraudă. De asemenea, această procedură va stabili cadrul necesar pentru identificarea măsurilor de control recomandate pentru atenuarea riscurilor care ar putea ajuta la reducerea într-o și mai mare măsură a riscurilor rămase, care nu au fost rezolvate încă de o manieră eficientă prin intermediul actualelor măsuri de control.

Identificarea riscului de fraudă se va baza pe:

- I. Cuantificarea riscului ca un anumit tip de fraudă să se producă prin evaluarea impactului și probabilității de producere (riscul în formă brută).
- II. Evaluarea eficacității măsurilor actuale de control puse la punct pentru atenuarea riscului brut.
- III. Evaluarea riscului net după luarea în considerare a oricăror măsuri de verificare și control existente și a eficacității acestora, adică situația așa cum se prezintă ea la ora actuală (riscul rezidual).
- IV. Evaluarea efectului acțiunilor planificate de atenuare a riscului net (rezidual).
- V. Definirea riscului vizat, adică nivelul de risc pe care autoritatea de management îl consideră tolerabil după ce toate măsurile de control au fost puse la punct și au devenit efective.

Principalul obiectiv al instrumentului de evaluare a riscului de fraudă îl reprezintă facilitarea unei autoevaluări a impactului și probabilității de producere a unor scenarii specifice de fraudă, realizate de către structurile de management ale programului. Riscurile specifice de fraudă care ar trebui evaluate vor fi identificate pe baza cunoștințelor acumulate în urma cazurilor anterioare de fraudă cu care s-au confruntat programele finanțate în cadrul politicii de coeziune, precum și prin raportare la scheme comune de fraudare recunoscute și recurente.

Această evaluare va forma ulterior baza răspunsurilor la deficiențele identificate prin alegerea acelor măsuri antifraudă eficace și proporționale din lista de acțiuni de control recomandate în cadrul **Ghidului Evaluarea riscului de fraudă și măsuri antifraudă proporționale și eficace (Fraud Risk Assessment and Effective and Proportionate Anti-Fraud Measures), EGESIF_14-0021-00, versiunea 16.06.2014) în vederea reducerii riscurilor.**

Ulterior realizării inițiale a evaluării riscului de fraudă, auto-evaluarea se va realiza cu o frecvență anuală, sau ori de câte ori este cazul, atunci când nivelul de risc identificat este foarte ridicat și/sau se identifică noi cazuri de fraudă. Toate acestea vor conduce la o analiză a slăbiciunilor sistemului și la realizarea evaluării totale a riscurilor de fraudă sau a părților relevante din acesta.

Există deja un corp semnificativ de îndrumări în ceea ce privește fraudă și corupția și conflictele de interese. Se are în vedere instruirea privind prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor grave. MIPE va coopera în acest sens cu Departamentul de Luptă Antifraudă, precum și cu Agenția Națională de Integritate. În plus, personalul mai experimentat al MIPE din noua direcție creată se va baza pe experiența care există deja la nivel de minister, în ceea ce privește procedurile de autoevaluare a riscului de fraudă și includ elemente privind prevenirea, detectarea și corectarea fraudei în toate procedurile operaționale. În cazul contractării nedeclarate, documentația de verificare poate fi efectuată numai în verificări la fața locului, pe care MIPE le va efectua ca parte a verificărilor sale pentru verificarea legalității și regularității cheltuielilor. În ceea ce privește denunțarea, Legea 571/2004 creează cadrul legal privind denunțarea în organismele publice. Există proceduri în MIPE în conformitate cu legea, cu privire la codul de etică și integritate, precum și pentru evitarea conflictului de interese. Mecanismul deja pus în aplicare pentru fondurile ESI pentru a asigura prevenirea, detectarea și corectarea neregulilor prevede că orice alertă / notificare de neregulă care se adresează autorității de management, dacă poate fi legată de un proiect / beneficiar / entitate implicată în gestionare din fonduri / contractant, trebuie investigată de autoritatea de management pentru a stabili dacă există o neregulă. Același mecanism va fi aplicat în cazul PNRR pentru a preveni, detecta și corecta nereguli grave, prin urmare, alertele de la denunțatorii din companiile private beneficiare ale PNRR vor fi procesate în consecință.

Măsurile de prevenire a cazurilor de fraudă identificate prin această procedură vor fi incluse în procedurile operaționale ale MIPE, aferente tuturor etapelor de implementare. Personalul MIPE implicat în managementul PNRR va avea obligația prevenirii și notificării oricărei suspiciuni de fraudă, către organismele interne sau externe cu atribuții în verificarea notificărilor privind posibile fraude.

La nivelul structurii de specialitate din MIPE va exista o unitate responsabilă cu primirea sesizărilor de fraudă,

analiza preliminară a acestora și înaintarea acestora către structura de control, care va avea responsabilitatea efectuării de investigații în scopul identificării eventualelor indicii de fraudă sau de tentativă de fraudă. În cazul în care asemenea indicii sunt depistate, structura de control va sesiza de îndată Departamentul pentru Lupta Antifraudă (DLAF) și DNA/OLAF.

DLAF asigură, sprijină și coordonează, după caz, îndeplinirea obligațiilor ce revin României privind protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile art. 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În domeniul prevenirii activităților ilegale ce aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene în România, DLAF are și atribuții de conștientizare și instruire, inițiind campanii de informare a opiniei publice și coordonând, la nivel național, activitatea de pregătire și perfecționare profesională în domeniul protecției intereselor financiare ale Uniunii Europene în România.

DLAF este instituția de contact cu Oficiul European de Luptă Antifraudă - OLAF din cadrul Comisiei Europene, asigură și facilitează cooperarea între instituțiile naționale implicate în protecția intereselor financiare ale Uniunii Europene în România, între acestea și Oficiul European de Luptă Antifraudă - OLAF și autoritățile publice relevante din celelalte state membre ale Uniunii Europene sau din state beneficiare de asistență financiară din partea Uniunii Europene.

DLAF primește sesizările OLAF cu privire la posibile nereguli, fraude sau alte activități ce aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii Europene, efectuează, după caz, acțiunile de control corespunzătoare, pune la dispoziția OLAF nota de control și, la cerere, orice alte date și informații în legătură cu acțiunea respectivă, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

DLAF poate desfășura acțiuni comune de control cu reprezentanții OLAF sau pot beneficia de asistența tehnică acordată de reprezentanții OLAF sau poate solicita OLAF efectuarea unor investigații în afara teritoriului României.

Direcția Națională Anticorupție (DNA) este o structură de parchet specializată în combaterea corupției mari și medii. Este creată ca un instrument necesar în descoperirea, investigarea și aducerea în fața instanței a cazurilor de corupție medie și mare. Prin activitatea sa, contribuie la reducerea corupției, în sprijinul unei societăți democratice apropiate de valorile europene.

DNA desfășoară urmărirea penală pentru infracțiuni de corupție și asimilate cu acestea. De asemenea, DNA investighează infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene precum și anumite categorii de infracțiuni grave de criminalitate economico-financiară.

Categoriile de infracțiuni aflate în competența DNA:

- a. infracțiunile de corupție – luarea și darea de mită, traficul de influență (art. 289-292 Cod penal)
- b. infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție (art. 10-13 din Legea 78/2000)
- c. Infracțiunile împotriva intereselor financiare ale UE (art. 18 – 18⁵ Legea 78/2000)
- d. Infracțiunile prevăzute la art. 246,297 și 300 din Codul Penal dacă s-a cauzat o pagubă mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 euro.

În cazul identificării unei suspiciuni de fraudă, sumele afectate de aceasta vor fi suspendate în relația cu Comisia Europeană, ca urmare a notei de control a DLAF sau ca urmare a începerii urmăririi penale de către DNA, urmând ca recuperarea să fie realizată ca urmare a unei decizii definitive a instanței de

confirmare a fraudei. În cazul în care DNA clasează cazul, sumele vor fi declarate.

În cazul în care OLAF constată o fraudă într-un raport final, sumele vor fi recuperate, în acord cu recomandările formulate.

Dubla finanțare

În scopul evitării dublei finanțări, vor fi aplicate mai multe chei de verificare. Astfel, în procesul de acordare a avizului conform, anterior încheierii contractului de finanțare între coordonatorii de reformă și beneficiari, direcția de specialitate de la nivelul MIPE va efectua și o verificare preliminară în ARACHNE, dar și în baza de date a sistemului informatic SMIS2014+, pentru a se asigura că proiectul respectiv nu se regăsește deja în evaluare, contractare sau implementare din FESI. Această verificare se va realiza după Codul Unic de Înregistrare al beneficiarului. Trebuie menționat că pentru proiectele FESI depunerea proiectului este electronică, prin MySMIS și toate informațiile structurate legate de aceste proiecte sunt stocate în baza de date SMIS. Trimestrial, MIPE, în calitate de administrator al bazei de date SMIS, exportă către serviciile IT ale CE datele relevante de la SMIS, pentru ca acestea să fie încărcate în ARACHNE. Prin urmare, MIPE dispune de toate condițiile necesare pentru a efectua aceste verificări în SMIS și ARACHNE.

Ulterior, pe parcursul implementării proiectului, la nivelul CFPP al beneficiarului, controlorii vor avea obligația să se asigure că facturile plătite nu prevăd mențiunea de a fi emise pentru un proiect cu un anumit cod SMIS, finanțat din FESI. Aceasta, deoarece în procedurile autorităților de management și organismelor intermediare pentru FESI este prevăzută obligația beneficiarilor de a aduce la rambursare facturi pe care este identificat codul SMIS aferent proiectului pentru care a fost emisă factura.

În plus, în contextul verificărilor ex-post efectuate de departamentul de autorizare, dar anterior transmiterii cererilor de plată, la nivelul MIPE, direcția de specialitate de la nivelul acestuia va realiza o ultimă verificare a dublei finanțări cu baza de date a SMIS2014+.

În procesul de monitorizare a implementării PNRR, în cadrul Comitetul Interministerial de Coordonare se vor aduce în discuție eventuale suprapuneri identificate, precum și măsurile ce se impun. Astfel, MIPE, în virtutea atribuțiilor sale acordate de legislație, va supune atenției Comitetului eventualele suprapuneri identificate la nivel de proiect de investiție, pentru a fundamenta decizia luată de eliminare sau înlocuire a unei intervenții din plan.

Prin urmare, dubla finanțare este verificată pe diferite niveluri, de la nivel de factură, până la nivel de proiect de investiție.

Astfel, în ceea ce privește controalele de finanțare dublă pentru organismele publice, vor exista trei niveluri de verificări:

- a) verificare preventivă critică efectuată de MIPE în legătură cu cerințele de eligibilitate ale Regulamentului UE 241/2021. Acest lucru se va face înainte de orice semnare a contractului cu beneficiarii, ca parte a MIPE care emite notificarea (notificare MIPE). Propunem înlocuirea avizelor conforme emise de MIPE [art. 1 (4) lit. c), art. 3 (2) și art. 3 (4)] cu notificarea MIPE de către ministerele de resort, pe baza următoarelor elemente:

– Pentru raționalizarea procesului de contractare, emiterea unei avize conforme de către MIPE este înlocuită de o notificare trimisă la MIPE cu privire la selectarea fiecărui proiect, pentru emiterea unei opinii din perspectiva respectării condițiilor stabilite de

Regulamentul UE 241/2021 - precum respectarea obiectivelor stabilite pentru etichetarea ecologică și digitală, respectarea principiului de a nu dăuna semnificativ mediului, gradul de maturitate;

– Prin urmare, dacă sunt îndeplinite condițiile, se va emite un aviz pozitiv și se vor atinge obiectivele și obiectivele înainte de a solicita plăți de la Comisie. Alternativ, în cazul unui aviz negativ (dacă nu sunt îndeplinite condițiile), acesta va fi luat în considerare de către Consiliul interministerial, care va decide implementarea acțiunilor de remediere sau înlocuirea proiectului respectiv.

Verificarea se va face de către compartimentul preventiv, distinct de compartimentul de evaluare și selecție, care va verifica eligibilitatea din PNRR. Orice finanțare dublă identificată de compartimentul preventiv va fi notificată compartimentului de evaluare și selecție și va împiedica emiterea notificării.

Verificările vor fi efectuate prin cercetarea bazei de date SMIS pentru fonduri ESI, utilizând numărul unic de înregistrare al beneficiarului pentru a identifica proiectele din SMIS. Notificarea MIPE va fi obligatorie pentru ca coordonatorii reformelor să semneze contracte cu beneficiarii.

- b) La nivelul facturilor, controlorii financiari preventivi de la nivelul beneficiarilor publici vor avea rolul de a preveni plata pentru facturile care sunt deja marcate cu un cod SMIS, ceea ce înseamnă că fac parte dintr-un proiect finanțat prin fonduri ESI. Cerința de a marca cu codul SMIS (cod unic de proiect) toate facturile rambursate în cadrul fondurilor ESI există deja în procedurile actuale pentru toate programele operaționale. În conformitate cu legislația națională care guvernează toate organismele publice, care decurge din legea națională privind finanțele publice (Legea 500/2002), controlorii financiari preventivi verifică toate plățile ex-ante. După cum este descris la punctul 4 (Verificarea legalității și regularității cheltuielilor), acestea sunt numite în conformitate cu condițiile stabilite de Ministerul Finanțelor Publice.
- c) Un nivel final de verificare va fi efectuat la nivelul MIPE, înainte de a trimite cererea de plată către Comisie, utilizând din nou baza de date SMIS, de către un departament diferit de verificările preventive, și anume departamentul de autorizare.

Comitetul interministerial pentru PNRR are rolul de a valida deciziile luate cu privire la conținutul planului, în urma descoperirii unei situații de dublă finanțare.

În ceea ce privește recuperarea fondurilor, responsabilitatea generală revine MIPE, dar recuperarea efectivă va fi realizată de coordonatorii reformei, care vor rezilia contractele și vor recupera sumele.

Rolul Comitetului interministerial pentru coordonarea PNRR în faza de programare va urma aceeași logică ca și cea aplicată în faza de implementare, și anume MIPE va aduce în cadrul Comitetului elemente potențiale ale dublei finanțări identificate, întrucât este notificat cu privire la selectarea proiectului. Comitetul va evalua cazul din punctul de vedere al oportunității finanțării, nu din punct de vedere administrativ, pentru a sprijini decizia de eliminare sau înlocuire a intervenției respective din plan.

În ceea ce privește programele aflate în gestiunea directă a Comisiei, având în vedere că acestea vor fi selectate pentru finanțare de către serviciile Comisiei Europene, verificarea dublei finanțări nu va fi posibilă în timpul procesului de programare. În cazul acestor intervenții, verificarea dublei finanțări poate fi efectuată numai în faza de implementare a proiectelor. În acest sens, așa cum este descris în tabelul de răspuns la comentariile Comisiei din iulie 2021 - secțiunea de consistență, platforma <https://oportunitati-ue.gov.ro/> va fi utilizată

pentru a identifica cazurile de dublă finanțare. Platforma este dezvoltată prin proiectul „Dezvoltarea capacității instituționale a Ministerului Fondurilor Europene (actualul Minister al Investițiilor și Proiectelor Europene) printr-un sistem integrat de management al calității” (cod SMIS 129934), finanțat din Programul Operațional de Capacitate Administrativă și implementat de Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene. Platforma va fi un „punct unic de intrare” al surselor de finanțare, conceput pentru a facilita comunicarea între beneficiari sau potențiali beneficiari, instituțiile responsabile, punctele naționale de contact ale programelor și inițiativelor gestionate direct de Comisia Europeană și direcțiile generale responsabile ale Comisiei. În timp, acest instrument va fi, de asemenea, dezvoltat pentru a asigura sinergiile PNRR cu strategiile UE, precum și cu strategiile și programele naționale, inclusiv verificarea dublei finanțări a proiectelor. În acest sens, această platformă va fi interoperabilă cu instrumentul IT, dezvoltat pentru implementarea PNRR și descris în prezenta secțiune.

Comitetul interministerial pentru implementarea PNRR va fi informat despre incidența dublei finanțări în cazul acestei categorii de intervenții, precum și despre măsurile de remediere care trebuie aplicate. În cazul identificării unei situații de dublă finanțare, sumele afectate vor fi recuperate de către MIPE și nu vor fi incluse în cereri de plată către Comisie.

Recuperarea Sumelor Urmare a Neregulilor Grave

În cazul constatării de nereguli grave, așa cum sunt definite de Regulamentul 241/2021, proiectele respective sunt excluse din PNRR, iar finanțarea recuperată. MIPE este responsabil de recuperarea creanțelor în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene, până cel târziu la data închiderii Mecanismului de redresare și reziliență, respectiv a oricărui sume din fonduri europene transferate acestora, neutilizate sau care fost recuperate de la beneficiari ca urmare a unor titluri de creanță.

În cazul constatării de nereguli grave sau a dublei finanțări, coordonatorii de reformă emit pe numele beneficiarilor/liderilor de parteneriat/partenerilor decizie de reziliere, prin care se individualizează sumele de restituit exprimate în moneda națională.

Astfel, MIPE va avea responsabilitatea identificării neregulilor grave, prin verificări efectuate de departamentele sale (departamentul de autorizare pentru finanțare dublă și departamentul de control și recuperare pentru fraudă și conflict de interese). Recuperarea sumelor va fi efectuată de MIPE pentru conflict de interese și fraudă, în timp ce pentru finanțarea dublă, coordonatorii reformei vor rezilia contractele cu beneficiarii și vor recupera fondurile. MIPE va fi responsabil pentru toate raportările.

Decizia de reziliere constituie titlu de creanță și cuprinde elementele actului administrativ-fiscal prevăzute de Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare. În titlul de creanță se indică și contul în care beneficiarul/liderul de parteneriat/partenerul trebuie să efectueze plata.

Departamentele financiar-contabile din cadrul ministerelor coordonatoare de reformă au obligația recuperării sumelor aferente deciziilor de reziliere. În cazul în care sumele nu pot fi recuperate prin plată voluntară a beneficiarului, în termen de 30 de zile devin aplicabile dispozițiile Codului Fiscal, referitoare la recuperarea de către Agenția Națională de Administrare Fiscală a creanțelor bugetare prin executare silită, departamentele financiar-contabile sesizând agenția în acest sens.

Păstrarea documentelor

MIPE va stabili proceduri interne pentru a se asigura că întregul sistem de informații privind operațiunile finanțate, inclusiv date financiare și date privind performanțele, necesare pentru a asigura o pistă de audit adecvată, sunt menținute în conformitate cu conformitatea, și anume luarea în considerare a dispozițiilor articolului 22(2)(f). În acest scop, sistemul informatic va asigura înregistrarea și stocarea de date și documentație de la contractare până la sfârșitul investițiilor și reforme, inclusiv informații despre controale și audit.

Datele colectate în conformitate cu art.22(2)(d) vor fi disponibile CE, ECA, OLAF și EPPO, fără a fi necesare măsuri administrative suplimentare, direct din sistemul informatic cu notificarea prealabilă, sau prin solicitarea directă de la toate entitățile implicate în implementarea PNRR, în acest sens urmînd ca dispozițiile legale, deciziile de finanțare, respectiv contractele de finanțare (funcție de nivelul de relaționare) să prevadă obligații exprese în acest sens pentru actorii implicați. Astfel, accesul la documente și informații și accesul la fața locului al reprezentanților CE, ECA, EPPO și OLAF vor fi garantate, ca urmare a unei simple adrese de notificare a auditului/controlului.

În plus, potrivit contractelor de finanțare semnate, beneficiarul unui proiect finanțat din PNRR va avea și obligația arhivării și păstrării în bune condiții a tuturor documentelor aferente proiectului. Totodată, acesta va avea obligația de a asigura accesul neîngrădit al autorităților naționale și europene cu atribuții de verificare, control și audit, în limitele competențelor ce le revin, în cazul în care aceștia efectuează verificări/controale/audit la fața locului și solicită în scris declarații, documente, informații. În cazul nerespectării acestor obligații beneficiarul va restitui suma încasată în cadrul proiectului, aferentă documentelor lipsă, sau va restitui întreaga sumă încasată în cadrul proiectului, inclusiv dobânzile/penalizările aferente.

MIPE/coordonatorul de reformă poate evalua și controla capacitatea administrativă a beneficiarilor privind îndeplinirea cerințelor determinate de asigurare a realității, legalității și regularității cheltuielilor decontate și respectării instrucțiunilor, procedurilor, reglementărilor, regulamentelor Comisiei Europene, precum și a altor prevederi legale în domeniul implementării proiectelor finanțate din fonduri europene.

5. AUDIT

Mecanismul de audit al PNRR menționat mai jos a fost stabilit pornind de la prevederile Regulamentului (UE) nr. 241/2021 al Parlamentului European și al Consiliului de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență, ținînd cont de clarificările furnizate de către Comisia Europeană prin Documentul de lucru SWD (2021) 12 final din 22.01.2021 și de răspunsurile la întrebările adresate de statele membre, publicate pe platforma Comisiei. Mecanismul de audit va fi definitivat și detaliat după publicarea cadrului legislativ național privind implementarea PNRR, dar în timp util pentru a permite derularea corespunzătoare a activităților de audit, cu respectarea calendarului de implementare a PNRR.

Organismul responsabil de audit

Auditul PNRR se va face de către Autoritatea de Audit, din cadrul Curții de Conturi a României. Autoritatea de Audit are, în conformitate cu legislația actuală, competențe, mandat de a efectua audit asupra tuturor fondurilor UE. Ordonanța Guvernului care va fi supusă aprobării în termen de 30 de zile de la aprobarea PNRR va specifica activitățile pe care Autoritatea de Audit le va desfășura în ceea ce privește PNRR.

Strategia de audit

La începutul perioadei de implementare a PNRR (în termen de maxim 3 luni de la aprobarea cadrului instituțional național de implementare a PNRR), se va elabora o strategie de audit, care va prezenta metodologia de audit, inclusiv metoda de eșantionare, analiza de risc, calendarul și resursele alocate. Strategia de audit va acoperi întreaga perioadă de implementare a PNRR și se va realiza pe modelul celor folosite în cazul Politicii de Coeziune, adaptat la cerințele reglementărilor europene și naționale aferente PNRR. Activitatea se va desfășura potrivit standardelor internaționale de audit (Standardele Internaționale de Audit emise de către International Auditing and Assurance Standards Board – IAASB) și a prevederilor regulamentelor europene aplicabile. Strategia va fi aprobată de către președintele Autorității de Audit. În funcție de evoluția programului și a cadrului de implementare și control al PNRR, strategia poate fi actualizată, dacă este necesar.

În cadrul strategiei se va prezenta analiza de risc, cu scopul de a planifica activitatea de audit și de a concentra activitatea de audit asupra ariilor și entităților cu risc ridicat. Analiza de risc se va face, în măsura aplicabilității, pe modelul celor folosite în cazul Politicii de Coeziune, adaptat la cerințele reglementărilor europene și naționale aferente PNRR. Printre criteriile preliminare ce ar putea fi utilizate în analiza de risc, identificate în prezent, se numără: complexitatea programului, numărul entităților implicate în implementare, capacitatea administrativă și experiența în utilizarea fondurilor europene, dispersia teritorială a investițiilor implementate, volumul fondurilor gestionate, impactul asupra jaloanelor și țăntelor incluse în PNRR.

Tipuri de misiuni de audit

Autoritatea de Audit are în vedere realizarea în principal a următoarelor tipuri de audit pentru PNRR:

1. Audit de sistem, care va avea 2 obiective principale:

- ❖ obținerea unei asigurări rezonabile că sistemele de implementare și monitorizare ale PNRR asigură date complete, corecte și de încredere pentru indicatorii definiți în plan, cu scopul de a evalua dacă sunt implementate și funcționează controale eficiente pentru colectarea, prelucrarea, agregarea și raportarea datelor aferente PNRR și dacă datele agregate se reconciliază cu datele sursă;
- ❖ obținerea unei asigurări rezonabile că sistemul de control intern asigură că fondurile au fost gestionate în concordanță cu toate regulile aplicabile și că sistemul este capabil să prevină, să detecteze și să corecteze cazurile de conflict de interese, corupție, fraudă și dublă finanțare.

Auditul de sistem va viza capacitatea administrativă și procedurile de lucru ale structurilor din mecanismul de implementare și control, precum și funcționarea și operarea sistemului informatic aferent PNRR. Verificările vor viza atât structura coordonatoare de la nivelul MIPE, cât și structurile cu rol de coordonator de la nivelul ministerelor. În evaluarea procedurilor acestor structuri, care vizează implementarea PNRR, vor fi urmărite cu precădere aspecte precum selecția și contractarea, evitarea dublei finanțări, măsurile antifraudă, controlul și recuperarea neregulilor, colectarea, prelucrarea, agregarea și raportarea datelor aferente PNRR, asigurarea pistei de audit etc.

În ceea ce privește frecvența realizării auditurilor de sistem, acestea vor fi realizate periodic, pe tot parcursul implementării PNRR, în conformitate cu strategia de audit și cu evoluția cadrului instituțional și procedural de implementare a PNRR. Se are în vedere ca auditul de sistem să se deruleze o dată pe an, un prim audit de sistem, care va viza și funcționarea sistemului IT, urmând să fie realizat înainte de transmiterea primei cereri de plată către Comisia Europeană.

În funcție de zonele de risc identificate, auditul de sistem poate fi tematic, acoperind anumite zone de risc,

cum ar fi evitarea dublei finanțări sau funcționarea sistemului informatic aferent PNRR.

2. Realizarea testelor de fond

Pe baza analizei de risc și luând în considerare rezultatele auditului de sistem, se vor efectua teste de fond în cadrul unor audituri ce vor avea ca obiectiv obținerea unei asigurări rezonabile cu privire la corectitudinea jaloanelor și țințelor declarate la nivel de investiție și la nivel de reformă. De asemenea, se va urmări ca jaloanele și țințele declarate Comisiei Europene ca fiind atinse să nu fi fost anulate ulterior, precum și existența unei piste de audit suficiente pentru a confirma realizarea etapelor și obiectivelor.

Testele de fond vor viza în principal și aspecte precum selectarea și contractarea măsurilor finanțate din PNRR în conformitate cu principiile și regulile stipulate în regulamentele europene aplicabile, conflictul de interese, fraudă, dubla finanțare, achizițiile publice, ajutorul de stat.

De principiu, testele de fond asupra măsurilor finanțate din PNRR se vor realiza prin eșantion, pe baza analizei de risc și a raționamentului profesional, cu respectarea standardelor internaționale de audit, atât documentar, cât și la fața locului. Amploarea testelor de fond va depinde de rezultatele misiunilor de audit de sistem.

Ca metodă de eșantionare, se va utiliza eșantionarea nestatistică, pornind de la prevederile Ghidului EGESIF_16-0014-00 - Orientări privind metodele de eșantionare pentru autoritățile de audit Perioadele de programare 2007-2013 și 2014-2020 și ținând cont de alte orientări ulterioare transmise de Comisia Europeană.

Frecvența testelor de fond asupra măsurilor finanțate din PNRR este legată de îndeplinirea jaloanelor și țințelor declarate în PNRR la nivel de investiție și la nivel de reformă și se va detalia în cadrul strategiei de audit. Testele de fond se vor realiza de 2 ori pe an, înainte de depunerea fiecărei cereri de plată, selecția eșantionului și verificările urmând a fi efectuate asupra informațiilor tehnice și financiare comunicate în prealabil de către structura coordonatoare din cadrul MIPE.

Mecanismul de audit va ține cont de orientările furnizate ulterior de către Comisia Europeană în ceea ce privește conținutul și natura activității de audit, precum și de mecanismul de implementare al PNRR ce va fi definitivat ulterior.

Urmărirea implementării recomandărilor

În cadrul misiunilor de audit se vor formula recomandări cu privire la măsurile concrete ce se impun a fi luate, în vederea înlăturării neregulilor sau abaterilor constatate în cheltuielile auditate, fiind stabilit un termen de implementare și entitatea responsabilă. Implementarea acestor recomandări va fi urmărită în cadrul unor misiuni de follow-up. În ceea ce privește frecvența cu care vor fi derulate aceste misiuni, acestea se vor derula de regulă înainte de transmiterea cererilor de plată.

Raportarea cazurilor de fraudă, corupție, conflict de interese, dubla finanțare

Autoritatea de Audit poate sesiza organismele abilitate în cazul în care sunt identificate suspiciuni privind existența unui conflict de interese, a unei fraude sau a unui caz de corupție, conform legislației naționale în vigoare. Autoritatea de Audit va urmări măsurile întreprinse în ceea ce privește recuperarea fondurilor afectate.

Informațiile privind cazurile detectate ca urmare a activității de audit, inclusiv măsurile întreprinse, precum și situația recuperării fondurilor afectate, vor fi comunicate Comisiei Europene prin intermediul secțiunii privind auditurile din rezumatul controalelor și auditurilor, care însoțește fiecare cerere de plată.

Elaborarea rezumatului controalelor și auditurilor

Autoritatea de Audit va furniza în timp util toate informațiile necesare structurii coordonatoare a PNRR din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, pe nivelul său de competență, pentru a permite acestuia elaborarea rezumatului auditurilor, care însoțește fiecare cerere de plată, conform prevederilor regulamentelor europene aplicabile.

6. CERERI DE PLATĂ ȘI DECLARAȚIA DE GESTIUNE

MIPE va fi autoritatea responsabilă cu întocmirea și semnarea cererii de plată, declarației de gestiune și rezumatului auditurilor. Pe baza informațiilor furnizate de coordonatorii de reformă la îndeplinirea țințelor/jaloanelor care delimitează o etapă în implementarea reformei, MIPE va întocmi cererea de plată către Comisia Europeană. În procesul de asumare a declarației de gestiune ce însoțește cererea de plată, MIPE se bazează pe verificările și controalele efectuate la nivelul structurii de specialitate.

MIPE verifică îndeplinirea reformelor, respectiv dacă sunt îndepliniți toți indicatorii, sau dacă sunt îndepliniți indicatorii parțial, dar (nu) este afectată funcționalitatea reformei.

Fiecare cerere de plată este însoțită de:

- declarație de management prin care se oferă asigurări că fondurile au fost utilizate pentru scopul propus, că informațiile transmise împreună cu cererea de plată sunt complete și precise, și că sistemele de control aplicate asigură asigurările necesare că fondurile au fost gestionate în conformitate cu toate regulile aplicabile, în special normele privind prevenirea conflictelor de interese, fraudă, corupție și dublă finanțare (din mecanism și din alte programe ale Uniunii), în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare;
- și un rezumat al auditurilor efectuate, inclusiv vulnerabilitățile identificate și orice măsuri corective luate sau preconizate pentru remedierea deficiențelor identificate (recomandările acceptate).

Având în vedere că la nivelul Comisiei se va realiza o evaluare cu privire la îndeplinirea milestones și targets și a tuturor celorlalte condiții de plată, inclusiv aceea evaluarea faptului că reperatele atinse anterior, milestones și targets nu s-au schimbat, vor fi elaborate proceduri înainte de emiterea cererii de plată și pregătirea declarației de gestionare și rezumatul auditurilor efectuate, pentru a se asigura dovezi că informațiile sunt complete, exacte și adevărate. Procedurile vor fi aprobate prin ordin de ministru, în termen de trei luni de la aprobarea PNRR.

În acest fel, fiecare cerere de plată va fi însoțită de informațiile necesare pentru a permite Comisiei să evalueze respectarea condițiilor de rambursare, este asigurată disponibilitatea informațiilor suplimentare care pot fi solicitate de către Comisie.

În scopul depunerii cererilor de plată către COM, MIPE trebuie să se asigure că:

- Fondurile au fost utilizate în scopul prevăzut, astfel cum este definit în PNRR;

- Informațiile de performanță prezentate sunt complete, exacte și adevărate, demonstrarea faptului că au fost atinse etapele și / sau obiectivele în cauză;
- Sistemele de control puse în aplicare oferă garanțiile necesare pentru ca fondurile gestionate în conformitate cu prevederile acordului și, mai mult în mod specific, că principiul bunei gestiuni financiare este respectat și că nu au fost constatate încălcări în ceea ce privește fraudă, corupția sau conflictul de interese;
- Activitățile implementate pentru a atinge etapele și obiectivele din sfera de aplicare a Mecanismului de recuperare și rezistență, așa cum se menționează în cererea de plată sau în cererea de fonduri, nu sunt finanțate de niciun alt program sau Instrument de finanțate al Uniunii;
- Beneficiarii și intermediarii au desfășurat activitățile în respectarea obligațiilor contractuale;
- Informațiile care stau la baza întocmirii cererii de plată se vor regăsi în sistemul informatic dedicat PNRR, inclusiv cele referitoare la sumele afectate de nereguli grave identificate în rapoartele de audit.

Dacă nu au fost raportate deficiențe, și anume în ceea ce privește dubla finanțare, conflictul de interese și a riscului de fraudă, se consideră că sistemul de management și control funcționează corespunzător, fiind emisă declarația de management respectivă, care va fi semnată de ministrul MIPE. Eventuale situații identificate de nereguli grave vor fi semnalate în declarația de gestiune, împreună cu măsurile corective întreprinse.

La fiecare cerere de plată, va fi anexat un rezumat al tuturor auditurilor și/sau controalelor efectuate, cu scopul de a obține o imagine globală asupra impactului MRR, concluzii cu privire la etapele și obiectivele pentru investițiile și reformele PNRR, precum și măsurile necesare implementării pentru a atenua zonele de risc, identificând măsurile corective care trebuie luate.

Rezumatul auditului va include, de asemenea, informații despre valoarea cheltuielilor acoperite și perioada de timp a fiecărui audit și / sau control. Prin elaborarea sintezei auditurilor se urmărește garantarea faptului că toate erorile identificate cu impact asupra implementării PNRR, rezultate fie din rapoartele finale de audit elaborate de diferitele entități naționale și comunitare de control / anchetă, fie din verificările de gestiune, au fost abordate în mod adecvat. În plus, se urmărește obținerea asigurării că toate recomandările au fost urmate și puse în aplicare și că nu sunt necesare măsuri referitoare la deficiențele și erorile identificate.

Pentru a asigura faptul că nu se vor produce suprapuneri de activitate/atribuții, întocmirea rezumatului auditurilor va reveni unui compartiment din cadrul structurii dedicate gestionării PNRR din MIPE, distinct de cele implicate în procesul de implementare efectivă a proiectelor, respectiv cel care asigură întocmirea cererii de plată și a declarației de gestiune.

Toate rapoartele de audit / control permit urmărirea concluziilor și recomandărilor emise, respectiv asigurări că orice probleme care pot indica nereguli de natura cazurilor grave, inclusiv fraudă, sunt depistate imediat, protejând interesele financiare ale COM și recuperarea oricăror plăți necuvenite, precum și sesizarea către entitățile competente, după caz.

În final MIPE garantează că declarația de gestiune este unică, pe care o semnează, acoperind atât investițiile, cât și reformele.

Avizul prealabil cu privire la conformitatea cererilor de plată care urmează să fie depuse la COM, se va baza în mod necesar pe informațiile care trebuie furnizate de structurile de specialitate ale MIPE, deoarece aceasta este, în primă instanță, responsabil de asigurarea faptului că sistemul de management și control implementat oferă garanțiile necesare și suficiente.

Acest aviz își propune să ofere garanții suplimentare cu privire la implementarea efectivă a procedurilor de

control intern, cu un accent special pe fiabilitatea datelor sistemului informatic și care susțin cererea de plată, inclusiv monitorizarea obiectivelor și indicatorilor conveniți, precum și confirmarea existenței de mecanisme pentru protejarea împotriva conflictelor de interese și dubla finanțare, inclusiv proceduri eficiente antifraudă.

În scopul întocmirii cererii de plată și declarației de gestiune, vor exista prevederi detaliate cu privire la obligațiile coordonatorilor de reformă, prevăzute în acordurile de finanțare încheiate de MIPE cu aceștia. În plus, MIPE va încheia un protocol de colaborare cu Autoritatea de Audit, în scopul stabilirii responsabilităților, termenelor și modului de lucru concret în procesul de elaborare a rezumatului auditurilor.

Procedurile necesare pentru întocmirea cererii de plată, declarației de gestiune și rezumatului auditurilor vor fi aprobate anterior transmiterii primei cereri de plată, la trei luni după aprobarea PNRR.

3.4. PROCESUL DE CONSULTARE

Elaborarea PNRR a avut la bază un proces amplu de consultări, fără precedent în domeniul fondurilor europene.

Procesul de consultare a fost coordonat de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) în calitate de coordonator și responsabil cu procesul de elaborare și negociere a PNRR cu Comisia Europeană ca urmare a mandatării acestuia prin OUG nr. 155/2020 privind unele măsuri pentru elaborarea Planului Național de Relansare și Reziliență necesar României pentru accesarea de fonduri externe rambursabile și nerambursabile în cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

Prima variantă propusă a PNRR a fost publicată în consultare în data de 26.11.2020. Totodată, în perioada noiembrie-decembrie 2020 au avut loc primele discuții tehnice pe baza componentelor transmise Comisiei Europene. Observațiile formulate au condus la concluzia că este necesar ca investițiile și reformele să fie prezentate ca un pachet coerent, pornind de la Recomandările Specifice de Țară (RST) 2019-2020.

În data de 21 ianuarie 2021 MIPE a propus Guvernului Memorandumul „*Mecanismul pentru elaborarea poziției Guvernului României cu privire la Planul Național de Redresare și Reziliență*”, prin care au fost aprobate abordarea unitară și coordonarea interinstituțională în elaborarea și negocierea informală cu Comisia Europeană, de către Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene prin implicarea Președinției, a vice-premierului coordonator, a Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă din cadrul Guvernului, precum și a ministerelor de linie în domeniul cărora sunt prevăzute reforme și investiții în PNRR.

Cum și cu ce rezultate au fost organizate evenimentele de consultare

În perioada 1-22 februarie au fost organizate 20 de consultări interministeriale în cadrul a 10 grupuri de lucru tematice și 12 evenimente tematice de consultare publică la care au fost invitați să participe reprezentanți ai autorităților locale și regionale, ai societății civile (inclusiv organizații de tineret), parteneri sociali și actori economici.

Evenimentele de consultare au fost organizate într-un sistem hibrid cu respectarea regulilor impuse de situația pandemică, respectiv fizic pentru un număr limitat de participanți cât și online. Pentru consultările publice a fost publicat un calendar de evenimente pentru a permite participarea tuturor actorilor interesați și un schimb

de idei cu perspective variate. Tot în aceeași perioadă a fost publicat un formular online standard pentru a propune reforme și investiții în cadrul PNRR.

Câteva cifre relevante pentru a evidenția amploarea procesului de consultare:

- ▶ au fost organizate **32 de evenimente** de consultare
- ▶ au fost implicate aproape **4000 persoane**, reprezentanți ai societății civile, partenerilor sociali și economici precum și ai instituțiilor și autorităților publice la nivel național și local
- ▶ au fost primite **1939 propuneri de reforme și investiții** drept rezultat din care 1709 prin intermediul formularului online

Calendarul consultărilor și temele abordate

Dezbaterile publice organizate de MIPE au fost axate pe teme relevante pentru abordarea PNRR și pe cei șase piloni tematici ai acestuia. Acestea au fost precedate de consultări tehnice cu reprezentanții ministerelor de linie.

Calendarul și temele abordate în cadrul consultărilor publice

Nr. crt.	Temă de dezbatere	Consultări publice
1.	Cum susținem Noua Generație? Politici pentru copii și tineri, educație formală și non-formală, oportunități	8 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ dezvoltarea metodelor și instrumentelor de învățare non-formală în mediul în care trăiesc copiii care abandonează învățământul obligatoriu▶ sprijinirea tinerilor și ONG-urilor în domeniu▶ digitalizarea proceselor educaționale și creșterea calității educației▶ preluarea reformelor propuse prin Strategia SmartEdu și prin proiectul național „România Educată”, inițiat de Președintele României▶ reprezentanții tinerilor au punctat necesitatea de a sprijini toate categoriile de tineri, inclusiv pe cei care își finalizează studiile și caută un loc de muncă și să-și croiască un drum în viață.		
2.	Cum stimulăm dezvoltarea la firul ierbii? Dezbatere dezvoltare rurală	8 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ susținerea Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) și a structurilor de economie socială		

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ înființarea de centre de agregare a producției agricole ▶ susținerea de activități sociale destinate tinerilor NEETs. 	
3.	Cum dezvoltăm inteligent și durabil marile orașe? Dezbatere cu Asociația Municipiilor din România	9 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ susținerea economiei circulare ▶ colectarea selectivă a deșeurilor ▶ investiții în sisteme de termoficare inteligentă ▶ regândirea zonelor industriale ▶ soluții privind îmbunătățirea vieții de zi cu zi a locuitorilor. Pentru îndeplinirea obiectivelor și implementarea rapidă a reformelor și a proiectelor care le susțin, reprezentanții AMR au propus realizarea de achiziții centralizate. 		
4.	Cum valorificăm resursele mediului de afaceri? Dezbatere pe competitivitate economică și digitalizare	9 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ avantajele dezvoltării de instrumente financiare care au un efect multiplicator în economie ▶ soluții pentru îmbunătățirea condițiilor pentru mediul de afaceri ▶ realizarea unui punct unic de informare („one stop shop”), care să prezinte toate soluțiile de finanțare disponibile, dar și despre modul în care digitalizarea instituțiilor statului poate îmbunătăți viața antreprenorilor 		
5.	Resurse pentru modernizare în regiuni și județe Dezbatere cu Uniunea Națională a Consiliilor Județene	10 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ provocările din domeniul sănătății și posibilitățile de finanțare a spitalelor regionale ▶ dezvoltarea infrastructurii rutiere ▶ întărirea capacității administrative ▶ soluții pentru digitalizarea administrației locale 		
6.	Dezbaterea publică cu Asociația Orașelor din România	10 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Crearea unui instrument de finanțare pentru primării, un fond de reziliență pentru localități, din care ar putea fi finanțate școli, spitale, precum și alte obiective, în baza unui mecanism de prioritizare a investițiilor și în baza criteriilor de green și digital din RRF ▶ A fost subliniat faptul că PNRR va trebui să fie un instrument de finanțare flexibil, ușor de implementat și orientat spre realizarea reformelor. 		
7.	Implicarea Societății Civile Cum folosim experiența ONG-urilor în elaborarea PNRR?	10 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ soluții pentru realizarea reformei administrative, de transparentizare a modului în care sunt cheltuite fondurile publice ▶ realizarea unui proiect pilot de analiză a actului de reglementare 		

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ îmbunătățirea SEAP ▶ măsuri de susținere a mediului înconjurător. 	
8.	Cum generăm schimbări reale pentru cei mai vulnerabili? Dezbatere privind soluțiile anti-sărăcie în PNRR	11 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ dezvoltarea de pachete de servicii sociale integrate ▶ asigurarea de locuințe sociale persoanelor din grupurile vulnerabile ▶ programe de tipul „Școală după școală” ▶ servicii sociale pentru copii și tineri ▶ dezvoltarea economiei sociale. ▶ posibile soluții prin care ONG-urile să poată prelua o parte din sarcina de atingere a țintelor de etapă asumate, pentru situațiile în care instituțiile statului nu reușesc să le atingă la timp. 		
9.	“La Țară ca afară”. Cum reducem decalajul rural-urban? Dezbatere cu Asociația Comunelor din România	11 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ intervenții pentru dezvoltarea serviciilor medicale în mediul rural ▶ investiții în reabilitarea termică și în îmbunătățirea iluminatului public Membrii ACoR au subliniat că această reuniune reprezintă o premieră pentru ei, deoarece în trecut la dezbaterile pe tema utilizării fondurilor europene erau invitați doar reprezentanții municipiilor și consiliilor județene		
10.	Tranziția verde	12 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ realizarea unei strategii forestiere ▶ dezvoltarea transportului durabil ▶ susținerea eficienței energetice a clădirilor ▶ soluții pentru redresarea economică a Deltei Dunării ▶ revigorarea fermelor piscicole și refacerea sistemelor de protecție la inundații ▶ soluții pentru conservarea speciilor și habitatelor din țara noastră 		
11.	Prioritățile partenerilor de dialog social	12 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ debirocratizarea instituțiilor statului ▶ îmbunătățirea condițiilor pentru mediul de afaceri ▶ digitalizarea educației ▶ dezvoltarea învățământului tehnic și profesional, dar și a școlilor vocaționale De asemenea, s-a subliniat importanța dezvoltării dialogului social în România și sporirea eficienței în administrația publică.		
12.	Tranziția către servicii și infrastructură de sănătate moderne	16 februarie 2021

Teme abordate:

- ▶ soluții de digitalizare, care să sprijine actul medical de calitate, dar și să contribuie la transparentizarea fondurilor utilizate
- ▶ nevoia de a pune pacientul pe primul lor prin:
 - I. îmbunătățirea accesului pacienților la serviciile medicale
 - II. creșterea siguranței pacienților
 - III. dezvoltarea serviciilor medicale de prevenție
- ▶ asigurarea accesului medicilor la tehnici moderne de tratament.

Calendarul și temele abordate în cadrul consultărilor interministeriale

Domeniu	Etapa I	Etapa 2
Transport	1 februarie 2021	15/18 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ modul în care proiectele privind transportul rutier și feroviar pot fi susținute prin PNRR în condițiile formulării unor reforme care să conducă la schimbări vizibile ▶ necesitatea conexiunii drumurilor secundare la rețeaua primară, dar și necesitatea de a răspunde cerințelor legate de stimularea egalității de șanse și a ocupării forței de muncă datorită investițiilor finanțate. 		
Mediu, schimbări climatice, energie, eficiență energetică	1 februarie 2021	19 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ modul în care provocările din aceste sectoare pot constitui baza unor reforme de anvergură ▶ investiții eficiente din punct de vedere energetic ▶ posibilitatea finanțării sistemului de irigații ▶ digitalizarea patrimoniului în domeniul apelor și cadastrarea acestuia. 		
Dezvoltarea localităților urbane	2 februarie 2021	16 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ actualizarea planurilor urbanistice ▶ dezvoltarea transportului în zonele de expansiune urbană 		
Îmbunătățirea fondului construit	2 februarie 2021	16 februarie 2021
Tema principală abordată: intervenții integrate pentru reabilitarea și modernizarea clădirilor și furnizarea serviciilor publice.		
Sănătate	3 februarie 2021	17 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ îmbunătățirea accesului la serviciile de sănătate în mediul rural și în micile localități urbane ▶ creșterea siguranței pacientului ▶ prevenirea bolilor cardiovasculare care contribuie la creșterea mortalității 		
Educație	3 februarie 2021	17 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none"> ▶ dezvoltarea infrastructurii ▶ asigurarea accesului egal la o educație de calitate ▶ dezvoltarea programelor de tip „Școală după școală”. 		

Mediu de afaceri, antreprenoriat	4 februarie 2021	18 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ instrumente financiare▶ simplificarea vieții antreprenorilor prin digitalizare		
Cercetare, inovare, digitalizare	4 februarie 2021	18 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ reforme structurale care să conducă la o mai bună finanțare a sectorului de cercetare prin<ul style="list-style-type: none">○ internaționalizarea cercetării○ valorificarea economică a rezultatelor cercetării.▶ În domeniul digitalizării reformele propuse sunt orientate către<ul style="list-style-type: none">○ digitalizarea registrelor de date guvernamentale○ interconectarea și interoperabilitatea sistemelor informatice existente○ actualizarea serviciilor digitale și lansarea unor noi○ promovarea tehnologiilor care cresc calitatea vieții.		
Agricultură și dezvoltare rurală	5 februarie 2021	19 februarie 2021
Teme abordate: <ul style="list-style-type: none">▶ înființarea unei rețele naționale de depozitare a produselor agricole și alimentare în contextul în care peste 70% din produsele consumate provin din import, deoarece România nu are dezvoltată capacitatea de depozitare▶ înființarea de centre pentru colectarea și spălarea lânii.		
Reziliență în situații de criză	5 februarie 2021	22 februarie 2021
Tema principală abordată: susținerea intervențiilor rapide terestre și aeriene, într-o multitudine de situații de criză (epidemii, incendii, atacuri teroriste etc).		

Reflectarea propunerilor din procesul de consultare în componentele PNRR

În urma procesului de consultare au fost primite în total 1939 de propuneri de reforme și investiții din care 1709 prin intermediul formularului online pus la dispoziție de minister oricui dorea să contribuie și trimis în special către reprezentanți ai autorităților locale și regionale, ai societății civile (inclusiv organizații de tineret), parteneri sociali și actori economici. Diferența de 230 este reprezentată de propuneri primite din partea ministerelor de linie.

Toate propunerile primite au fost inventariate și introduse într-o bază de date din care au fost extrase și preluate acele idei relevante pentru componentele propuse de România.

Multe dintre investițiile și reformele prezente în PNRR au reieșit direct din aceste consultări, mai ales în ce privește componentele de mediu, reforma administrației și societatea civilă sau componenta socială.

Restul componentelor din plan sunt rezultatul colaborării interministeriale și cu autoritățile din teritoriu.

3.5. COMUNICARE

Următoarea Generație UE: PNRR. Fonduri pentru România modernă și reformată

Obiectivul general al Facilității de Redresare și Reziliență (RRF), componentă cheie a pachetului „Următoarea Generație UE” (Next Generation EU) este să promoveze coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii, prin îmbunătățirea rezilienței, a nivelului de pregătire pentru situații de criză, a capacității de adaptare și a potențialului de creștere ale statelor membre, prin atenuarea impactului social și economic al crizei, prin contribuția la tranziția verde și cea digitală, sprijinind astfel restabilirea potențialului de creștere al economiilor Uniunii, convergența economică și socială ascendentă, crearea de locuri de muncă de înaltă calitate și creșterea economică durabilă după criza COVID-19 (articolul 4 din Regulamentul (UE) 2021/241 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 februarie 2021 de instituire a Mecanismului de redresare și reziliență). Regulamentul, de asemenea, evidențiază cadrul pentru modul în care se va realiza comunicarea în cadrul Planurilor Naționale de Redresare și Reziliență, cu scopul de a aduce oportunitățile și impactul acestora mai aproape de publicul general și toate categoriile de actori interesați.

Obiectivele strategiei de comunicare

În acest context, PNRR joacă un rol crucial pentru economia țării, în următorii 6 ani dar, în același timp, stabilește direcțiile de dezvoltare pentru următorii 20 de ani, având în vedere că include reforme esențiale menite să propulseze transformări economice și sociale de profunzime.

Activitățile de comunicare vor reflecta importanța de ansamblu a PNRR, pentru dezvoltarea României, în corelație strânsă cu cei șase piloni stabiliți de Mecanism, pe baza cărora a fost construit planul: Tranziția verde; Transformarea digitală; Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate, cercetare, dezvoltare și inovare, precum și o piață internă funcțională, cu întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) puternice; Coeziune socială și teritorială; Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională, în scopul, printre altele, al creșterii nivelului de pregătire pentru situații de criză și a capacității de reacție la criză; Politici pentru generația următoare, copii și tineret, cum ar fi educația și competențele.

Calendarul general al strategiei de comunicare are două momente principale: o perioadă inițială de implementare, cu focus pe comunicarea rolului și importanței RRF, documentele programatice, consultări, momentele cheie ale procesului de lucru și fondurile disponibile, lansarea programelor și apelurilor de proiecte; și o perioadă de implementare care este axată pe reformele și investițiile din PNRR și pe rezultate. Toate acestea, cu **următoarele obiective:**

- ▶ **Creșterea conștientizării publicului despre instrumentul de finanțare „Următoarea Generație UE”, arătând modul în care RRF susține România pentru a implementa reforme esențiale și investiții pentru procesul de recuperare și reziliență (ținta fiind în principal publicul general)**

- ▶ **Creșterea nivelului de informare al potențialilor beneficiari despre posibilitățile de finanțare prin PNRR (ținta fiind în principal beneficiarii și potențialii beneficiari)**
- ▶ **Aducerea oportunităților PNRR mai aproape de beneficiarii finali (antreprenori, ONG-uri, cetățeni) și prezentarea modului în care PNRR le îmbunătățește viața (ținta fiind în principal beneficiarii finali)**
- ▶ **Implicarea și mobilizarea actorilor interesați în diseminarea și multiplicarea informației despre rezultate și impact al proiectelor, la nivel de proiect și la nivel național, prin interactivitate crescută și dialog (ținta fiind, în principal, categorii specifice de părți interesate).**

Public țintă

- ▶ Mass-media – generală și specializată, din audio-vizual, print și online, atât la nivel central cât și local. Informațiile preluate de mass-media ajung în final și la celelalte categorii de public țintă.
- ▶ Publicul general de toate categoriile, indiferent de vârstă, nivel educational și domeniu de interes.
- ▶ Beneficiari și potențiali beneficiari de finanțare: instituții publice și agenții, companii
- ▶ Beneficiari finali: categoriile care beneficiază direct de rezultatele investițiilor și reformelor implementate
- ▶ Actori interesați (public specializat) – pe diferite domenii/componente/proiecte din PNRR, definite de domeniu de interes (ONG—uri specializate, organizații profesionale, mediul academic – profesori și studenți) și aria geografică (media locală și regional, autorități locale din regiunile/județele impactate).

Mesaje cheie

Strategia și activitățile de comunicare vor fi organizate în jurul unui set de mesaje cheie pentru a răspunde obiectivelor enunțate, aceste mesaje vor fi incluse în campania generală de conștientizare și de asemenea în campaniile specifice pe proiecte.

„România modernă și reformată”:

- ▶ Fondurile din RRF de 29.2 miliarde euro, un sprijin benefic pentru România pentru a implementa reforme esențiale pentru dezvoltarea țării
- ▶ PNRR, impulsul necesar pentru tranziția verde și cea digitală, chei pentru economia viitorului, în toate sectoarele majore (transport, energie, mediu, administrație publică)
- ▶ PNRR și infuzia sa de fonduri, un ajutor vital pentru redresarea economică și socială a României după criza COVID-19, în special pentru cele mai afectate sectoare (de exemplu sănătate, IMM-uri și alți antreprenori)
- ▶ Generația tânără, mai bine pregătită pentru provocările viitoare, cu ajutorul instrumentului

„Următoarea Generație UE”

- ▶ Șansă unică pentru România de a se concentra pe dezvoltare durabilă, locuri de muncă de calitate și convergența cu economiile dezvoltate ale UE, prin absorbția celor 29.2 miliarde euro din PNRR.

1. Organizarea activităților de comunicare se va realiza pe 2 niveluri: la nivel central (coordonare și centralizare de către MIPE) și la nivel de proiect (beneficiari)

1.1. Comunicarea centrală (națională) – MIPE va superviza, coordona și se va asigura că, per ansamblu, campania de comunicare va fi coerentă și continuă pe tot parcursul implementării PNRR, până în anul 2026. Un mix complex de instrumente și canale de comunicare va fi utilizat pentru ca mesajele să ajungă la toate categoriile de public țintă.

- ▶ **O pagină unică web și canale dedicate pe social-media – în linie cu recomandările din Ghidul pentru statele membre.** A fost creată o pagină web unde sunt publicate documentele esențiale în elaborarea PNRR și unde vor fi centralizate de la beneficiari noutăți și anunțuri, apelurile de proiecte, reportaje, alte materiale.
- ▶ **Comunicare către media generală și media specializată.** Per ansamblu, sunt circa 100 media care urmăresc și preiau constant comunicările MIPE și subiecte legate de fondurile europene.
- ▶ **Comunicare către publicul general:** prin conturile social media ale MIPE (Facebook, Twitter, Instagram) și prin conturile dedicate ce vor fi create (Facebook, Twitter și altele)
- ▶ **Evenimente naționale online/offline** – cu component puternică interactivă (Q&A online cu publicul, prin Facebook și alte platforme precum sli.do etc); prezența unui membru al Comisiei Europene și reprezentanți ai Parlamentului European (în funcție de domeniul de activitate).

Coordonarea activităților comune de comunicare cu Comisia Europeană va fi discutată ex-ante cu Reprezentanța Comisiei Europene în România, și, pentru anumite activități, va fi implicat și Biroul de Informare al Parlamentului European.

- ▶ **Newsletter lunar elaborat de MIPE** care va centraliza toate informațiile privind activitățile centrale și la nivel de proiecte. Este planificat să fie diseminat de asemenea și de Reprezentanța Comisiei Europene pe canalele proprii de comunicare.

1.2. La nivel de beneficiar/proiect

Beneficiarii care implementează reforme/investiții vor derula propriile activități de comunicare și publicitate. Beneficiarii vor comunica prin canale similare: canale digitale precum propriile conturi de social media și website, comunicate de presă și conferințe de presă, utilizând bazele de date proprii cu jurnaliști, țintind media specializată, dar de asemenea:

- ▶ Publicitate outdoor – pentru proiectele majore de infrastructură
- ▶ Evenimente/ dezbateri cu implicarea miniștrilor, beneficiarilor, actorilor interesați, mediului academic, mass-media și de asemenea a reprezentanților Comisiei Europene, pentru proiecte și reforme de importanță strategică, potrivit listei din tabelul de mai jos, dar nu neapărat limitat la acestea.
- ▶ Video-reportaje – care vor fi publicate la TV/social media/ cu versiune audio pentru radio

Tipurile de activități vor fi adaptate la importanța și dimensiunea reformelor/investițiilor.

2. Identitate vizuală

În toate activitățile de comunicare la nivel național și nivel de proiect va fi afișat corect și vizibil emblema UE cu sloganul prevăzut de regulament: „PNRR. Finanțat de Uniunea Europeană – Următoarea Generație UE”.

O identitate vizuală comună, coerentă va fi asigurată pentru comunicarea la toate nivelurile. Mai mult, MIPE intenționează să propună un concurs public pentru slogan și logo al campaniei generale, unde tinerii designeri vor fi încurajați să concureze. Această inițiativă contribuie la creșterea interactivității cu publicul, la conștientizare asupra mecanismului de finanțare și comunicărilor ce vor urma, asigurând interes maxim mai ales din partea tinerilor. În continuare, la nivel național și la nivel de proiecte, marcarea cu elemente vizuale va fi similară cu ghidurile aplicate în comunicarea Politicii de Coeziune, implementate prin Regulamentul Comun, luând în considerare orientările specifice ale Comisiei.

MIPE va elabora un Ghid de Identitate Vizuală cu reguli de comunicare obligatorii pentru beneficiari, similare celor aplicate fondurilor structurale și de coeziune.

3. Plan de implementare

3.1. Etapa de pregătire a PNRR. Comunicarea este axată pe documentele programatice și procesul de elaborare a PNRR, care deja se desfășoară la nivel central (MIPE) încă din februarie 2021, incluzând o pagină web dedicată: mfe.gov.ro/pnrr și 13 dezbateri publice comunicate pre-event, post-event și transmise live.

3.2. Implementarea PNRR. Comunicare, pe toată perioada 2021-2026, a reformelor și investițiilor incluse în PNRR, în cadrul conceptului general: „Următoarea Generație UE: PNRR. Fonduri pentru România modernă și reformată”.

Fiecare proiect/reformă/investiție va derula un mix de activități de comunicare, adaptat la dimensiunea și specificul său.

4. Proiecte cheie

Comunicarea reformelor și investițiilor va fi prioritizată printr-o combinație a următoarelor criterii:

- ▶ Conținut verde și/sau digital
- ▶ Reforme esențiale pentru modernizarea României
- ▶ Cele mai mature inițiative, cele care generează rezultate cât mai curând.

Selecție de proiecte cheie care vor fi comunicate cu prioritate:

Tranziție verde	<ul style="list-style-type: none">▶ Creșterea eficienței energetice a clădirilor de patrimoniu, parte din componenta C5 - Valul Renovării▶ Programul național de împădurire: plantarea a 45.000 de hectare noi de pădure, perdele forestiere, sprijin pentru managementul micilor proprietăți private, digitalizarea bazelor de date – registrul pădurilor
-----------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reforma: Căi ferate moderne și sigure și proiectul de modernizare, electrificare și implementare a sistemului de management al traficului pentru calea ferată Arad-Timișoara-Caransebeș; ▶ Autostrada A7, cunoscută drept „Autostrada Moldovei”, care va conecta Bucureștiul de regiunea Nord-Est a țării. PNRR va finanța tronsonul Ploiești-Pășcani
Transformarea digitală	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Introducerea cărții electronice de identitate (e-ID) pentru 8,5 milioane persoane, o parte importantă în procesul de servicii digitale pentru cetățeni ▶ Scăderea poverii birocratice pentru cetățeni și mediul de afaceri prin digitalizare: reforma cloud-ului guvernamental, legea interoperabilității, adoptarea principiului „once only” ▶ Susținerea mediului de afaceri prin hub-uri de inovare digitală și scheme de finanțare ▶ Transformarea bibliotecilor în hub-uri de dezvoltarea a competențelor
Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reforma ANAF prin digitalizare: creșterea conformării voluntare prin dezvoltarea serviciilor digitale, îmbunătățirea serviciilor digitale, îmbunătățirea capacității de administrare a taxelor pentru a răspunde provocărilor prezente și viitoare. ▶ Înființarea Băncii Naționale de Dezvoltare, inclusiv adoptarea legislației pentru operaționalizarea sa, obținerea autorizării de la DG Competition și de la Banca Națională a României și lansarea primelor instrumente financiare.
Sănătate, precum și reziliență economică, socială și instituțională	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Reforma Venitului Minim de Incluziune, cu scopul de a aduce populația inactivă mai aproape de piața muncii, scăderea sărăciei. ▶ Reforma sistemului de recrutare în administrația publică (printr-o competiție pe model EPSO) și crearea unui nou sistem pentru promovarea funcționarilor.
Politici pentru generația următoare	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Școli verzi și autobuze verzi pentru elevi și studenți în zonele slab populate, pentru a facilita accesul acestora la educație de calitate, în același timp protejând mediul. ▶ Școli digitale: două investiții majore care includ „Școala ONLINE: realizarea de conținut și instrumente educaționale digitale, prin încurajarea inovării pentru adoptarea unor soluții educaționale creative, interactive și prin elaborarea și implementarea de programe accesibile de alfabetizare digitală pentru elevii cu dizabilități, sportivi, elevi spitalizați” și „Schemă de finanțare pentru digitalizarea universităților și modernizarea laboratoarelor în învățământul universitar”.

(comunicarea va continua cu toate componentele, până în decembrie 2026).

Tipuri de activități ce se intenționează să fie organizate în comun cu Comisia Europeană, la nivel de proiect:

- ▶ Inaugurarea investițiilor majore, cu prezența fizică sau virtuală a unui Comisar European, împreună cu coordonatorii la nivel național
- ▶ Eveniment de lansare pentru reforme, cu prezența fizică sau virtuală a unui reprezentant al Comisiei Europene. Într-un format similar, pentru evenimentul de finalizare unde se prezintă principalele rezultate
- ▶ Reportaje video pe parcursul implementării proiectelor, cu imagini de la locația proiectului și testimoniale relevante, care vor include reprezentanți ai Comisiei și, posibil, membri ai Parlamentului European.

5. Costurile activităților de comunicare

În concordanță cu tipul și dimensiunea proiectelor, va fi stabilit un mix de instrumente și canale de comunicare pentru fiecare proiect/beneficiar. MIPE va indica o listă de activități minime de comunicare care se vor derula, iar costurile vor fi parte a costurilor proiectelor/reformelor.

6. Monitorizarea și evaluarea strategiei de comunicare

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene va centraliza cu frecvență cel puțin lunară activitățile de comunicare la nivelul beneficiarilor. Monitorizarea și evaluarea activităților de comunicare va fi bazată pe următorii indicatori (minim):

- ▶ Numărul publicațiilor media care primesc comunicatele de presă (la nivel central și nivel de proiect)
- ▶ Analiză asupra tonului și tipului de materiale publicate de media (nivel central)
- ▶ Impact și reacții la postările pe social media (nivel central și nivel de proiect)
- ▶ Număr de vizualizări al materialelor publicate pe paginile web (nivel central și nivel de proiect)
- ▶ Număr de difuzări ale materialelor video pe TV
- ▶ Număr de abonați la newsletterele create pentru comunicarea proiectelor

Strategia de comunicare va fi supusă unor evaluări periodice, spre exemplu la finalul anului 2022 și la finalul anului 2024, cu implicarea tuturor categoriilor de public țintă. În acest sens, reprezentanți ai categoriilor de public țintă vor fi invitați prin sondaje organizate pe Facebook sau pe platforme specializate să evalueze eficiența și impactul activităților de comunicare derulate și, de asemenea, să propună îmbunătățiri.